

ARGIA

CARLOS RODRIGUEZ

«Ez ETAk, ez Estatuak:
Euskal Gizarteak
erabaki behar du»

JACQUES CHIRAC

Hexagonoak badu
errege berria
zazpi urterako

ENRIKE ZELAIA

«Zazpiak Bat mezua
musikaren bitartez
gauzatu dut»

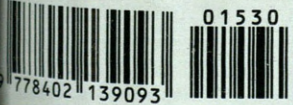
HERRI URRATS

Senpereko aintziran
hamabigarren aldiz
Seaska sendotzeko
egun-pasa polita

RUBEN BELOKI

BURLATAKO ZARTADA

DICCIONARIO VASCO-ESPAÑOL-FRANCÉS

POR EL PRESBITERO

RESURRECCIÓN MARÍA DE AZKUE

PROFESOR DE VASCUENCE EN EL INSTITUTO DE BILBAO

MIEMBRO DE LA SOCIEDAD LINGÜÍSTICA DE PARÍS, DOCTOR EN TEOLOGÍA

DICTIONNAIRE BASQUE-ESPAGNOL-FRANÇAIS

APIAZA (S, Alth.), renóncula, vulg. botón de oro: *renoncule*, vulg. *bouton d'or*. (Bot.).

APIKA (G-t), apike (G-and-zeg, R), acaso, *peut-être*.

APIKA (E.H.). Proiektu, antolaketa eta zerbitzu informatikoak.

APIKak iadanik euskararentzako hainbat lanabes eta tresna garatua du.

Horien artean:

- Silaba-banaketarako automatak, euskararako eta gaztelaniarako. "C"z garatua eta OASIS (1985) eta THEOS (1990) sistema eragileetan ezarria, ZERUKO ARGIA S.A.L. argitaletxean. 1994ean Macintosharako.

- Hitz-indexaziorako sistema parametrizagarria (hizkuntzaren arabera) euskara eta gaztelaniarako, probabilitate handieneko aleatorizazio-metodoan oinarritua. Gipuzkoako Foru Aldundiaren Aldizkari Ofizialerako. Atzitze masiboko prozesua eta berorren analisi automatikoari dagokiona "C"z (XENIX) garatu dira (1987-88).

- EHUko Informatika Fakultatean garatutako XUXEN ortografi-zuzentzailearen proiektuaren bultzatzaile izan da eta horretarako zenbait algoritmo inplementatu: hitzen indexazioa eta berorien berreskuratzea hurbilpen lexikografikoaren metodoaz. DOSen eta UNIXen ezarria (1988-90).

- Euskarazko indexaziorako iragazle morfologikoa. Baionako IUTrekin lankidetzan. "C"z (UNIX) inplementatua (1991-92).

APIKAREN esku artean egun garatzen ari diren proiektuak:

- AWR hitz-ezagutzailea: gaztelania, frantsesa, euskara eta katalanerako. Hizkuntza natural bakoitzaren analisi morfologikoan oinarritua.

- Aplikazioak: * Autozuzenketa multikausala.

* Testu-indexazio eta -berreskurapena, hizkuntza-domeinuak mugatuz.

PROIEKTU, ANTOLAKETA ETA ZERBITZU
INFORMATIKOAK

DONOSTIA: Ametzagaña, 19 - behea - Tel (943) 28 33 99 - 28 36 78 / Faxe: 2746 00

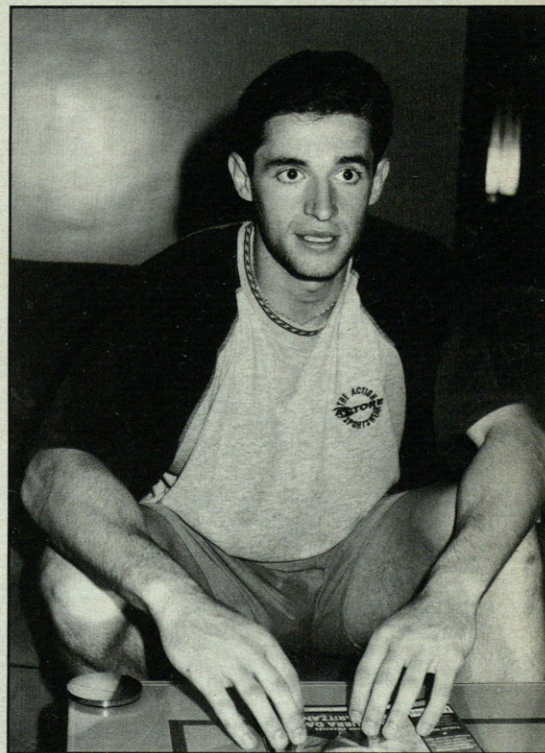
URRUÑA: Xalbardin Baita - Tel: (07.33) 59 47 60 00 - Faxe: 47 60 01

BARCELONA: Aragó kalea, 63 - behea 1 - Tel: (93) 226 49 24

6. Politika kronika. PELLO ZUBIRIA.
8. Karlos Rodriguez, Bilboko Udalerako HBko hautagaia. «Ez ETak ez Estatuak, euskal gizarteak erabaki ehar du». XABIER LETONA
12. Asteazken. XABIER LETONA.
14. Chirac Eliseoko maizter berria. JEAN LOUIS DAVANT.
18. Jabier Pellejero, Nafarroako Behi Kooperatibako gerentea. «Harategien % 30ek jadanik Nafarroako Aratxea saltzen dute» XABIER LETONA.
20. Igande honetan egingo du Seaskak Herri Urrats. Senpere urratsen zain. ARANTXA ERASUN.
22. Epaitegietan euskarak ezin du deklaratu. ARANTXA ERASUN.
28. Ruben Beloki: «Etorkizunean pilotak tenisak moduan funtzionatu beharko luke». PATXI LARRION.
31. Dosierra: Trikitixa.
50. Kultura kronika. J.J. PETRIKORENA.
53. Pello Sarasola, ETBko programazio arduradun berria. «Erdi mailako arduradunengan dago ETBren etorkizunaren indarra». MAITE ARTOLA.
56. Enrike Zelaiak hemezortzi urteotako lanari amaiera eman dio «Baxe Nabarra» diskoarekin. «Zazpiak Bat» mezua musikaren bitartez gauzatu dut». J.J. PETRIKORENA.
61. Argitalpenak. MAITE ARTOLA.
64. Irrati-telebista. AINHOA GERRA.
68. Aukeran. AINHARA ZUAZABEITIA.
72. Denborapasa.
74. Ekintza batasuna krisi garaietarako. XABIER ZABALETA.

RUBEN BELOKI: Historia egin dezake Burlatakoak. Hogei urte baino ez, eta hilaren 20an banakako txapelketan sekula izan den txapeldunik gazteena bihurtu daiteke. Julian Retegi handiak utzitako hutsunea berak bete lezake. Baldintzak sobera ditu horretarako. Hirugarren urtea profesionalean, eta duela gutxira arte aurpegiatzen zitzaion heldutasun falta bereganatu duela inor gutxi jarriko du zalantzan. Eugi eta Arretxe gaititu ondoren, Inaxio Errandonea beratarra du pilotaren historian sartzeko azken oztopoa./26

POLITIKA: HBko Mahai Nazionaleko kidea eta Bizkaiko Batzar Nagusietan batzarkidea, Carlos Rodriguez Bilboko alkatzerako hautagaia da. Bilbo «herriar, abertzale eta ezkertiar» baten aldeko apustua eginez, hiriaren egoera eraldatzearen beharra azpimarratu digu. Horrez gain, ETaz, egoera politiko nahasiaz eta hainbat kontuz mintzo zaigu./8

TRIKITXA GEHIGARRIA: Trikiti doinuak berriro ere present izango ditugu uda honetan: disko berriak, erromeriak, fandango, arin-arin eta bestelako piezak, panderoaren kriskitin hotsa, infernuko hauspoaren doinuak... Trikiti munduaren eta trikitilarien nondik norakoak azaltzeko, gehigarri txikia egitea otu zaigu./31

ARGIA

astero etxean

ARGIAren harpidedun izan zaituzte

✕ ARGIA etxean hartzeak
abantaila guztiak ditu

✕ Zenbaki guztiak jasoko
dituzu, kalean baino % 20a
merkeago

✕ Euskal Kulturaren
Urtekaria etxera iritsiko
zaizu

✕ ARGIAren eskaintza
bereizietan parte hartu ahal
izango duzu

ORAIN ARGIAKO
HARPIDEDUN EGINEZ
GERO HAUETAKO
KONPAKTO, BIDEO
EDO LIBURU BAT
ESKURATUKO DUZU

DOHAINIK

TTAKUNen
KONPAKTOA

"EUSKALDUNEN AMERIKA"
JOSEBA ETXARRI

"AINGERUAREN BIHOTZA"
BIDEOA

HARPIDETZA TXARTELA

☎ (943) 37 15 45

FAXA: (943) 36 10 48

IZENA _____

2.DEITURA _____

TFNOA _____

POSTA KODEA _____

BANKU EDO AURREZKI KUTXA _____

SUKURTSAL HELBIDEA _____

KONTU KORRONTEA/LIBRETA _____

Entitatea

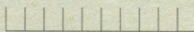

Sukurtsala

K.D

SUKURTSAL ZKIA. _____

Kontu zenbakia

KIOSKOAN

BAINO

%20a MERKEA

HARPIDETZA SARIA

(BEZ barne)

Hego Euskal Herria

11.600 pzta

Ipar Euskal Herria

685 libera

Espainia 11.600 pzta

Beste Atzerriak

15.100 pzta

Airez 23.850 pzta

ARGIA: Zirkuitu ibilbidea 15

LASARTE-ORIA 20160

Antxon Carrerari erantzuna

ESKUTITZ honekin Donostiako Iñuren zerrendaburua den Antxon Carrerari erantzun nahiko genioke. ARGIA egindako elkarrizketa batean Donostiako Udalean oposizio seniorik ez dela izan esan zuen eta era berean Herri Batasunak Donostia beraren arazoak konpontzeko proposamenak baino Euskal Herriko politikaren arazo eta gaiak plaza-ratu dituela dio.

Joseba Permach-etaz galdeturik ez omen dauka informazio gehiegirik erantzuteko baina ageri denez ezta guk lau urte hauetan eramandako iharduera politikoaz ere. Jakin dezala Antxon Carrera jaunak, adibidez, Herri Batasunako zinegotziek urtero berrehun emendakin baino gehiago aurkezten dizkiola udal aurrekontuari, lau urte hauetan proposamen zehatzak egin dituela Donostian enplegua sustatzeko, babes ofizialeko etxebizitzak eraikitzeko, emakumearen eta ingurugiroaren udal alorrak sustatzeko eta abar luze bat.

Ez dugu zalantzan jartzen aipatu proposamenak ez dituela ezagutzen baina, ez al daki Antxon Carrerak komunikabide gehientsuenek ahalegin bereziak egiten dituztela Herri Batasunaren horrelako lanak, besteak ere bai, ezkutatzen? Ziurrenik hau jakin badaki, baina nahiago du aurkakoa sinistu.

Bitartean aurrera doa prekanpaina eta IUK, nola ez, Herri Batasunak hainbat alditan aldarrikatutako proposamenak bereak egin ditu, hala nola enplegu eta

ingurugiro zinegotzigo bereziak sortzearena. Hauek bai nonbaiten irakurri omen ditu Antxon Carrerak, baina nork egindako proposamenak diren ez ditu ez gogoratuko, edo gogoratu nahi, ezta?

**DONOSTIAKO UDALETXKO HB-KO
ZINEGOTZI TALDEA**

Euskaldunak, bigarren mailako nafarrak

AZKENALDI honetan euskararen inguruan jaso ditugun berriak aski makurrak izan dira. Anitzetan ixil eta eskupeka egiten zaizkio euskarari aintzinerat joaten uzten ez dion hainbat bidegabekeria. Anitzetan ere, euskaldunok ez dugu honen berri, eta dugunetan ere, maiz entzungor egiten diogu gure ahotsean bai zik ezin bizi daitekeen hizkuntzari, geure hizkuntzari.

Azkenaldi honetan, bada, gertatu izan dira Nafarroako euskaldun guztiok eza-gutu behar ditugunak:

.- Nafarroako Gobernuak IKA eta AEKri dirulaguntzak murriztu egin dizkio.

.- Nafarroako Gobernuak Hizkuntza Politikarako Zuzendaritzaren aurrekontua murriztu du.

.- Administrazioarekiko harremanak euskaraz izatea anitzetan ezinezkoa da (Osasunbidea kasu).

.- Hezkuntza ertaineko mailak euskaraz

ikasi ondoren, Nafarroako Unibertsitate Publikoan ikasten jarraitu nahi duenak erdaraz egin behar du.

.- Lanbide eskoletan euskarazko eskare aurre egiteko behar adina irakasle ez dago.

.- Euskal komunikabideei (irriti eta telebistei) ofizialtasuna sistematikoki uko egiten zaie.

.- Euskara normalizazio-bidean dagoe-lako gezurrezko ustea zabaltzen ari da, eta euskaldunok eginero ikusten ditugu geure eskubideak zapalduak. Erdaldunek guk baino traba guttiago dutela edozein gauza beren hizkuntzan egiteko. Egunero frogatzen dugu euskaldunak bigarren mailako nafarrak garela.

Gauzak berez konponduko ez direnez, bidezkoa dugu euskaldunok geure eskubideak galdatzea, bidezkoa geure haserrearen erakustea, geure etxean bigarren mailako herritarrek izan nahi ez dugula aldarrikatzea.

PATRI ARBURUA eta PAULA CASARES

JABEA: ZERUKO ARGIA, S.A.L.
LEHENDAKARIA: Joxe Mari Irazusta.
ZUZENDARIA: Pello Zubiria.
Kontseilu Editorialeko Arduraduna: Baleren Bakaikoa.

HELBIDEAK

GIPUZKOA: Zirkuitu ibilbidea, 15.pabiloia, 20160 Lasarte-Oria.
Tlf: 37 15 45. Faxa: 36 10 48.
BIZKAIA: Zabalburu 2, 1. ezkerre. 48003 Bilbo.
Tlf: 410 34 34. Faxa: 410 37 15.
NAFARROA: Iratxe Monastegia 70, 3. ezkerre. 31011 Iruñea.
Tlf: 17 80 78. Faxa: 17 80 77.
IPARRALDEA: Harrobiko Etxea, 64122 Urruña.
Fax-Tlf: 47 17 10

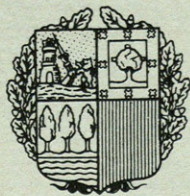
LEGE GORDAILUA: NA 80-1963.
ISSN: 0213-909X.
BATZORDE PAREKIDEA: 72562 E.

INPRIMATEGIA ETA FOTOMEKANIKA: Antza, S.A.L.

kutxa fundazioa
fundación kutxa

- gipuzkoa donostia kutxaren
- gizarte-ekintza
- obra social
- de la caja gipuzkoa san sebastián

Eusko Jaurlaritzako Kultura Sailak
diruz lagundutako aldizkaria

Gipuzkoako Foru Diputazioa
Kultura eta Turismo Departamendua

Aldizkari honek Nafarroako Gobernuaren
laguntza jaso du

Berastegi gaineratik biktimei begira

BORONDATEA dagoenean edozer konpon daiteke. Donostiatic Iruñerako bidaia hogeit minutuz laburtu eta seguruago bihurtzen duen autobideak mundu guztiaren loreak jaso ditu, es-treinatut dutenean. Institutio nagusien arduradunek gaur trafikoa zabaltzeko dagoen «Muga» alternatiba elkarriketaren eta negoziaketaren garaipen bat dela esan dute, eta HBko buruzagiei entzun diegu Euskal Herria artikulatzeko tresna izango dela. Lehen biraoz betetako ahoa lorez betetzea bat da eta arerio politikoa antzinako posizioak ez gogoraztea bestea: gauzak konpon-tzeko gogo dagoenean ia edozer ahaztea posible dela, alegia.

Dena ez dago ahaztuta, hala ere. Inaugurazio egunean, autobidearen kontrako kanpainan ETak hildako lau pertsonak gogoratu zituzten ekitaldira

bildutako agintariekin. HBko buruek, al-diz, autobidearen lehen proiektuaren kontrako borrokan erori edo preso hartutako militantei oroitarri bat eraiki zieten. Ahazturik gelditu diren beste bi biktime ere badira, ordea. Oria ibarreko zaratatik ihesi beren bakerako txokoa eraiki zuten Pepe Fernandez Barbon eta bere emazte Kontxi luizi batek lurperatu zituen beren etxe barruan, Berastegiko San Antondik hurbil. Hiru urte baino ez dira pasa, maiatz honetan beteak hain zuzen. Biktimak hor daude, eta batzuen tragedia nolabait estali bada, Aresoko biztanleek protestan jarraitu dute, beren

pankarta ttikiarekin. Ez dute merezi ekologiarena beste zerbaiten aitzakia ote zen irudipenarekin etxera bidaltze-rik.

XABIER Arzalluz eta Jaime Mayorrek bakearen pipa biztu dute, autodetermi-nazio eta ETarekiko negoziaketak go-rabehera gauzak urrunegi ez eramate-kotan. Jose Maria Aznarrek etxera kon-bidatu du bazkaltzera Arzalluz, eta Do-nostiako alkategai «popularrak» J.A. Ar-danzari Ajuria Eneko itunaren sinatzai-leen arteko gorabeherak legebiltzarra-ren aurrean erakutsi beharra barkatu

Oria ibarreko zaratatik ihesi beren bakerako txokoa eraiki zuten Pepe Fernandez Barbon eta honen emazte Kontxi luizi batek lurperatu zituen

Milaka lagun bildu
zituzten Parisko Notre
Dame katedralearen
aurrean Amnistiaren
Aldeko Batzordeek eta
Errepresioaren
Kontrako Batzordeak.
Frantziako espetxeetan
isolamendu egoerari
gose grebaz protesta
egiten dioten euskal
presoekiko elkartasuna
adierazi zuten 55
autobusetan haruntza
hurbildutako
euskaldunek, eta
itzulian beren
konfinamendua hautsi
duten zenbait
errefuxiatu ekarri zuten
Ipar Euskal Herrira.
(Arg.: B. Edme).

dio. Udazkena bitartean, Ramon Jauregi eta Karmelo Landak GAL dela eta izandako istilua izango da gai hauen inguruan ikusitako azkena.

Hauteskunde kanpaina hasi da eta frenuari eragin beharra zegoen, malda horretan barrena PP eta EAJ itzuliezineko haserreeta iritsiko ez baziren. Buzazagi jeltxideei PPren garaipenak baxterez gaxiarik ez die egiten, baina gero eta nabarmenagoa da Aznarren kartekin jokatu dela hurrengo partida. Sozialistek ezin diote beren programari berotasunik erantsi, eta Pirinioez goiti Lionel Jospinek lortutako emaitzek ez die kontsolamendu handiegirik eskuratu. Espainia Europako Elkarteko lehendakari den sei hilabeteok izango dira beste puska baterako PSOEek Moncloan ezagutuko dituen azkenak.

ESPAINIAKO Kongresuko lehen-dakari Felix Ponsek adierazi duenez, «erresuma honen pultsuak ez du epaileen mende egon behar». Esaldi hori kaleratua izan baino lehen, Juan Alberto Belloch ministrariak ideia egia bihurtu zuen: Joakin Olano torturatzeagatik kondenatutako Manuel Barroso eta Jose Dominguez Tuda goardia zibilak indultu batez libratu ditu espetxera sartu eta zazpi urtez lanpostu horretatik kanpo gelditzetik. Moncloak, Fiskal Nagusia horretarako erabiliz, Miguel Castelles abokatuak nahi duen bezala Navajas informe famatua zertan bukatu den ezagutzea eragotzi nahi du.

Auzitegiek torturak salatutakoan eskaintzen duten babes urria ahaztu gabe, intsumituen kasuetan epaileek jokatzen duten paperak azterketa merezi luke. Epaileek berek eztabaidatu dezaten, beste ezeren aurretik. Egun bateko komentarioekin pasatu da hogeitamar alkate Espainiako Armadarekin ez kolaboratzeagatik auziperatzeko erabakia. Beste herrietan arbuia garri ikusi dugun «obediencia debida» antzeko zerbait izango ote da bihar aitzakia hemen ere?

PELLO ZUBIRIA

G O R D E T Z E K O A K

UCIFA KASUAN PROZESATU KOLONEL BAT JENERAL BIDEAN

Ez da Enrique Rodriguez Galindo jeneral bidean den Goardia Zibileko kolonel bakarra. Baltasar Garzon epaileak prozesatuta daukan Francisco Quintero kolonela ere, narkotrafikoarekin lotuta egoteagatik Goardia Zibilaren barrutik desagertarazi zuten UCIFA taldeko kidea, jeneral postura igotzeko ikastaroetarako onartu dute. Horien aurka laster hasi behar duen epaiketari begira, datu garrantzitsua da.

JAVIER MADRAZOREN TARTEA

BIGARREN BAKE KONFERENTZIA BAT NOLA?

«Momentuz, baldintza egokirik ez»

BIGARREN Bake Konferentzia bat egiteko aukera planteatu da, eta horrek polemika gogorra piztu du euskal gizartearen. IU-EBk Euskalherriak bizi duen gatazka bortitzaren elkarriketa bidezko konponketaren aldeko apustua egiten duela argi utzi nahi nuke. Horrexegatik bultzatzen dugu eta bultzatuko dugu elkarriketa eta bakerako bidea ireki dezeko edozein ekimen. Hala ere, ekimen hauek ondo eta astiro aztertu behar direla azpimarratu nahi dut, gertatzen diren egoerak, beren helburuak eta emaitza praktikoren bat lortzeko aukerak kalibratzeko.

Lehen Konferentziari dagokionez, gure erakundearen arabera HB eta Ajuria Eneko Mahaiko alderdien artean dagoen komunikazioa eza gairatzen zen lortu beharreko helburua. Ez zen logikoa Konferentzia horri emaitza ikusgarriak eskatzea, historia luzea eta tragikoa duen gatazkaren desblokeatzeari dagokionean.

Hurrengo ekimenetarako IU-EBk beste helburu batzuk markatzen ditu, bake prozesuan aurrerapausoak eman behar direla uste baitugu. Euskal Herriak bizi duen gatazka bortitzaren konponbidean aurrerapausoa emateko aukerak finkatzeko aurretiko fase bat ezartzea eskatzen du

horrek.

Une honetan eszenatoki hori ez da ikusten, HBk ETaren estrategia bortitzaren aldeko apustu garbia egiten duela argi baitago eta ETari biolentziaren amaiera eskatzea ez baitu planteatzen, ezta behin-behinekoa ere, elkarriketaren estrategian aurrerapausu eraginkorra ahalbidetuko lukeena.

Distentsiozko testuingururik gabe, oso zaila da herri honi horrenbeste min eta sufrimendu eragin dizkion gatazka konpontzeko modu bakar gisa elkarriketak bidea irekitzea.

Zentzu honetan, terrorismoa praktikatzen edo justifikatzen duten haiek daukate gaitza, ezen biolentziaren estrategiak ez duela justifikazio etikorik, politikorik eta estrategikorik oharitzen ez diren artean, elkar-ultze bideak Euskadin ezingo du biderik ireki.

Horrexegatik, une honetan ez dago bigarren Bake Konferentzia bat egiteko baldintza egokirik, baina horrek ez du esan nahi orain ezinezkoa dena laster errealitate bihurtzeko baldintzak lortzearen guztion artean lanean jarraitu behar ez dugunik. Baina, azpimarratzen dut gure herriaren gehiengoak hilketak eta edozein biolentzia modu amaitzea nahi duela oraindik asumitu ez dutenak dutela erantzukizun nagusia.

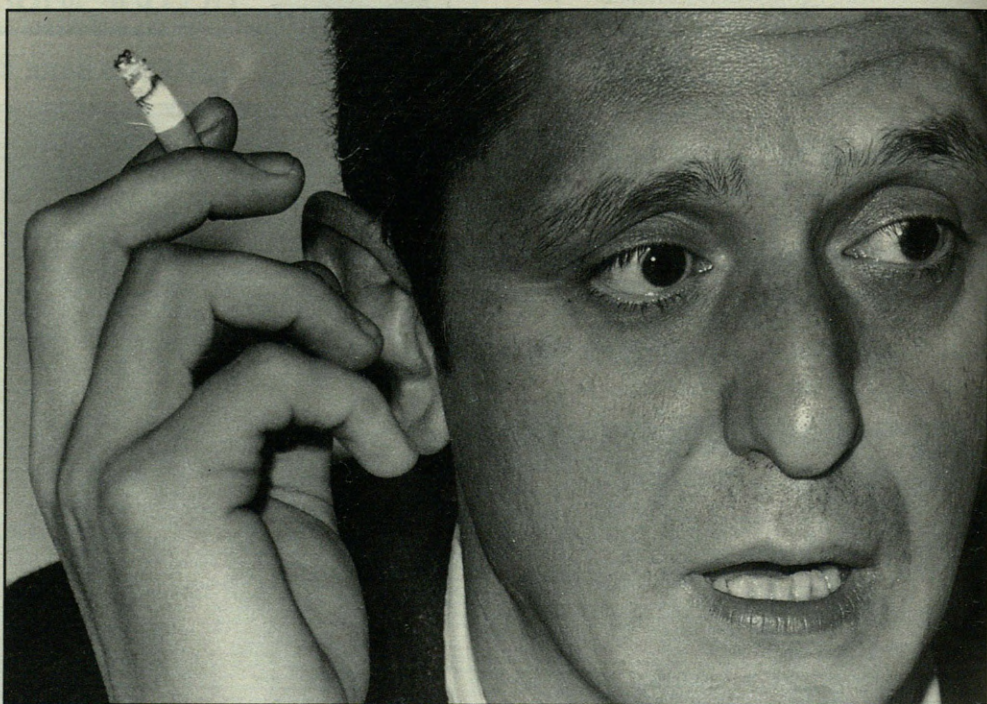
***Javier Madrazo**

IU-EB-BERDEAK-eko bozeramailea.

Karlos Rodriguez, Bilboko Udalako HBko alkategaia

«Ez ETAk ez Estatuak, euskal gizarteak erabaki behar du»

Azken boladan han eta hemen ageri da. Mahai Nazioneko kide, arlo sozio-ekonomikoko arduraduna, Bizkaiko Batzar Nagusietako kide eta Elkarri-ren Konferentzian HBko ordezkari izandakoa. 39 urtekoa, Balmasedan jaioa jadanik Bilbon

«ETArek agiriaren, argiaren euskal gizarteak etorkizuna eraikitzeko duen eskubidea da».

Esan berri duzu PP eskuiniarra eta espainiarrak dela. Nabikoa al da bori baien buruzagien aurka armaz jotzeko?

PPren aurkako erasoak testuinguruan kokatu behar dira, hain zuzen gatazkaren egoeran. Orain arte Euskal Herriak bere etorkizuna erabakitzeko ahalmena lortzeko bidean Ezker Abertzalea izan da kolpe eta erasoak

jaso dituenak. Bestaldean, irtenbide errepresiboa areagotu egin da eta polizi bideetik bakarrik jotzen dutenei gatazkaren ondorioak sufritzea egokitzen zaie, areago gobernu lanetan hasiko direla aurrirakusten denean.

Hilabeteotan PPK dialektikoki aldaketa handia jasan du, bere betiko aurpegia erakutsiz: Euskal Herriari

begira inposatzaile, gure nazio nortasuna errespetatzen ez duena eta armen bidez, Goardia Zibila edo Armadarenak, Euskal Herriak Estatu espainiarrarekiko bizi duen menpekotasuna defenditzen duena.

Orduan, aurretik PSOEko buruzagien aurka jo beharko zen, ez?

Jotzen duenari galdetu be-

har hori. Baina gertatzen direnak, aldaketa testuinguru horretan eta PPK hainbat bostere faktikorekin —zenbait komunikabide berezi, CESID eta Goardia Zibilaren informazio zerbitzuekin...— dituen loturengatik gertatzen direla uste dut.

Badirudi egoera politiko berri baten hastapenean gaudela. Hauteskunde

«Bakerako elkarrizketa prozesuan, lehen unetik agente sozial guztiek parte hartu behar dute».

giroak eragindakoa ala benetan berritzalet baritzen duzu?

Badaude oso gauza positiboak eta berriak. Batetik, sindikalgintzatik ELAk eta LABek Aberri Egunerako sinatutako agiria. Guretzat oso interesgarria da eta benetako irtenbideetara jotzen du. Bigarrena, ETaren agiria. Proposamen berriak egin ditu eta gatazka gain-

ditzeko bideak erakutsi. Hirugarrena, honek badu hauteskunde kutsua, EAJren jarrera da. EAJren barruan osagai kontrajarriak ikusten ditugu. Ollorak eta EAJk une batean esandakoak ontzat jotzen ditugu, baina praktikak ez du mezu horrekin zerikusirik. Horregatik EAJn eztabaidaren beharra dago. EAJ Arriagako Izpirituari oso lotua dago eta ikusi beharko

hauteskunde ostean zer jarrera hartzen duen. Kudeaketa hutsean murgilduta egon da eta ez nazio erakuntzan.

Zeintzuk dira ETaren agiriaren berritasunak?

Argi azaltzen dira Euskal Herriak bere etorkizunaz erabakitzeke dauden oztopoak: sozialak, ekonomikoak, kultur arlokoak... Agirian argiena euskal gi-

HAMARREKOA

JOSE MARIA GORORDO

«Ortuondok alkate ona bihurtu duena»

JONAN FERNANDEZ

«Pertsona zabala eta azkarra»

CARLOS ITURGAITZ

«Berarekiko harremanak zabalak izan ditut eta harritzen nau Elkarri-ko konferentzian geundeno i Aznarren atentatua prestatzea leporatzea»

GORKA AGIRRE

«Pertsona erreflexiboa eta etorkizunera begira EAJn zeregina izango duena»

TEO URIARTE

«Duela gutxi ikusi nuen lehenbiziz baina badu kamaleoi itxura, ETatik PSOEra...»

RAFA DIEZ

«Sindikalgintzan eta politikan apustu handia egindakoa»

JOSE ELORRIETA

«Egungo gizarteak baino historiak baloratuko du bere lana eta ausardia»

SABIN INTXAURRAGA

«Abertzale eta euskaltzale zintzoa»

ANTTON AURRE

«Bizkaiko Batzar Nagusietako lehendakari izateko jaio ez dena»

PATXI ZABALETA

«Berarekin batera borrokan jarraitzea espero dut»

«Pentsamendu korrontea? Zail ikusten dut bildu gabe pentsamendu korronterik antolatzea».

zarteak bere etorkizuna eraikitzeko duen eskubidearen aldarrikapena da, eta hori orain arteko hainbat planteamendutan ez zen oso garbi agertzen. Ez ETAk ez Estatuak, euskal gizarteak erabaki behar du Euskal Herriaren etorkizunaz. Horrez gain, orain arte elkarriketa prozesu batean, lehenengo fasean euskal gizartearen zeregina ezkutuan geratzen zen, eta oraingo proposamenean argi ikusten da lehen unetik, agente sozial guztiek parte hartu behar dutela. Bi plano agertzen dira, biak elkarrekin eraman daitezkeenak.

Berrikuntza moduan, halaber, ETAk argi utzi du ETArekin helburua sozialismoa eta independentzia dela. Baina dioenez, ekimen armatua desagertu egingo litzateke Estatuak gure etorkizuna erabakitzeko eskubidea oztopatuko ez duen garrantiarik eskainiko balu. Batek daki, baina koska ez li-

tzateke Konstituzioan autodeterminazio eskubidea onartzea, berori aurrera eramatea erabakiz gero horren aurkako debekurik ez egotea baino.

Elkarri-ren Konferentziak ere egiten da berba. Lehenengo zatian jorratutakoez gain, zer eduki beharko luke bigarren honek ekimena arrakastaz ateratzeko?

Aurreratzeko, partehartzearena lotzea funtsezkoa da. Lehenengoan PP, PSOE eta UPN ez ziren izan eta kontuan hartuta lehenengo zatia helburu nagusia alderdien arteko eztabaida zela, bigarrenarako hori segurtatu egin beharko litzateke. Gainerakoekin gauza

gehienak hitz eginda daude.

PPk eta PSOEk esan dute jada ez liratekeela joango. Abertzaleen arteko bilkuran geratuko al da?

Ez luke horrela izan behar. Helburua alderdi guztien partehartzea da, baina PP eta PSOE erakusten ari diren jarrera gatazka konpontzeko duten jarrera eskasaren adierazle da. Euskal gizartean gero eta argiago dago irtenbidea elkarriketa politikotik datorrela.

Orduan, mereziko al luke joateak? Eta joanez gero balio lezake guneak alderdi abertzaleen gutxieneko akordioa lortzeko?

Antolatuz gero, ikusi egin behar nortzuk doazen, eta zer eduki eta metodologia

«Beharbada arazoa ez da Espainiako Konstituzioan autodeterminazio eskubidea agertzea, eskubide bera aurrera eramatea herriak erabakiz gero ez debekatzea baizik»

izango litzukeen. Bigarrenari dagokionez, abertzaleez gain UA eta IU ere hor daude. Uneotan gaitza da EAJ eta EARekin akordiorik lortzea, konferentzian proposamen zehatza egin baiden eta ez baitzuten onartu. EAJk aspaldian beste apustu bat egin zuen: errepresio bidez Ezker Abertzalearekin amaitzea, eta bide horretatik zaila da akordioetara heltzea. Guretzat LAB eta ELArena da bidea; haietako bakoitzak ez dio bere helburu eta izaeari utzi, baina bien artean aurrera eraman ditzaketen gauza garrantzitsuak ikusi dituzte. **Zer deritzozu Patxi Zabalaeren pentsamendu korronteari?**

HBko militantziak «Oldartzen»eko oinarritzko txostena gehiago handiz onartu du eta prozesu honetatik indartsu ateratzen gara. Orain Patxi berak jakingo du zer egiten duen, baina HBko militantziak erabaki du jada eta ilusioz dago horrekin aurrera jotzeko. Dena den, informazio guztia prentsatik jaso dut eta ikusiko dugu zer proposatzen duen.

HBn orain arte ez da korronte antolaturik egon.

Koherenteak izan behar dugu. Ezin gara egon hiru hila-bete eztabaida sakonekin eta bihar aldaketak pentsatzen ibili. HBn ez dago barne korronte antolaturik, horrela erabaki dugulako. Pentsamendu korronte bat? Ez dakit ondo zer den, baina dakidanez momentuz HBko militanteek ez dugu telepatiaz komunikatzeko ahalmenik. Nahiko zaila ikusten dut bildu gabe pentsamendu korronterik antolatzea.

EAJk eta PSE-EEk 2000. urterako Bilborako au-

rrikusi duten biria kritikatzen izan duzue...

EAJ eta PSE-EEren jarduerarekin Bilboko Udala eskuintiar eta espainol gisa agertu da. Berdin Bizkaiko Batzar Nagusietan. Bilbo «Ardatz Atlantikoa» edo «Espainiako iparraldeko hiriburu» eta antzerakoekin definitu dute eta horren arabera datoz beren lehentasunak: Guggenheim, metroa, Kongresu eta Musika-ren jauregia... Bitartean, Bilboko auzoetan egoera gero eta kaskarragoa da: Bilbo Zaharra-San Francisco-Zabalana, Txurdinaga-Otxarkoagan... Ez ei dago dirurik azpiegiturarako, kiroldegietarako, proiektu kultural deszentralizatuenerako... Baina etxebizitza pribatu eta garestietarako eta proiektu megalomano horietarako badago. Bilbo bide okerretik sartu dute, eta urte askotarako gainera.

Azken hauteskundeetako joera ikusita, HBk beherantz egin du Bilbon. Batipat komunikabideen eraginez dela irakurri ditzut; soilik horregatik?

Azkenekoetan europarreki-ko igo egin ginen, baina bestela egia da. Komunikabide gehienak ez dira gure oso lagunak, eta hainbaten aldetik, gainera, eraso gogo-

T A N T O A

Samurtasunaren azalpean tinkotasuna

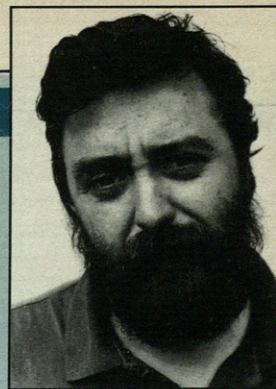
«Gora gure alkatea!» oihukatuz agurtzen zuen hainbatek Carlos Rodriguez iragan astelehenean. Maiatzaren Lehenen zen eta HBko hautagaia Bilbo Zaharreko herriko taberna erre berriaren alde Santiago plazan jarritako sagardotegian zegoen bazkaltzen. Saiheski erre zatien artean ezker abertzaleko atso eta gazte ugariren asteleheneko erreferentzia puntua izan zen. Bilboko alkate izateko aukera murriztu duen arren, ingurukoentzat gakoa ez zetzan «alkate» hitzean, «gure» horretan baizik, jentearerikiko hurbiltasunean alegia.

Solasarterako trebea, lagunaren lagun eta etsaientzat aurkari latza izatearen ospea du. Balmasedan jaio zen arren, Bilboko zazpi kaleak Enkarterriko mendiak baino hobeto ezagutzen ditu azken urteotan. Parrandarako

apuntatzeko sasoi txarrik ez daukan politikari honi Herri Batasunako sozioekonomia alorreko arduradunarena baino auzo elkarteko beti gazte baten itxura hartzen diot gehiago.

Berregei urterako bidean tarte txikia daukala, Carlos Rodriguez ezker abertzaleko egitura eta antolamendu ezberdinetan ibilia da azken urteotan. Amnistiaren Aldeko Batzordeak, nazioarteko elkartasun mugimenduak eta azken urteotan Herri Batasunako lanek kendu diote denbora. Hori, lan egiten duen aurrezki kutxa LABen ohizko delegatua dela ahazteke.

Elkarri-ko iragan martxoan egin zuen bake konferentziaren haseran egin zuen hitzaldi jarkikorrak, pertsona itxi eta gogorraren irudia indartu zion beste alderdietako mahaikideen artean. HASiko ki-

**Iñaki Uriarte
Kazetaria**

de ohi hau Herri Batasunaren sektore tinko eta ortodoxoenean kokatu izan dute. Azken legegintzaldian Bizkaiko Batzar Nagusietako partaidea izan da, orain iragan industrialeko hondakinaren eta zerbitzuz beteriko etorkizun urrunaren artean burua altxaezinek dabilen Bilborako alkategaia. Ikusi beharko da oposizioko zinegotzi, HBren sozioekonomia alorreko arduradun, Mahai Nazionalako kide eta banka langilea aldi berean izateko denbora nondik ateratzen duen.

rrak jasotzen ditugu. Biolentzia eta, oro har, gauza negatiboekin lotzen gaituzte. Joera horren eragina hortik datorkigu.

Zer eskaintzen die HBk bilbotarrei azken urteetako atzerantzko joerari buelta emateko?

Bilbok Udaletxe herrikoia, abertzalea eta ezkertiarra behar du. Herritarra, bilbotarrei begira eta ez Gasteizko Gobernuari, partehartzea eta presio soziala bultzatuko duena. Abertzalea, gure sinboloak, hizkuntza eta kultura defenditzeko. Eta ezker-

tiarra, gero eta nabarmenagoa den dualizazioa geldiarazteko: Bilbon txiroak gero eta txiroago dira, eta alderantziz; eta batzuk gero eta zerbitzu gehiago dituzte eta besteek gero eta gutxiago.

XABIER LETONA

Argi ikusten ez baduzu, zatoz MULTIOPTICA Sera. Zure eguzkitako betaurrekoak preziorik distiratsuenan graduatuko dizkizugu. Montura eta graduaturiko kristalak **9.800 pezetan**. Argi ikus dezazun. Eta beti MULTIOPTICA Sen garantiarekin, zure zerbitzura 450 baino optika gehiago dituen 1. mailako Zerbitzu Optikoa.

**9.800
PEZETAN**

ZINKUNEGI
MULTIOPTICAS
ZERBITZU OPTIKOETAN 1 Zba

Hernani, 4 - DONOSTI

H I R U M U N D U

■ KROATEN ERASOA
BALKANETAN

GERRAK irautean duen azken urte hauetan legez, udaberrian loreak bezala, Balkanetan obus, mortero eta maila handiko eraso desberdinak loratzen dira. Azken erasoaldi handia Kroaziako armadak Eslabonian egingakoa, arrakastatsua gainera. Gerra honen atzera-aurrerapausoak dira. Kroaziarren eraso moduaren bestaldean, Bosniako musulmanen armadarena, gaxtari egindako aginkada txikiak baitlitzen egiten dute eraso, han eta hemen Bosniako serbiarrak kolpatuz. Serbiarrek, beren fronteetatik mugitu gabe, nagusiki Zagreb eta Sarajevo bonbaztatzen dute. Guztien erdian, NBEko kasku urdinak, zer egin jakin barik eta alde egingo duten etenbako mehatxua-rekin.

■ GIROA BEROTUZ
IPAR IRLANDAN

BEDERATZI hilabete ondoren, azkenean bildu dira Sinn Fein eta Erresuma Batuko gobernuak. Aurretik adostu legez, maila gorenean. Gobernu britainiarraren adar soinuak agerikoa zen jada eta gainerako katoliko nazionalistenez gain, britainiar gobernuarekiko kritiken artean Albert Reynolds Irlandako Errepublikako lehen ministro ohiarena nabarmendu da. Lapikoa gainezka dagoen seinale. Derry eta Belfasten iragan astean izandako istiluak ere horren adierazle diren legez. Bake prozesua luzea, geldoa eta tirabiratsua izango da, Sinn Feinek eta IRAk bazekiten hori. Baina gobernu britainiarrak kontuz ibili beharko du soka gehiegi tiratzearen jokuekin.

■ VALENTZIZARREN
MOBILIZAZIOAK

ASPALDIKOZ ez dira horren mobilizazio handiak izan Valentzian, beraien kultura eta tolerantziaren alde 160.000 bat pertsona bildu ziren iragan larunbatean (udaltzaingoaren ustez 6.000-7.000 ziren). Balear Iretan ere, PPko bertako agintariek beren hizkuntzaren aurka daramaten politika salatzeke, beste horrenbeste egin zuten 30.000 hiritarrek. Zein da baina, berain hizkuntz eta kultura? Batean zein bestean, baina batez ere Valentzian, bertako eskuina erregionalistek hamarkadetan kultura katalanetik aldentzeko saioa egin arren, Valentzian antolatzaieek argi utzi zuten, «...Valentziako hizkuntzaren alde, auzokide ditugun Balear Irlak eta katalanen berbera dena».

Iragan astean Kubak akordio garrantzitsua lortu zuen EEBBekin, aurrerantzean Kubatik alde egiten duten kubatarak EEBBak ez ditu iheslari politikotzat hartuko. Kubatik ateratzen den oro modu legalean izan beharko du, bestela Kubak eta EEBBek irlara itzularaziko dute. Aurrerapauso txiki bat Fidel Castrok gidatzen duen herrialderako baina enbarguak hor dirau orarindik, 30 urteko iraupenez eta inoiz baino zorrotzago.

Faraoi berria

ZAZPI urtez Jaques Chirac buruzagi gaullista Frantziako gizakumerik boteretsuena izango da. Hilaren 15ean lehendakari makila hartuko du baina, kanpainako berbek horrela iragarri bazuten ere, ikutzen duena ez da urre bihurtuko. Errealitate gordinak urre hori harri bihurtuko du eta deskuidatuz gero gatz. Zein norabide hartuko du Chiracek, kanpainan astoa arre eta iso artean zoratu badu? Eskuineko sektore garrantzitsuak bereganatu ditu, eta hauei agindutakoa bete egin beharko du; nola lotu hau mezua herritarrei egindako hobekuntza sozial eta lanpostuen sorrerari buruzkoekin?

Barne politikaren kontraesanen adibide bat besterik ez da. Atzerrikoan berdintsu ageri da, euroz-kortasuna dario batetik eta bestetik eurozaletasuna. Frantzia jadanik murgilduegia dago EBren eraikuntzan eta, Chiracek eskuintiarren batzuketantatzeko esan ahalak esan, bide horretan jarraituko du. Bere barne politikan ere —areago legebiltzar eskuintiarrek bultzatuta— eskuineko eskua laster nagusituko zaio.

MUNDUA EZ DA BIRIBILA

Auskalo!

I ENE! Gabeko hamarrak dira. Chirac eta Jospin oraindik *mano mano* telebistan eta nik ordu betetxo bat eskas daukat artikulua hau bukatzeko eztabaida entzuten dudana bitartean. Eta hori gutxi balitz beste bat, hauteskundeak baino lehen idatzi, baino ondoren argitaratuko da hau, hots: emaitzak ezagutu eta gero irakurri ahal izango dituzue lerro hauek.

Edozein kasutan alperrikakoa suertatu da nere 'azken une arte' itxoin nahi izate hau zeren eta hautagaien arteko debate erabakikorraren ondorengo inkesten emaitzak ezin izango ditut komentatu ez eta haiei buruz adituek egindako komentarioak irakurri ere...

Debatean oraingoz nobedade handirik ez: Konstituzioaren balizko erreformak, gobernuak egin(gu) dituen edo ez dituen izendapen kopurua, lana eta langabezia...

DENA dela gauza bat eskertu behar diegu frantziarrei: politika gauza da oraindik sorpresak emateko, erizpide guztien kontra Jospinek irabazi zuen lehenengo erronda. Inkesta guztiek porrot egin zuten eta hiritarrek gogoko zuten botoa umetan bakarrik azaldu zuten, hau komunikabideen inperioaren garaian albiste on bat zalantzarik gabe.

Chirac eta Jospin lanbide hezkuntzaz, gazteen enpleguaz, 'lanbide hurbilez', pentsio sistema desberdinen arteko orekaz (biek sistema mistoa defendatzen bait dute) ari dira...

Hizlariak ez diote oraindik eutsi eskuin muturreko botuen % 15ari... nora joan ote dira? Le Penek egindako mitinaren ondoren gazte afrikar bat Senara bota dute eta bertan itota hil egin da, deskuidatuz gero igeritan ez jakitea leporatuko diote oraindik ultraeskuindarrek. Le Penek ez du oraindik bere botuaren zentzua adierazi Chirac Jospin baino gutxiago gustatzen zaiola aitortu badu ere, baina ez harritu, sozialismozaletasun honek zer ikusi gehiago omen dauka hauteskunde legegileak aurreratzearen posibilitatearekin. Jospin lehendakari hautatuz gero eta berak Ganbarak deuseztatuz gero ultraeskuindarren aulkiak biderkatuko lirake azken emaitzen arauera. Edozein kasutan bi hautagaiek behar dituzte botu hauek, itxuraz biek muzin egiten badiote ere (Le Peni, ez botuei, noski).

MAIATZAREN 7rako argituko dira zalantza guztiak eta aztertzaileek bere analisiak *a posteriori* borobilduko dituzte, nik debate erabakikorraren azken minutu hauetan Chirac ziurrago, lasaiago lehendakariago ikusten dut, eskubi osoaren hautagai bakarra izateak ematen dion patxadarekin... hala ere ez naiz ausartzen emaitzak esatera. Zorionez hauteskundeak 'egin' arte itxoin behar da oraindik.

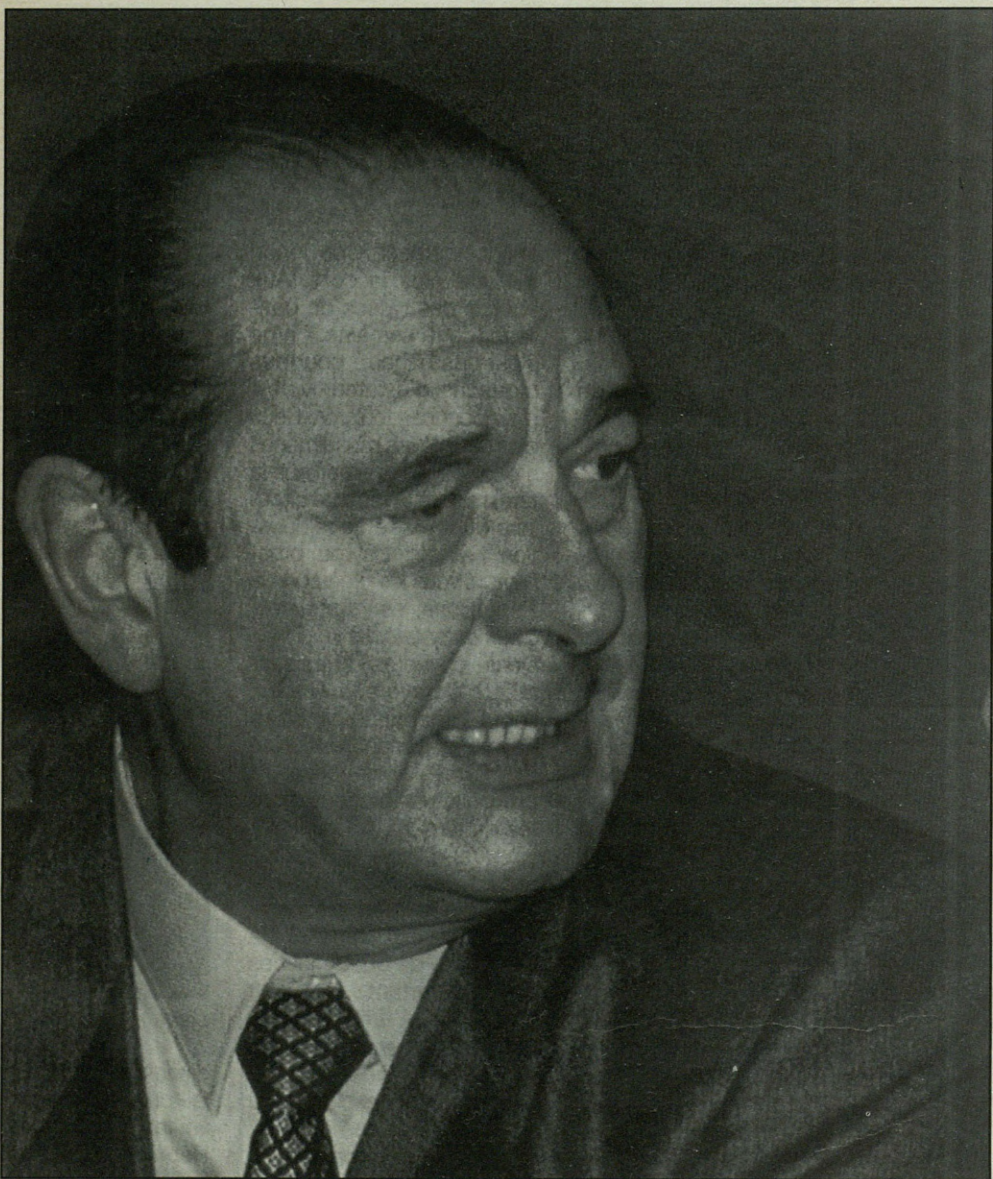

K O R O G A R M E N D I A

Peñaflorida Institutoko irakaslea

Sozialisten gainera baino eskuin batua azpitik:

Chirac Eliseoko maizter berria

Datozen zazpi urteetan Jacques Chirac arituko da Frantziako lehendakari. Azkenean. Lionel Jospin enaitzak ez ziren txarrak izan; ez ordea eskuin sakabanatua gailentzeko nahikoa.

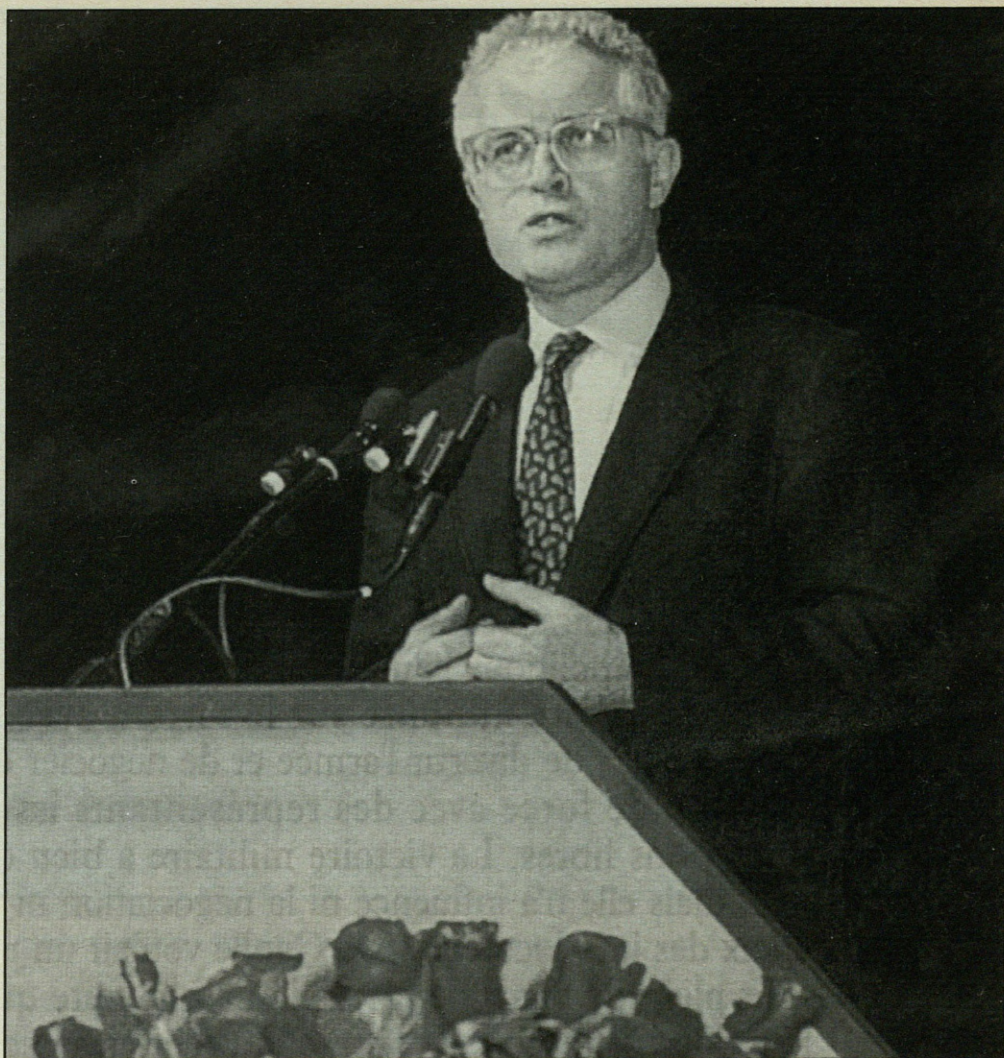
ABIAPUNTUTZAT har ditzagun lehen itzuliko enaitzak: Lionel Jospin (sozialista): % 23,2; Jacques Chirac (RPR): % 20,6; Edouard Balladur % 18,7; Jean-Marie Le Pen (Front National): % 15,2; Robert Hue (PCF): % 8,7; Arlette Leguiller (LO, troskista): % 5,3; Philippe de Villiers (oso eskuinekoa) % 4,8; Dominique Voynet (ezkerreko ekologista): % 3,3; Jacques Cheminade (?): % 0,3).

Beraz orokorki % 60 oso hurbil eskubiak, % 40 doidoia pasa ezkerak. Chirac-en alde daude naski mate-

Sarritan saiatu ondoren, Chiracek hirugarrenean lortu du.

matikak, baina gauzak ez dira hain ximple. Botuak ez daude alderdien meneko, hiritar bakoitza bere bozaren jabe dago, alaiki erakutsi du lehen itzulian abururikertak gezurtatuz. Presidengorako bozen dinamika berezia alderdietarik ate dabil: hautagaia xuxenka mintzo zaio hiritargo osoari eta bozemaile bakoitzari. Horrela nahi izan zuen V. Errepublikak sortu zuen De Gaulle presidenteak eta bide horri eusten diote frantziarrak, egun horretan beren burua populu subiranoko partaide seriotzat hartuz.

Indartsu da eskubia, baina hiru talde berdintsutan zatitua, bakoitzak % 20 balio duenak nonbait hor: alde batetik Chiracen gaullistak, besteetik Balladurren eskubi liberalekoak, azkeneko epaile gisa Le Pen eta De Villiers jaun bipilen eskubi gogorra, ia muturra. Borroka bortitza izan da lehen itzulian Chirac eta Balladurren artean, biak ber alderdikoak baitira. Balladur lehen ministro kontserbatzaile iduriz biguinaren aurka, ezkerreko hizkuntza berria hartu du Chiracek, baina jendea ez zaio horretan bururaino jarraiki, Jospin garaile atera zaio lehen itzuli horretan. Poulidor txirrindulari ohiari konparatzen dute Chirac; 3. aldiko bigarren agertzen da, pundu bakar bat irabaziz aldi batetik bestera. Baina izengoiti hori merezitu zuen lehenik Mitterrand izeneko batek eta presidente atera zen noizbait... 3. bozkan!

Jospinek ez du lehendakaritza eskuratu, baina inork pentsa zezakeena baino hobe jokatu du.

Dena dela Chiracen abantaila (% 20) erdiaz murriztu da bigarren itzuliko lehen astean: apirilaren 29an agerturiko aburu ikerketa batek % 55 emaiten zion, beste batek % 54. De Villiersen bozak bazituen, Balladurzaleen enetarik % 80, eta Front Nationalekoak erdizka zeuden. Dudan zeudenak berriz % 21... Duda horrek bururaino

iraun dezake zeren, lehenbiziko begiradan, programetan ez zaie beste munduko arterik nabaritzen bi lehiakideei, hots Chirac eta Jospini. Laburbilduz erran nezake hor borrokan ikusten ditudala erdi-ezkerra eta erdi-eskuina, sozial-demokrazia eta kristau-demokrazia; nahiz Chirac ez doan ofizialki azken horretan, *de facto* eskola horretakoa da, gaullista frango bezala.

Lehengo guduka epiko eta ahapaldi homeriko haietatik urrun gaude, Olinpotik jautsi gara gizakien mailara, Mitterrandekin bukatzen ari zaigu II. Mundu

Gerla irian agertu ziren erdi-jainkoen aroa. Bere sakraltasunetik asko galdu du politikak, absolutotik erlaturik pasa dira eskubia, ezkerre eta gainerako guztiak. Ongi nabaritu da bi hautagaiek telebistan ukan duten ez-da-badan. Hor nagusi ziren elkarren errespetua, serioa eta dozier konkretuen ezagupena. Literaturak ere zerbait galdu duke, kazetariak aspertu dira gerrikoaren azpiko ukaldi pozoitsurik gabeko boxeo leial horretan, baina funtsezko politikak irabazi du nire ustez.

Hots, aleman modeloa nagusitzen ari da Frantziako

■ Legebiltzarrean eskuin asko gogorrekoak daude, eta Chiracek arazoak ukan ditzake aldarrikatu duen erreforma neo-zentristaren bideratzeko

Hamalau urteko agintaldi zorrotzaren ondoren, gaixo eta nekatua, Mitterrand faraoiak Eliseoko jauregia utzi du.

politikan. Sozial asmoan ere horrela gerta dadila. Adibidez osasunaren alde karga gutiago dute han eta gastuak hobeki ordaintzen dizkiete. Beste etsenplu bat: metalgintzan berriki 35 orduko astera pasa dira, alokairuetan ezer galdu gabe.

Zakur zaharrak

TELEBISTAKO buruz-buruka handitik ber mailean jaldi dira bi hautagaiak. Bere iduria finkatu du Chiracek esperientzia duen arduradun bezala. Bi bider lehen ministro izanik (1974-76 eta 1986-88), RPR aldediko lehendakaria egonik luzaz, lasai agertu da. Baina Jospinek erakutsi du ez dela mutil gaztea: PSFko alderdiko idazkari nagusia izan ondoren (1981-86), Hezkun-

tzako ministeritzan lan handia egin zuen, Estatuko ministro zela ber denboran. Baina jendeak ez zuen hain ezaguna eta urrats handia egin du Jospinek telebistan agertuz Chiracen pare. Horrek ez du auzia trenkatzen botuen aldeetik ez eta iduriz programen aldeetik ere. Bospasei bider gutienez beren adostasunak aitortu dituzte bi hautagaiak: kanpoko arazoetan, langabeziaren aurka, egoitzarik ez dutenen alde, babes sozialaren mantentzeko eta abar.

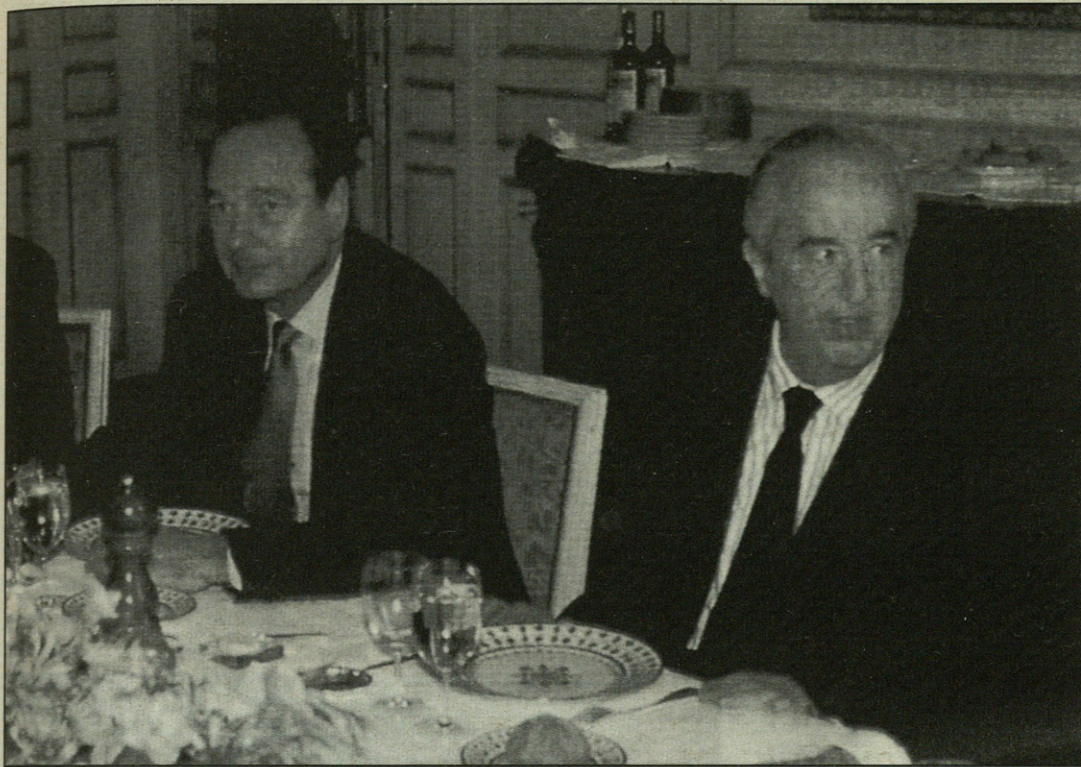
Hargatik irakurketa sako-nago batek bi jokabide des-

berdin zehazten ditu. Bate-tik Chiracek bakoitzaren inizatiba sustatzen du ekonomia-aren garatzeko eta fruituen banatzeko. Nola egin ez du gehiegi zilatzen, ez da xehetasunetan sartzen. Ikuspegi baikor batetik erran ditaikie presidente-aren toki egokian dagoela hor, zeren De Gaullek erran zuen behin «*de minimis non curat praetor*», eta beste be-hin «*l'intendance suit*». Bai-na ezkor izanez, «Coué» me-todoaren usaina suma da-kioke, edo demagogiare-na... zeren ber denboran as-ko hitzemaiten du bako-

tzari. Proposamen zehatza bat halere beste zenbaiten artetik: lantegien sozial kar-gak arindu nahi ditu, ordai-nez BEZ goratuz; baina hau zerga itsua da, jende xehea-ren etsaia eta bide beraz kontsumoarena. Baina en-pleguaren sustatzea gatik, askok onar dezakeena da.

Zehaztasun gehiago du Jospinen egitarauak. Babes sozialaren mantentzeko fi-dagarria da. Lanaren bana-tzea nahi du, astea 37 ordu-tara ekarriz: gutixkoa da naski urrats hori, 35 ordutara jeitsi behar genuke. Hots mirakuilurik ez dager hor ere, baina segurtamen ge-hiago, legearen indarrean sinesten baldin badugu be-deren. Instituziootan berdin: monarkismora lerratu dela sistema, hara biek diotena;

■ Aleman modelo nagusitzen ari da Frantziako politikan; sozial asmoan ere horrela gerta dadila

**Hauteskunde-
etan borrokan
jardun ondoren,
ikusi behar orain
lehendakari eta
lehen ministroa
nola konpontzen
diren.**

baina horren zuzentzeko, bere nahikunde ona eskaintzen du Chiracek. Aldiz Jospinek zazpi urteetarik bostetara ekarri nahi du presidentengoaren iraupena: deputatuen biltzarrak duena luke eta horri ezker, agian, gobernuarena. Beraz hor ere, bakoitzaren iniziatiba oinarritzat hartzen du Chiracek, legea Jospinek.

Hautagai sozialistak bere aurka duen oztoporik handiena: gehiengorik ez duela deputatuen biltzarrean. Be-

raz presidente ateraz gero, legebiltzar horretako boz-
kak eginaraz litzake gara-
itzeko menturan, baina se-
gurtamenik gabe. Presiden-
teak botere handia du de-
fentsan, kanpoko arazoetan
eta izendapenetan. Baina
beste guzietan entrenatzai-
lea bezala da, golik ezin du
berak sartu. Bere ekipoa be-
har du eta Jospinek memen-
tuan ez du. Aldiz Chiracek
gehiengo zabala du bi lege-
biltzarretan. Baina pezu
handia dute hor eskuin asko

gogorrekoek, eta arazoak
ukan ditzake aldarrikatu
duen erreforma neo-zen-
tristaren bideratzeko. Dena
den, eskualde horretarik si-
nesgarriagoa da Chirac.

Europaren eretzeko, al-
derantziz: *a priori* fidaga-
rriagoa da Jospin. Hargatik
ezin ahanztz Maastrichteko
Tratuaren alde bozkatzera
deitu zuela hiritarra Chira-
cek eta «bai» haren garaipena
zor zaiola. Biek eskudoaren
apustua egin dute ta biak
ados daude urrats horren
uzteko urte zenbaiten epe-
raino. Europa guti aipatu
dute. Arrazoi bat ona badu-
te, biek bera: Europa batua-
ren aurkako bozemaileak
badituzte, komunistak alde
batetik, eskuin muturrekoak
bestetik. Orain ikusiko da
nola bozkatu duketen azken
hauek. Boza zuri eman gogo
zuen Le Penek. Baina bere
askatasuna har dezake bo-
zemaile bakoitzak.

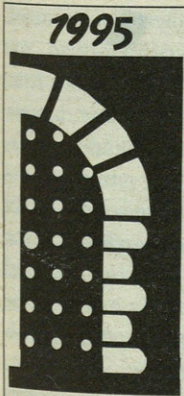
Karta hoberenak Chiracek
ditu. Baina pentsa daiteke

lehenik uste izan den baino
xuhurragoa gerta dakio-
keela garaipena. Eta nork
daki, azken minutu ukaldi
gaiztoa har dezake xapel-
dungiak: Jack Lamottaren
ezkerkada haren antzekoa...

Euskal herriak leku guti
zuen aintzineko hautes-
kundeetan. Oraikoa ez du
batere. Hemendik pasa zi-
tzaigun Jospin, ez omen da-
go euskal departamendu-
aren aurka, hargatik ez du
hitzeman. Gezur bat gutia-
go: hori dukegu bozka ho-
rien fruitu segurrena.

Maiatzaren 4koak dira
goiko lerroak. Orain 8ra pa-
satzen naiz. Mirari gabeko
emaitzak ditugu lurrikaren
hildotik: Chirac da presi-
dente berria (% 52,67) baina
Jospin ohorezki atera da
(% 47,33). Baduke zer egina
lehenak. Ongi akula bezala
bigarrenak ezkerrean berpiz-
tuz. Guk aldiz Euskal He-
rriari pentsa dezagun.

J.L. DAVANT

II. IGARTZA

abentura eta misteriozko

NOBELA LEHIAKETA

Antolatzailea: Beasaingo
Udala

Babeslea:

CONSTRUCCIONES
Y AUXILIAR DE
FERROCARRILES, S.A.

Juan Pellejero, Nafarroako Behi Kooperatibako gerentea

«Harategien % 30ek jadanik Nafarroako Aratxea saltzen dute»

Kooperatiba 1988an sortu zen 120 bazkiderekin eta gaur egun 381 dira. Iaz 894 milioi pezetako salmentak izan zituzten eta aurten gainditu egingo dute. Pellejero iruindarra da, 35 urtekoa, eta bost gerente lanetan.

Zer helbururekin sortu zen kooperatiba?

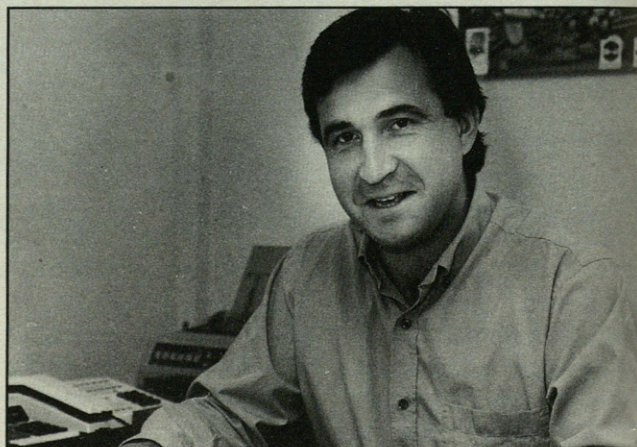
Artekaritza saihestuz, behiak eta aratxeak komertzializatzeko sortu zen, erdian geratzen zen tarte hori abeltzainek bereganatzeko. Hori helburu nagusi gisa baina baita azienda aldetik ere genetika hobetzeko, aukera izanez gero gizendegiak egin eta bazkideen aratxeak bertan gizendu... Eta baita

komertzializazioan ari diren beste enpresa batzuetan parte hartzeko.

Bete al dituzue helburu horiek?

Paperetan agertzen ez den arren, kooperatiba baten lehen helburua berori finkatzea da, sosa eta esperientzia gutxiarekin hasten baita. Beraz, saltzaile taldea osatu behar da eta merkatua aztertuta eta ezagutu. Bazkide izateko 15.000 pezeta besterik ez dira jarri behar, eta honek esan nahi du egiturako diru gutxiarekin diru kopuru handiak mugitu behar dituzula.

Kooperatiba hiru urteren buruan ekonomikoki orekatzen hasi zen, fakturazioa ere hazi egin zen eta duela lau urtetik hona ekonomikoki autonomoak gara. Komertzializazio zuzena ere bete egin da eta gaur egun ondareko hamarretik, zortzi-bederatzi zuzenean saltzen dugu. Dagoeneko gure bazkideen ekoizpen guztia salduta dugu. Azkenik, gure bazkideen haragia kanpotik —Katalunia eta Aragoetik bereziki— bereiztu nahi

Pellejeroen ustez antolakuntza behar da, «eroslea bildu egiten baita eta saltzaileak ere beste horrenbeste egin behar duelako».

genuen eta hori ere lortu dugu.

Zer desberdintasun dago Katalunia edo Aragoi eta Nafarroako ekoizpenaren artean?

Han egun batzuekin edo lau hilabeterekin aratxeak gizeendegietara sartzen dituzte, ahalik eta azkarren gizen-du eta ondoren saldu. Hemen hazkuntza prozesua amarekin egiten da, umartzten denetik errapean lau, bost edo zortzi hilabetera arteko epea izaten da, gero etxeko ikuiluan sartzen da

eta pentzu naturalez gizen-du. Enpresa handien eta gure abeltzainen haragia ez zen bereizten eta, noski, gureak kaltetuak ateratzen ziren. Iazko abenduan, azkenean, Nafarroako Aratxearen kalitate izendapena lortu zen eta nahiko protagonismoarekin gainera.

Salmentak, oro bar, ondo doazenean zailagoa da bazkide berriak egitea. Zer abantaila eskaintzen dio kooperatiba batek abeltzainari?

Aise saltzen denean abel-

«Gure bazkideen haragia kanpotik
—Katalunia eta Aragoitik bereziki—
bereziki nahi genuen, eta iazko urtarrilean
lortutako Nafarroako Aratzaren
izendapenarekin hori lortu egin dugu»

tzainak ez du ikusten koo-
peratiba baten diziplina-
pean egotearen beharrik.
Ikustarazi egin behar zaio,
batetik merkatua gero eta
zailagoa dela eta erostunak
elkartzen ari badira, saltzai-
leek ere elkartu egin behar
dutela, baldintza hobeagoak
lortzeko. Bestetik, bakoitza
bere aldetik ibiliz, egin du-
gun Nafarroako aratzaren
izendapena seguraski ez zen
atera izanen. Horrez gain,
erostunarengandik gertu
egotea ere garrantzitsua da,
merkatuan trebatu egin be-
har baita. 12 aratxe saltzeko
ez du estutasun handirik,
baina 52 saldu behar ditue-
nak arazo handiagoak dauz-
ka.

**Nafarroako aratzaren
izendapena arrakastaz
atera da; dena den, kriti-
kak ere izan ditu, gogo-
rregia ei da.**

Nik izendapenaren sortze
prozesuan parte hartu dut,
beraz ongi dagoela esatea
egokitzen zait. Seguraski go-
gorra izanen da, edozein
sartzea mugatzen duelako,
baina eragina izanen du Na-
farroan behiak mendi al-
dean eta aratxea hilabeteet-
tan behiarekin dituzten
abeltzaintzat pentsatu
zela izendapena, gure ustez
haragi hori bereizgarria ze-
lako. Horrez gain, kontro-
lerako Nafarroan hil behar
zen eta gainera saltzaileak
haragi hori eskusibitatean
saldu behar du. Oilaskoa
osorik doa, baina aratxea
moztu egin behar duzu eta
zati horien jarraipena egitea

zaila da. Horregatik eska-
tzen zaie eskusibitatea bai
ekoizleari bai saltzaileari.

**Eta hori lebiakorra al
da? Gure kontsumitzaie-
lea prestatua dago bo-
rrelako haragia eroste-
ko, nabiz eta kalitatekoa
izan?**

Baietz uste dut. Sortu gine-
netik, harategien ia %30
prozesu horretan sartu dira,
baldintza horietan saldu
egin dezakete eta gainera
beren harategia bereizten
dute. Prezioa ez da anitz
mugitu, eta oro har prezioa
apaldu denean, berea ere
apaldu egin da, merkatuari
jarraitu egin dio. Hastape-
nean zorrotz jokatu dugu,
eta garrantzitsuena kontrola
eta kalitatea eskaintzea zen,
gero ikusiko da. Orain arte
izendapenaren babespean
250.000 kilo saldu dira
—700etik gora buru maiatza
hasiera arte— eta hori ez da
Avileño izendapen horretan
lortu —euren datuetan
125.000 buru—. Urte hone-
tan 600.000-700.000 kilora
hel gaitezke eta hori arra-
kasta handia litzateke.

**Beraz, merkatura zabal-
tzera jo beharko duzue.**

Hasieran Iruñerriko harate-
gietan saltzea pentsatzen
genuen eta geroago zabal-
du, baina jadanik Zangotzan
gaude, Lizarran, Lerinen,
Zarakastelun... eta hurren-
go pausoa zuzenean Gipuz-
koan saltzea litzateke, eta
hurrengo Bizkaian. Baina
hau oraingoz futurologia da.

XABIER LETONA

DIRUAREN HOTSA

Gosea eguneroko ogia

XI. mendearen atarian gaude eta, gezurra badirudi
ere, informatika, telekomunikazio, garraio eta beste
aurrerapen teknologiko guztiak garatzen ari diren
bitartean, jendeak gosez hiltzen jarraitzen du gure
mundu honetan. Urtero 15 milioi pertsona inguru
dira, eta beste 1.000 milioi gaizki elikatuta daude.

FAOk egindako azkerketek argi erakusten duten bezala,
hau ez da gertatzen munduan janaria falta delako, gaizki ba-
natuta dagoelako baizik.

Datu hauen arabera, munduko biztanlegoaren %77a
errentaren %15arekin bizi da. Lehen munduan, politika neo-
liberalaren ondorioz, bazterketa soziala era alarmagarrian
haunditzen ari da. Dena dela, banaketa desorekatu honetan
'Gutxien Garatutako Esta-
tuak' dira kaltetuenak eta,
horien artean, Sahara azpi-
kaldeko, Latinoamerika eta
Karibekoak.

HERRIALDE hauetan,
pobrezia, aberastasunaren
bilketa gune pribilegiatu
txikietan, demografia ara-
zoak, elikagaien ekoizpe-
na, azpiegiturak, eta barne
gatazkak beren garrantzia
badute ere, estatu kapitalis-
ta aurreratuek kanpotik
ezartzen dizkieten mugak
dira euren arazo nagusia.
Alde batetik, Nazioarteko
Moneta Fondoak presta-
tzen dien dirua egokitze programa zorrotzak betetzeari bal-
dintzatuta dago. Bestetik, berriz, kanpo merkataritzarako
egiturak mundu garatuaren interesak defendatzeko eginak
daude eta hauek neurri babesleak edo liberalak ezartzen di-
tuzte euren interesen arabera. Hain zuzen ere, jarrera hau argi
eta garbi gelditu da GATteko hitzarmenak eztabaidatu dire-
nean. Gainera, kanpo zorrak ordaintzeko exportaziorako
monokultiboan espezializatu behar dira, barneko elikadura
beharrak bere gabe utziz. Adibide bat aipatzekotan, Zimbab-
wekoa oso adierazgarria da: 1992an, hartutako konprome-
zuak betetzeko artoa exportatu zuen bitartean, 519.000 tone-
lada inportatu beharrean aurkitu zen bertako biztanleak gosez
ez hiltzeko. Dudarik gabe, herrialde hauetako gizarte maila
txiroenak dira kaltetuenak.

IKUSTEN dugun bezala, gosearen arazoak ez dauka ir-
tenbiderik gaur egungo munduko ordenu ekonomiko-politi-
koa gohitik behera aldatzen ez badugu. Erloju bonba bat
daukagu gure eskuetan eta leher daiteke egun batetik bestera.
XXI. mendean sartzea ez nahikoa indargabetzeko.

EUSEBIO LASA

HBko ekonomilaria

Igande honetan egingo du Seaskak Herri Urrats

SENPERE URRATSEN ZAIN

Senpereko lakuaren inguruan bilduko dira igande honetan Seaskaren Herri Urrats ikastolen festara hurbildutakoak. Kanboko Xalbador ikastegiak beharrezko dituen gastuei aurre egin ahal izateko ezinbestekoa dute jaia ikastolek.

SEASKAK Ipar Euskal Herrian ikastolen iraupena eta garapena ziurtatzeko beharrezkoa duen herri sustengua izaten darrai Herri Urratssek. Igandeko jaietan lortutako etorkinei esker, Seaskako ikastetxe eta lizeoa biltzen dituen Kanboko Xalbador ikastegia eraiki ahal izango dute aldi berean, Seaskak dituen gastuen par-

Aurten 70.000 eta 90.000 «urrats-zale» espero dute. (Argazkia: L. Etxezaharreta).

«Euskararen ofizialtasunaren bidean ere lagundu nahi dugu; auzapez eta hautetsi guztiei hori sinatzeko eskatu diegu» ARGI PERURENA

te handi bat estaliz. 12. edizio honetan ikastolen jai honek oraindik hasierako helburua betetzen segitzen duela azpimarratu digu Seaskako Argi Perurenak: «Helburuetako bat ekonomikoa izaten da, basierako helburua hori zen eta oraindik ere horren beharrean gaude, oraindik Xalbadorreko mailegua pagatzeko dago eta lan batzuk ere egiteko gelditzen dira, bala nola jolastokia eta eraikin zaharra konpontzea».

Horretaz gain, beste helbururik ere aitortzen dio Xalbador ikastegiko Perurenak festa honi: «Euskararen ofizialtasunaren bidean ere lagundu nahi dugu. Euskara ez da ofiziala Ipar Euskal Herrian eta ikasleek 15 urtez euskaraz ikasi ondoren gero azterketak frantsesez egin behar dituzte». Hori bultzatu nahian, gutuna igorri diete auzapez eta hautetsi guztiei agiri bat izenpetu dezatela eskatuz. Jadanik erantzun batzuk jasoak badituzte ere, kanpaina hau beranduago bultzatzen segituko dute.

Xalbadorren bilakaera

XEDEA aurtengo irabaziekin ikastegiko kanpo eremuaren antolaketa bukatzea eta lehen urteko maileguaren zati bat ordaintzea bada

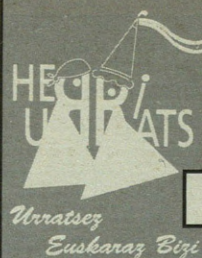

Herri Urratsen aurkezpena Kanbon egin zuten.

ere, aspalditik ezagutzen du Kanbok Xalbador ikastegiaren bilakaera. 1987an «Ene Pentzea» lurra eta etxea erosteko mailegua eskatu zen eta 1989. eta 1990. urteetarako lizeoaren lehen atala eraikia zen. Bigarren atala, aldiz, hurrengoan egin zuten. 1993an lizeoaren hi-

rugarren atala eraikitzeaz gain, barnetegi berria ere altxa zen. Lehenagotik, ordea, bazen barnetegi bat eta iaz hasi ziren barnetegi zaharrean antolaketa martxan jartzen, hau da, ikasketa gelak irekitzen. Abian jarri diren egitasmoen artean ere, frontoia eraikitzea eta kanpo

HERRI URRATSEKO ETEKINEN BILAKAERA

	1991	1992	1993	1994
Mozkina	1.106.000	1.614.000	2.044.000	1.575.000

BANAKETA				
SEASKA	170.000	300.000	320.000	355.000
Xalbador Ikastegia Lizeoa Ikastegia	936.000	1.314.000	1.724.000	1.220.000

XALBADOR IKASTEGIA				
Eraikuntza	664.000	1.314.000	972.000	587.000
E.L. maileguak	272.000	-	451.000	300.000
E.La. maileguak	-	-	301.000	-
Eskolako altzari	-	-	-	80.000
Soldatak, zergak	-	-	-	124.000
Zergak, aseguruak	-	-	-	62.000
Eskolako mantenua	-	-	-	57.000
Denetarik	-	-	-	10.000

eremua ezagutu dituzte ikastetxe honetako ikasleek. Guztira, hamabi urtez hamar milioi libera (260 bat milioi pezeta) inbertitu dituzte Kanboko gunean.

Hitzarmenaren itzala

EGOERA ezberdinean iritsi da Seaska aurtengo Herri Urrats honetara. Joan den uztaillean Frantziako Hezkuntza Ministerioarekin izenpeturiko akordioak hainbat abantaila ekarri dizkio Iparraldeko ikastolen elkarteari Seaskaren ustez, hala nola «*estatuak euskal irakaskuntza baten beharra ezagutzen duela, D ere-
dua bezala ezagutua den irakaskuntza onartzen duela eta lehen aldiz ikastolari ofizialki eskola bihurtuko duen estatutua eskaintzen diola*». Azken batean,

«Xalbador ikastegian bigarren mailako eraikina erosteko hartutako mailegua ordaintzea da lehentasuna»

Nora bideratuko duzue zebazki Herri Urrats bonetan lorturiko dirua?

Urtero ordaindu behar dugu bigarren mailako eraikina erosteko hartu genuen mailegua. Beraz, alde batetik bada 250.000 libera ordaindu beharra zerga horretarako, eta hori dugu lehentasuna. Xalbador ikastegian konponke-

ta eta mantenu lanak egiten dituen langile bat ere ordaindu behar dugu. Gelditzen denaren zati bat zuzenean Seaskarentzat joaten da, horrekin osatzen ditugu gobernamentuak ordaintzen ez dituenak.

Falta den hori osatzen al duzue Herri Urratsen jasotakoarekin?

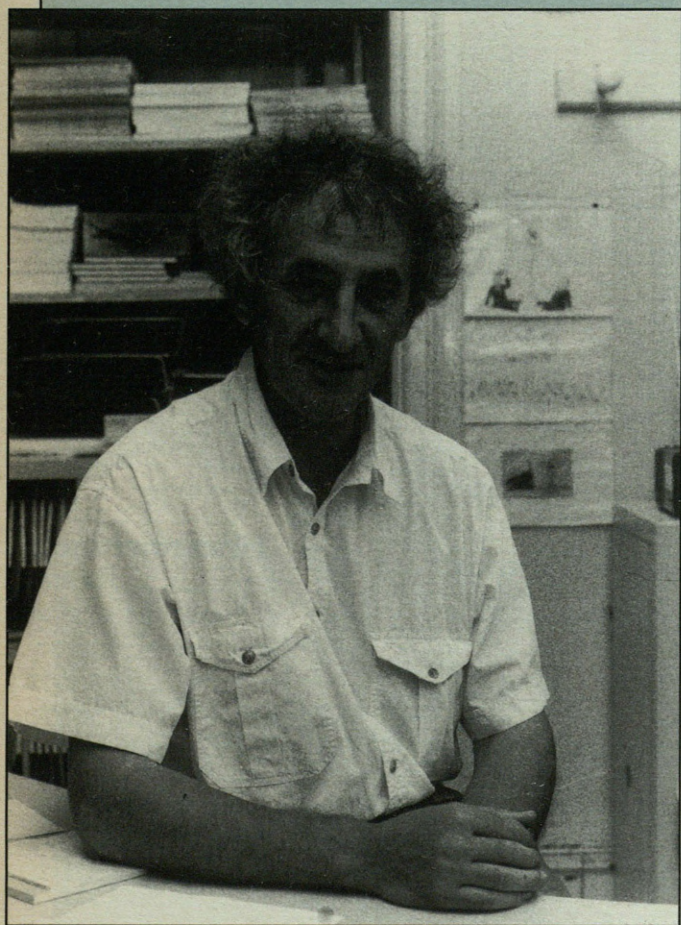
Gutxi gorabehera. Urtean 350.000 libera joaten dira

Seaskarentzat. Gero Kanbon behar da joko eremuak egiteko beharrezkoa dena, baina Seaskak beste ikastetxe bat ireki behar du Baionan. Jean Grenetek eskaini digu ikastetxe frantses bat guretzat, bigarren ikastetxe bat egiteko kostaldean, eta horixe dugu bigarren lehentasun, honen konponketak ere gure gain geldituko baitira.

Barnealdean —Maule, Garazi, Ortaize— ditugun ikastolak oso txikiak eta ezegokiak dira, konpondu beharrekoak. Hori ere joango zaio diruaren beste parte bat.

Zenbat diru ateratzea espero duzue?

Duela bi urte edo iaz bezala joaten bada, kontuan izanik pezetak aurtengo duen beherakada, 1.700.000 libera garbietara heltzen bagara ongi izanen litzateke. Jendeari dagokionez, espero dugu eguraldi ona egiten badu 70.000 eta 90.000 artean etorriko direla.

Mikel Torre, Xalbador ikastegiko arduraduna. (A.: A. Elozegi)

akordio honen bidez irakas-kuntza sarea erakunde publiko eta administrazioaren gain gelditzen da. Estatuak bere gain hartzen du irakas-

kuntza, hau da, irakaslegoa. Ikastolaren funtzionamendu gastuak —irakasle ez diren langileak, material pedagogikoa...-, ordea, hitzarme-

■ Estatuak bere gain hartzen ditu irakasleak; ikastolaren funtzionamendu gastuak, ordea, hitzarmenetik kanpo dira

gehiago ere. «Hori, ordea, oraingoz guk ordaindu behar dugu». Hala ere, nahiz eta akordioaren oinarria ekonomikoa izan, «azken batean ikastolaren errekonozimendua» egiten dela uste du Perurenak.

Egun bete

HITZARMENETIK kanpo gelditu diren arlo horien guztien beharrak osatzeko, beraz, diru iturri nagusia duen Herri Urrats honetarako egitarau bete-betean prestatu duten aurtengo ere, «Urratsez Euskaraz bizi» lelopean. Sei jai-gunetan bilduko dira Senperako lakura hurbildutako euskaltzale guztiak, jateko eta edateko saltokiez hornituak. Gainera, guneko bakoitzak ere berezitasun bat izanen du. A gunean edari eta janari saltokiak soilik egongo badira ere, B gunean horretaz gain prentsa eta salmenta postuak izango dira. C gunean erakusketa bat jasoko du, eta gainontzekoetan, D, E eta F gunetan hain zuzen ere, egunean zehar ekitaldi eta kantaldietarako tokia izango diren oholtza bana.

D gunean Iparragirre ahizpak, King Mafrundi eta Sustrai taldeen kantuak eskainiko ditu, besteak beste. E gunean, berriz, Pantxo Bergara, Caroline eta Michelle, Tturruttak, Aire ahizpak eta Garaziko trikitilariak en-

netik kanpo geratzen dira.

Alde horretatik zerbait aurreratu dela diosku Argi Perurenak, adibidez Hendaiako Udalak ikastetxea eskaini baitio ikastolari eta «beste Herriko Etxe batzuek ere lana egiten dute, baina gero barnealdeko ikastolek nabiko egoera txarrean segitzen dute». Ikasleen kopurua ikastoletan gora doala ikusiz, lokal handiagoak eta toki gehiagotan behar ditu Seaskak, baita ikastola berri

Asko bezperatik joaten dira Sarako jaira.

tzun ahal izango dira goize-
tik, Eganen dantzaldiari toki
egiteko. F gunea izango da,
azkenik, rockzaleen kokale-
ku egokia, izan ere, Skunk
taldeaz gain, Deabruak Tei-
latuetan, Mister Saguak eta
Hautzarrak taldeen kon-
zertuak izango dira arrat-
saldez. Gune honetan izan-
go da, baita ere, Xalbador
ikastegiko ikasleez osatuta-
ko Hezur Meta taldea,
eguerdian.

Jaien txapelketa

IKASTOLEN festa guztien
txapelketa du berezitasun
aurtengo Herri Urratsek. Na-
farroa Oinez, Ibilaldia, Ara-
ba Euskaraz, Kilometroak
eta Herri Urrats ordezkatzeko
dituzten hamalau urtetik be-
herako gaztetxoek bost tal-
deek E gunean izango dute

beren kokalekua.

Jaia, ordea, ez da igande-
an soilik izango. Aspaldiko
urteetako tradizioari jarrai-
tuz, bezperan Saran Urra-
tsaldean hasiko da festa.
Xalbador eta Ihidoi, Jojo eta
Ramuntxo, Anje Duhalde,
BAP eta Sakasta taldeak
izango dituzte lagun bertar-
ratutako musikazaleek. Gi-
roa berotzeko, ordea, Zaldi-
biko trikitilariak eta Zizkuitz
eta Izar txarangak arituko
dira arratsaldean Lapurdiko
herri txiki honetan. Bitar-
tean, Senperen dena prest
izango da Ipar eta Hegoal-
deko herrietatik etorriko
den jende andana biltzeko.
Eta Kanboko ikastegia eze-
zik Seaskan lanean ari diren
guztiak ere, hauen zain.

ARANTXA ERASUN

La Casa del Café

— Juan Irujo S.A. —
DONOSTIA

EPAITEGIETAN EUSKARAK EZIN DU DEKLARATU

Euskal Herriko epaitegien urria da euskarak betetzen duen lekua. EAEn berehalako itzulpen zerbitzurik abian jarri bada ere, euskarazko epaiketak ezinezkoak dira epaile euskaldunik ezean. Euskarak ezin du deklaraziorik egin.

EUSKAL Herrian ezberdina dugu Ipar eta Hegoaldeko egoera epaitegieta euskararen egoerari dagokionez. Iparraldean hizkuntza ofiziala ez denez, ez du inolako lekuri sistema judizialean. Hegoaldean, aldiz, izaera ofiziala du euskarak EAEn eta Nafarroako «eremu euskaldunean» deritzon. Justizi mailako eskuduntzen eskuratzea, ordea, amaierarik gabeko soka da Euskal Autonomi Elkarte. Balia-

Berehalako itzulpen sistema martxan jarri berri dute Donostiako epaitegian. (Argazkia: J. Gallego).

bide materialei dagokienez, Eusko Jaurlaritzaren eskutik daude. Giza baliabideak, aldiz, Espainiako Justizi Ministerioaren esku dira. Epaile eta magistratuak, azkenik, Espainiako Botere Judizialeko Kontseilu Nagusiaren pean eta fiskalak Fiskaltzaren ardurapean.

Giza baliabideak, hots, sistema judizialeko langileen kompetentzia eskualdatuz gero ere fiskal, epaile, magistratu eta idazkariak

«*estatuaren kompetentziak izango lirateke beti*», Iñigo Santxo Gaurko abokatuen elkarteko kideak dioskunez. «*Transferigarriak diren eskuduntzak eskualdatuta ere, hor beste eremu batzuk geldituko lirateke estatuko kompetentzia ezberdinen pean*». Euskal Autonomi Elkarte egun % 3,5 dira epaile euskaldunak eta honen aurrean hiritarrek beren eginbideak euskaraz bideratzeko duten eskubideari

oraingoz itzulpenaren irtenbidea bakarrik eman zaio. «*Abozko itzulpenetan sistemak porrot egiten du, eta hor zuzenbidezko estatuak egin du porrot. Gutxieneko garantiak ere ez dira bermatzen. Abokatu batek bere lana ezin du itzultzaile baten bitartez bete*» dio Endika Garai Bizkaiko Abokatuen Kolegioko kideak.

Botere Judizialeko Lege Organikoaren 231.4 artikulua aldatu berri dute azaroan

« Defentsa gabezia eta astakeria juridikoa da abokatuak, hitz egitean, epaileak zer entzuten duen ez jakitea »

INIGO SANTXO

eta honek hainbat liskar sortu ditu interpretazio ezberdinen artean. Lege honen arabera eginbide judizialek hiru kasutan bakarrik izan behar lukete itzuliak: lehenengo kasua hizkuntza hori ofiziala den komunitate horretatik kanpo eginbide horrek eraginak sortu behar dituzenean da, baldin eta komunitate horretan lehenengoaren hizkuntza bera ofiziala bada. Bigarren kasua, aldiz, alderdiren batek defentsa gabezia salatzen duenean jasotzen da. Artikuluak aipatzen duen azken kasua juezak ofizioz agintzen duenekoa da. Azken klausula hau da kendu berri dutena, beraz, lehenengo biak direla eta soilik egin daitezke legez itzulpenak.

Irtenbidea non?

ERREALITATEA, hala ere, ezberdina da oso. Itzulpena jotzen dute epaileek herritarren batek edo abokaturen batek euskaraz egin ahal izateko eskubidea gauzatzen dutenean. Donostian auzitegian egin berri den bezala berehalako itzulpenaren bidez edo txandakakoren bidez ere, «defentsa eskubidea bortxatzen» dela salatzen du Endika Garaik: «Adierazpen askatasuna murriztu egiten dute zurea ez duzun hizkuntza bat baliatzera behartzen bazaituzte».

EAeko epaitegietan epaileen %3 eta 5 artean soilik dakite euskaraz.(A: Alberto Elozegi).

Donostiako epaitegian abian jarri duten berehalako itzulpengintza sistemari dagokionez, berriz, «defentsa gabezia eta astakeria juridikoa da abokatuak hitz egiten duen bitartean epaileak zer entzuten duen ez jakitea», Inigo Santxok azpimarratu digunez. Eskuduntzen oztopoak oztopo, epaile euskaldunak izatea ziurtatu ezin den bitartean Biz-

kaiaren ekimen bat martxan jartzen ari da Abokatuen Kolegioko Euskara Batzordea: partidu judizial bakoitzean arlo -zibil, penal- bakoitzeko euskarazko epaitegi edo areto bat ezartzea, alegia. Honek alde zuzenetik erabakitako epailea izatea ekarriko lukeenez, atzera bota diete proposamena hainbat epailek, baina honen aurrean arlo bakoitzeko

bi euskarazko areto ezartzea lortu nahi dute. Bitartean, Santxok zera uste du: «Gure eginbeharra bezeroak defenditzea da eta itzulpenaren oztopoa kentzeko bide bakarra itzultzaileen kontrako kereilak jartzen hastea da. Itzultzaile bat espetxean ikusi artean hemen ez da ezer konponduko».

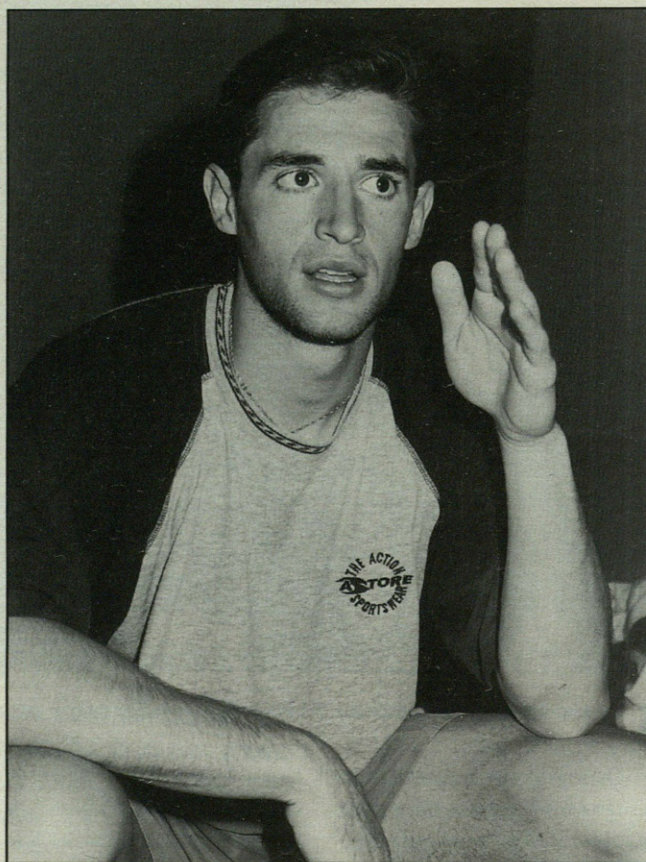
ARANTXA ERASUN

«Etorkizunean pilotak tenisaren moduan funtzionatu beharko luke»

Aitzina zetorrela jakinda ere, gehienok ezustean harrapatu gaitu gazte honen jokoak. Inaxio Errandoneak 'konpontzen' ez baldin badu historiako txapeldunik gazteena izan daiteke. Finalaz eta pilota munduan bizi den aldaketaz mintzatu gara.

Burlatako eskolan bazi zinen. Egun ez al dira baurrak gebiegi behartzen? Zure kasuan nola bizi zenituen pilota eskolako garaia?

Presioaren afera gurasoen zein monitorearen esku dago. Garai hartako oso oroitzen onak ditut, aita eta monitorearekin herriz herri jokatzeko jardutea oso gus-

«Pilota modernizatzea, pilotariak joko honetatik bizitzea nahi badugu, dirua nonbaitetik lortu behar da». (Arg.: Joxe Lacalle).

tagarria baitzen niretzat. Mutiko edo gaztetxo bat behartzen ez baduzu, besterik gabe jokatzera eramaten baduzu, oso gustura joan ohi da; behartuz gero muti-

koak pilota uzten du. Mutikoa zarelarik, inguruan duzun giroa erabakigarria izaten da.

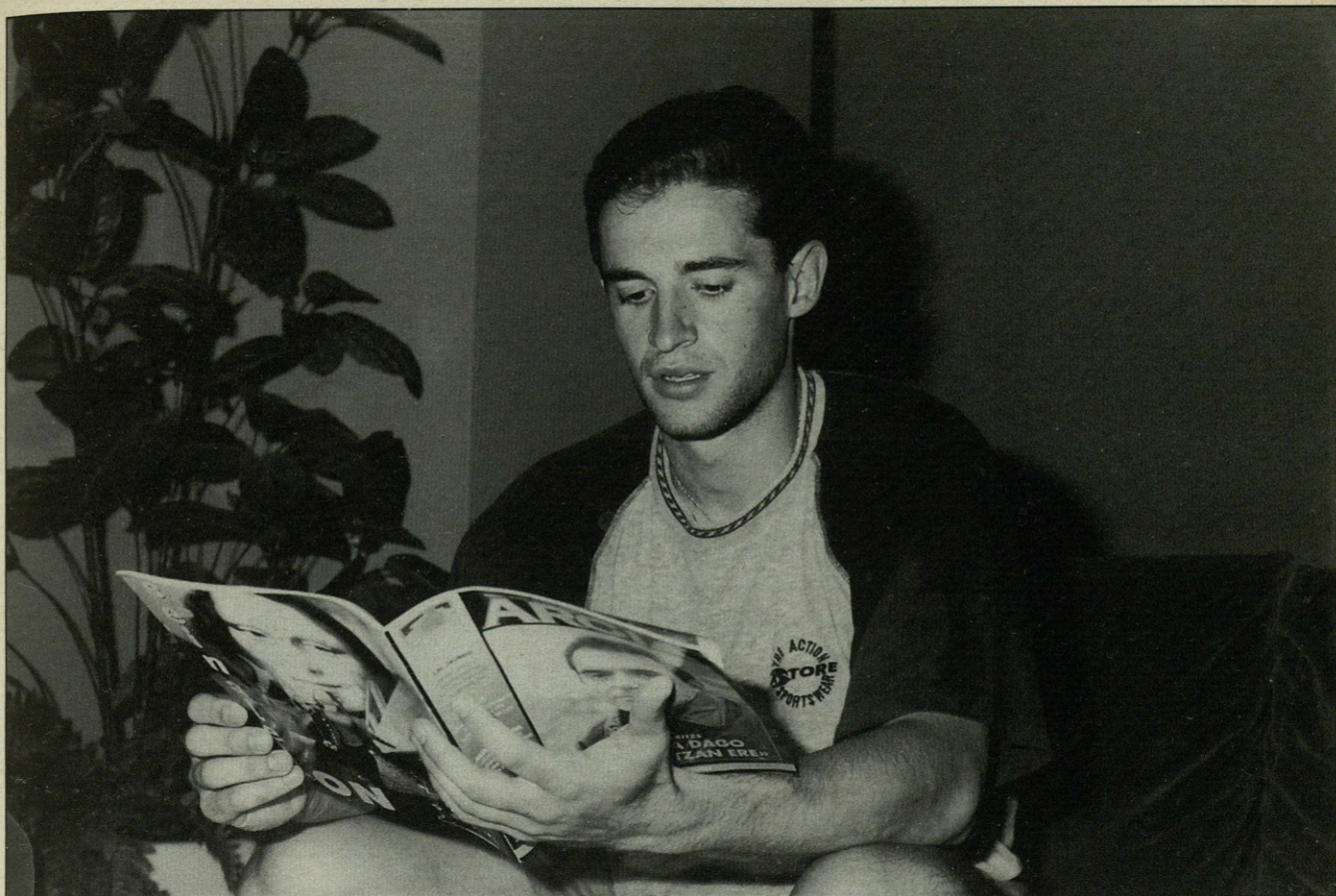
Bartzelonako Olinpiadetan urrea irabazi ondo-

ren, Val d'Ebron-go frontoiez liluraturik etorri zinen.

Val D'Ebrongoa izugarrizko aldaketa izan zen. Kasik ez genuen frontoi berderik eza gutzen, eta frontoi zoragarria topatu genuen bertan. Telebistako kamerentzat pentsatua zegoen; esate baterako, bai txapapean bai errebotean gelatxoa zegoen kamerentzat. Kirol arloari dagokionez, Bartzelonan irabaztea baino, hemen aukeratu izatea zen zailena.

Frontoi berdearena pil-pilean dagoen eztabaida da egun. Erraz onartuko al dira berezitasun boriek?

Aldaketak, usu, ez dira erraz onargarriak izaten. Lehen frontoi zuria nahiago nuen, baina dudarik gabe telebistarako hobe da pilota zuria izatea. Nire idurikoz, profesionalok erabiltzen ditugun frontoi guztiak aski fite margotu beharko lirarteke jendea ohitu dadin. Seguraski urte batzuen buruan pilotaleku zuriak ahaztuak izanen ditugu. Gainera, pilota eta margoaren aukeraketa kontu handiz egiten baldin bada gaur egun bezain ongi joka-

daiteke. Bilboko Deportivo frontoiaren kasuan desberdina izan daiteke, palaz jokatzeke pentsatua baita, baina berritasunak Atano III, Ogeta, Labrit edota Adarraga frontoietan oso emaitza ona emanen ditu.

Horrelakorik ikusiko al dugu Eibarko Astelenan?

Ezetz uste dut. Astelena oso plaza tradizionala da eta urteak igaroko dira hori margotu arte. Pilota munduaren zenbait sektore ez dira batera ados berritasun hauekin... Zenbait sektore tradizional, kazetari batzuk barne, ez dira berdez margo-

tutako frontoiaren, pilota txuriaren edota pilotariak publizitatea eramatearen aldekoak. Alta, pilota modernizatu, pilotariak joko honetatik bizitzea nahi badugu, dirua nonbaitetik lortu behar da.

Asegarce entpresak pilota futbola edota tenisa bezalako kirola bihurtu nahi du. Ikuskizuna ez da ezertan aldatu behar, pilotariak hobeki irabaziko du eta pilotan buru belarri sartuko da, egun suertatzen den moduan. Emaitzak hor daude, pilotariok fisikoki hobeki prestatuak gara eta pilotaren

maila oso ona da. Prestakuntzan ere bizi izan da aldaketa garrantzitsua. Fernando Arretxe edota Retegi II bezalako pilotarien adibidea hor dugu.

Hala ere, prestakuntza- ren arloan, pilotariaren dohaiak azaleratzen al dira? Inoiz ez al da pilo- taria gebiegi behartzen?

Prestakuntzak norberak dituen dohaiak bultzatzeko balio behar du, eta aldi berean okerrak zuzentzeko. Julian bezain azkarra izatea edota pilotari Ladisek bezain ongi jotzea ezinezkoa baita. Horrezaz gain, preparamentearen zeregina funtzeskoa da. Hala ere, garrantzitsuena teknika izatea eta pilotan jokatzeko jakitea da. Gaur egun prestakuntzak sekulako garrantzia du, agian, garai zaharretan garrantzi txikiegia ematen zi-

«Asegarcek pilota futbola edo tenisa bezalako kirola bihurtu nahi du; ikuskizunak ez du ezertan aldatu behar, pilotariak hobeki irabaziko du eta pilotan buru belarri sartuko da; gaur egun suertatzen den moduan».
(Argazkia: Joxe Lacalle).

«Erabiltzen ditugun frontoi guztiak aski fite margotu beharko lirateke jendea ohitu dadin; pilota eta margoaren aukeraketa kontu handiz egiten bada orain bezain ongi joka daiteke»

«Lehen Retegi, Galartza eta Tolosa beste maila batean ziren». (Arg.: J. Lacalle).

tzaiolako. 'Mendia eta txuletaren garaiak' igaro dira dagoeneko; beti ere, oraingo gure dieta ez da arras berezia.

Gero eta jaialdi gutxiago daude, edota daudenak txapelketa eta ferien itzalean. Ez al da gebie-

gizkoa azken bi hauek egun duten garrantzia?

Etorkizunean pilotak tenisaren antzera funtzionatu beharko luke, non urte osoa txapelketaz josirik dagoen. Pilotaria festibaletan ez da txapelketetan bezain motibatua kantxaratzen. Hala

NORTASUNAGIRIA

Burlatan jaioa, 74ko abuztuaren 8an ● Lopez Vallejo Osasunako atezainarekin Espainiako azpitxapeldun izan zen ● UBlko bi asignatura gaindituta ikasten jarraitzeko

asmoa dauka ● Zaletasunak: zinema bereziki, musika eta mendiarekin batera ● Debuta egin zuen garaian izerdia zela eta ez zuen takoekin asmatzen, baina pegamentu bereziak konpondu zuen afera ● Hondatuta egonda ere, begikoak dituen pilotari-arropak ez ditu edonola aldatzen ● Txapelketa garaian ez du gozokirik jaten ● Julen Salaberria lagun zuela, binakako txapelketan finalerdietara heldu da aurten ● Errandonea gaindituz gero, inoiz izan den txapeldunik gazteena bihurtuko da

ere, urte osoko lehia hori nahikoa arrisku-tsua da.

Urte bonetako txapelketan finalerdietara lau atzeleri iritsi dira. Julian Retegiren jokoa ordezka dezakeen inor ikusten al duzu?

Nire irudikoz Eugi urte batzuen buruan bi hoberenen artean egonen da. Horrez gain, Armendariz edota Nagore oso onak dira buruz burukoan aritzeko. Baina Julian bezalako pilotaria sortzea oso zaila ikusten dut. Hoberena izan da. Gainera, egun txapela inoiz baino garesti

tiago dago. Errazago irabaz daiteke, hiruzpalau partidu besterik ez baitituzu jokatu behar. Baina txapelduna suertatuta ere, partidu kopuru bera jokatu behar da hurrengo urtean. Sistema zaharrean txapeldunak partidu bakarra zuen, agian zaila prestatzeko, baina orain lesioa edota eskuetakomina izatea maiz gerta daiteke.

Hala ere, joko motaz ari naiz, orain zailago baitirudi aurrelari bat txapeldun izatea. Azken urte hauetan eskuz banakakoan besagaina nagusitu da; alegia, botean gero eta gutxiago jokatzen dela. Botean jokatze oso zango azkarrak behar dituzu izan. Nik ez dut beste batzuek duten bizkortasun hori eta Arretxe bezala airez defenditzen naiz. Azkaratek berak sotamanoa maiz erabiltzen zuen, eta denboran hurbilago hor dugu Joxean Tolosaren adibidea ere. Eugi Julianen joko-modu bera

dauka, baina honek airez defentsa ona dauka. Egun, bistan da, defentsa hori gabe jai duzu.

Txapelketan erabiltzen den pilota sobera bizia den ustea zabaldu da. Zer deritzozu horri?

Beti izan dira pilota indartsuak. Nik uste jendeak pilota indartsua bote handiko politarekin nahasi egiten duela. Egun bote handikoa da gehien erabiltzen den pilota. Nire jokorako indartsua nahiago dut, behetik harra-patzeko moduko pilota, sotamanoz sartzeko. Materialaren aferan beti izanen dira desadostasunak, baina saskian pilota desberdinak egon behar dira, partidua arras aldatzen baita bat ala bestea aukeratuz gero. Eta hori ere gure jokoaren saltsa da.

Zure jokorako ez al zen arriskutsuagoa Galar-tza arerio izatea?

Lehengoan Errandoneak frogatu zuena ikusita, ez. Galar-tza ez dago bere sasoi punturik hoberenean. Inaxiok ez zuen sekulako partidua jokatu, baina ez zuen behar izan ere. Jokatzan uzten dizun pilotaria da Errandonea, zure jokora egokitzen dena: gehiago jokatzan baduzu berak ere gehiago jokatzan du. Beraz, guztiz gainditu behar duzu bera menderatzeko. Gainera, duen adina dela eta tinko eutsi dio aukera honi, bi urte barru agian ez baitu horrelako aukerarik izango. Finalean, partiduari Galarzak eman ziona baino erritmo biziagoa ematen saiatuko naiz.

Bi paretekoa Errandoneak ezin hobeki menderatzen duen jokaldia da. Ba al duzu ezer berezirik borren kontra?

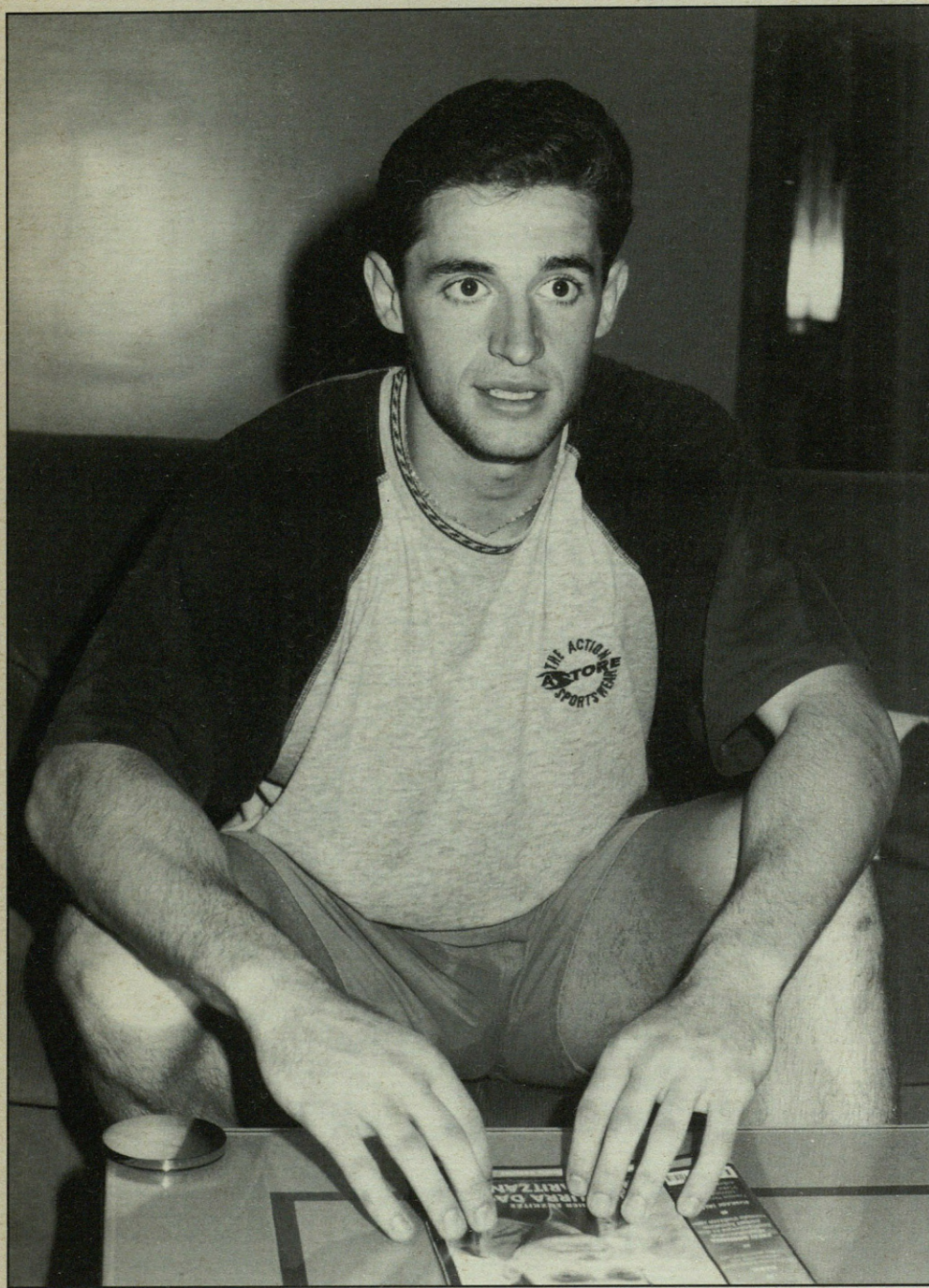
Aurreko koadroetan mantentzen bada bi paretekoa botako du, eta nire kontra gehiago, tantoa amaitu nahiko duela uste baitut. Oso teknikoa da. Bera menderatzen saiatuko naiz, nire

«Goi mailan jokatzeko esperantzaz pasatu behar da profesionaletara»

gibelean mantenduz, eta aurrean jokoa moztan badu airezko defentsa erabiltzen. Eskuz banakakoa arrunt sinplea da: arerioa gibelean mantenduz gero, gehienetan partidua zuretzat izaten da.

Aldageletan, psikologikoa alorrean partiduak irabazten zuen 'maisua' ezagutu dugu. Orain arte txapeketan ikusitakoaren arabera ez du ematen giroak eta inguruak zu-

«Errandoneak jokatzan uzten dizu zure jokora egokitzen baita; gehiago jokatzan baduzu berak ere gehiago jokatzan du, beraz, guztiz gainditu behar duzu bera menderatzeko».
(Argazkia: Joxe Lacalle).

«Materialarekin beti izanen dira desadostasunak, baina saskian pilota desberdinak egon behar dira, partidua arras aldatzen baita bat ala bestea aukeratuz gero».
(Argazkia: Joxe Lacalle).

regan sobera eragin duenik, baina...

Baliteke, ez baitut inoiz horrelako finala jokatu. Final batean parte hartu duten pilotari guztiek oso gauza berezia dela diote. Ahalik eta lasaien egonen naiz, nire jokoa egiten saiatu. Bai fisikoki bai psikologikoki ongi nabil. Aukerak profitatu egin behar dira. Ez dut so-

bera presarik txapela irabazteko, baina jakin badakit hurrengo urtean Arretxe, Eugi edo dena delakoaren kontra jokatu beharko dudala eta partidu horiek oso gogorrak izaten dira.

Hori esaten duzularik, Ladis Galartza al duzu buruan?

Arrazoi duzu. Finalera 20 urterekin iritsi eta bere le-

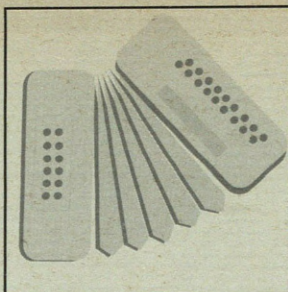
«**Banakakoa arrunt sinplea da; arerioa giblean edukiz gero, partidua zuretzat izaten da**»

henbiziko txapela 30 zitue-larik irabazi zuen. Gaur egun pilotariak oso ongi prestatu egon ohi dira, edozeinek irabaz dezake. Duela zenbait urte, Retegi, Galartza eta Tolosa beste maila batean zeuden, baina orain taldetxo hori zabaldu egin da eta, horrez gain, gazteak aitzinatzen ari dira apurka.

Zenbaiten ustez, profesionaletara gazteegi pasatu zineten.

Gure garaian afizionatuetan oso maila ona zegoen. Profesionaltara goi mailan joatzeko esperantzaz pasatu behar da, ez dago bigarren mailan gelditzeko ustearekin pasatzerik. Profesionalek maila oso gogorra da, bigarrenengo edozein atzelarik irabaz zaitzake. Ni hamaizpi urte nituelarik pasatu nintzen, eta urrats hori une egokian eman nuelakoan nago. Beste batzuk, aldiz, beranduago pasa eta oso maila onean ari dira; Armen-dariz da konparazioa. Afizionatuetan hoberenetakoa izan behar duzu, eta hala ere, goian egoteko asko sufritu beharra dago. Orain dela bi urte Patxi Eugiren kontra, eta pasatu den urtean Inaxio Errandonearen kontra buruz buruko txapelketan, edota Julian Retegi lagun nuela Titin eta Arretxeren kontra bi-biko finala galdu nuenean nahigabe handia hartu nuen.

PATXI LARRION

DOINU HANDIKO SOINU TXIKIA

Hauspo zaharrak doinu eta erritmo berriekin egin du aurrera azken urte hauetan. «Aide, aide» oihuak lagun, prest dira trikitilariak uda honetan gu dantzan jartzeko. Laster, berriz, puntakoenek diskoak kaleratuko dituzte. Eta eskoletan, Italiatik iritsitako soinu txikiarekin ari dira gazteak. Hatzak mugitzen ikasi eta etorkizuna itxaropentsu dakartenak.

INGUNZA SONIDO PROFESIONAL

- Soinu Profesionala
- Grabaketa
- Alokairua
- Instalakuntza
- Argia

Tel. (94) 473.16.29
 Arrosio Egiluz Melkua 3
 Eskuin Loria
 48.004 Bilbo

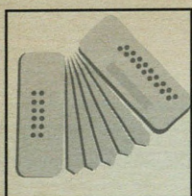
kukubiltxo

Antzerki Taldea

"JAIOTZA"
Kale Ikuskizuna

"MUNDUA SALBA DEZAGUN"
Barne Ikuskizuna

(94) 455.82.66

TRIKITIXA ■ TRIKITIXA ■ TRIKITIXA ■ TRIKITIXA ■ TRIKITIXA ■ TRIKITIXA ■ TRIKITIXA

Uda beteko trikiti-printzak

Puntako trikitilariak eskuar-tean dituzten lanak aipatuko dizkizuegu jarraian. Hainbat joera ezberdin eta aldaketa azpimarra daitetze aurtengo uztari dagokionez. Eta udako saioetan berriz, denetarik entzuteko aukera.

INFERNUKO hauspoak berotu ederra jasoko du aurtengoan ere, hainbat proposamen ezberdinez kaleratuko diren diskoen harian,

eta udako tartean, plazaz-plaza eta festaz-festa, ugalduko diren saioei erreparatuz gero. Soinu txikia indarrean antzeman daiteke, eta puntako trikitilariak hauspoa bete ideia berriez.

Honen lekuko dugu Gozategitarren taldea. Iaz, lehen maketarekin marka guztiak hautsi ondoren, Elkarrekin egindako diskoa etorri da jarraian, «Gozategi» izenekoa. Trititixa tradizioaletik atera, nahiz eta baztertu ez, eta erritmo ezberdinak tartekatzeraz jo dute, botoiak astindu eta panderoa jotzearekin bate-

■ Gozategi taldeak disko «gazte eta freskoa» kaleratu berri du. (Ander Gillenea).

ra, gitarra, baxua eta bate-riari leku eginez. Orain artean anai-arrebak eta Iñigo Goikoetxea aritu badira ere, aurrerantzean diskoaren prestaketan ondoan izan

duten taldeaz bete nahi dituzte taulatu gaineko lanak.

Erabat talde bihurtuta datoz Tapia eta Leturia Band ere, eta rockarekin jolasean. Diskoa berehala izango da

UDABERRIAN, KOLORE ETA ARGIA

**GOZATEGI
JOSELU ANAIK
ENRIKE ZELAIA
TAPIA ETA LETURIA BAND
OSKORRI
TRABUKO**

**Hator hi ere
Baxe Nabarra**

Landalan

Igarabidea, 88 bis - 20009 DONOSTIA - Tel: (943) 31 02 67

Leturia: «Rock munduko entzulegoa irabaztera goaz»

Disko berria plazaratzear zarete, orain artekoarekin zer ikusi gutxi duena, ezta?

Rockaren bidetik jo dugu disko honetan. Aurrekoe-

tan Joseba Tapiak osatu ohi zituen piezak, baina oraingoan taldeak hartu du bere gain ardura hori, eta partaide bakoitzak berea erantsi dio diskoari. Guzti-

ra 17 kantu bildu ditugu, horietarik bi klasikoak dira, porrusalda eta trikitixa, baina hortik aurrera bestelako doinuak izango dira nagusi.

Entzule berrien bila zabiltzate, beraz.

Rock munduko entzuleak irabaztera goaz, eta jende horrentzat pentsatua dago diskoa.

Orain artean Tapia eta Leturia bezala egin dituzuen saioekin bukatu eta erabat taldera jartzeko asmoa al duzue?

Ez dugu erabat moztuko, batez ere guri elkarrekin jardutea gustatzen zaigulako. Baina taldeari erabateko lehentasuna eman-go diogu, eta guk aukera-

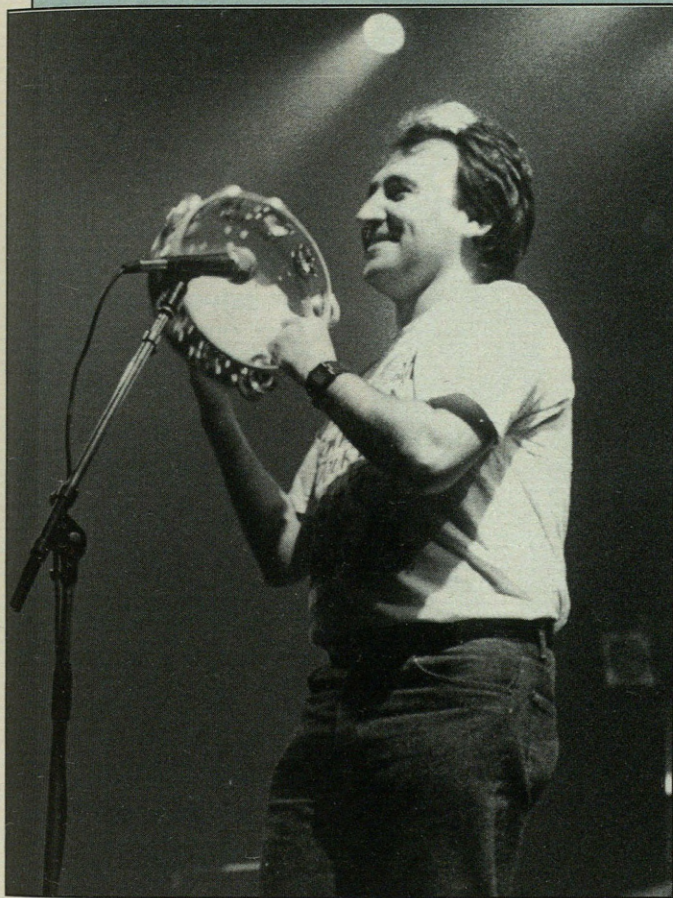
tutako tokietan baino ez dugu joko Tapia eta Leturia moduan.

Kaleratzen ari diren diskoak eta taldeak ikusita, zer nolako iritzia duzu trititixak bizi duen momentuaz?

Jendea gero eta prestatuagoa dagoela ikusten dut. Ausardia antzematen da, aurrera tiratzeko gogoia.

Trikitilari gazteek erabat jan al die plazetako lekua zabarrei?

Betiko erromeriak gero eta gutxiago dira. Zergatik? Gazteak beste zerbait eskatzen duelako. Festak antolatzeke orduan eta, gazteak agintzen du, eta horren ondorio dira beste kontu guztiak.

«Beste era batera hasi gara, rockarekin». (A: Aitor Bayo).

kalean, Elkarren eskutik, eta horren zabaltzera joko dute uda giroan, bai Euskal Herrian, eta ahal izanez gero, baita Espainian ere. Ez dira honetan bukatzen ordea, euren proiektuak: Tapia eta Leturiak EEBBetara joko dute, uztailaren azken astean. Michel Ducaurekin batera, hainbat emanaldi egiteko doinuak (folkari lotuak, akustikoak) osatzen ari dira, bestalde.

Soinu txikiarekin bestelako erregistroak jorratu na-

hian darrai bere aldetik Kepa Junkerak. «Orain arte egin dudana disko garrantzitsuena prestatzen ari naiz. Ez du zerikusirik beste lanekin eta nazioarteko puntako musikariekin grabatuko dut». Udan sartuko da estudioan. «Etengabeko bilakaeran ikusten dut nire burua eta horren adierazgarri izango da lana. Trikitixari lotua, fandagoak, arin-arinak... joko ditut, baina beste egitura batez landuak». Honekin batera,

ENTY, S.A. IKUSKIZUN ETA KULTUR PROMOTORA

- Musika (orkestrak, kantaldiak, fanfarreak-txarangak,...)
- Umeen animazioa (mimoak, tailerrak, antzerkia, pailazoak, ...)
- Umeen parkeak
- Herri Kirolak
- Dantzak, trikitixa
- Antzerkia
- Soinua eta argia

Martin Etxeberria kalea 24, behea
Tel. 52.82.08 - 52.82.12
20100 Errenteria

ERREKALDEKO HAUR PARKEA

Gazteluak, ohe elastikoak,

hankapalo eskolak, eranskaflu tailerrak,

igelak, tiraketa, jolasak, kalejira herriko haurrekin,

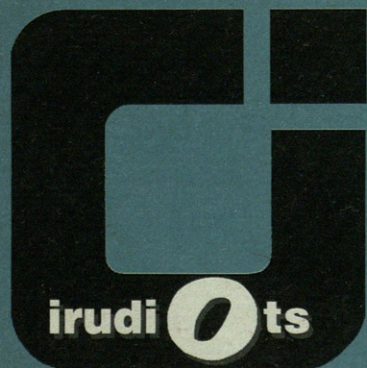
magia eta abar...

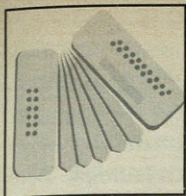
PREZIO BEREZIAK HERRI ERAKUNDEENTZAT

94 - 443.28.80 Sonia • 421.77.08 - 10,30etatik 1,30etara Zaki
908 - 87.38.98 Goiz eta gauzez

A black and white photograph of two men in traditional Italian folk costumes standing in a cornfield. The man on the left wears a dark jacket, light trousers, and a beret, holding a tambourine. The man on the right wears a dark jacket, light trousers, and a hat, holding an accordion. Both wear white socks with dark crisscross patterns and dark shoes.

J. J. PETRIKORENA

Uda honetan 'salsa', fandangoa, rocka, 'ranchera'k, balsa... erromeria orotan

Arin-arin dantzari

Aspaldikoa dugu erromeriak egiteko usadioa Euskal Herrian; dantzarako eta trikiti doinuak dastatzeko aukera aparta. Erromerietan egun zein giro izaten den eta zein pieza jotzen dituzten jakin asmoz, Imuntzo, Jokin Jauregi, Laja eta Juan Tapiarengana jo dugu.

Orain ez bezala plazan bildutako jendetza jo eta su aritzen zen dantzari.

TRIKITIXAK plaza du berezko tokia. Aspaldikoa dugu erromerietako usadioa eta Euskal Herriko herri eta auzo anitzetan mantentzen da oraindik ere. Baina, gaur egun, dantza egiteari ere kasik utzi dio jendeak, eta garai batetik hona erromerietako piezak, errepertorioa alegia, erabat aldatu dira.

Erromeriek irauten duten lau bat orduetan, beste pieza mota batzuk entzun ahal di-

tugu plazan, gure guraso edo aiton-amonek entzuten zituztenetatik oso ezberdinak. «Garai batean trikitixa zen nagusi eta jendeak hori eskatzen zuen. Baina gaur

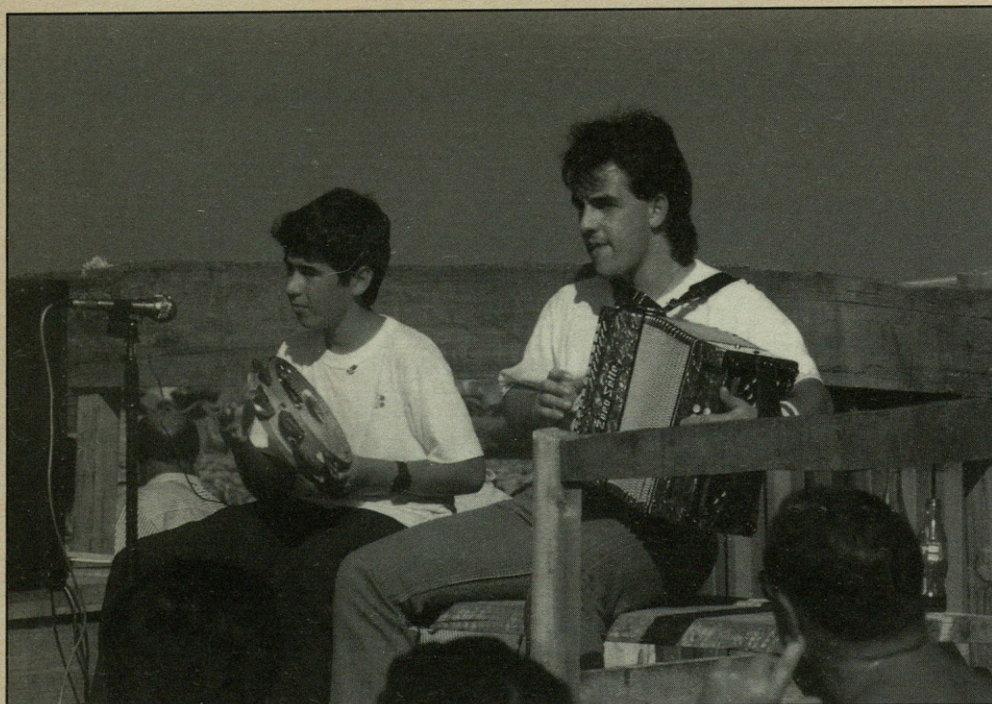
egun, plazetan mota guztietako jendearekin egiten duzu topo, eta denek gustua egitekotan denetarik jo beharra dago, norberak egin nahi duena abaztu gabe,

dio Imuntzo trikitilariak. Arin-arin, fandango, kalejira, rock, balsa, ranchera, salsa... «Trikitilariak denetik jo beharra dauka», gaineratu digu.

Jokin Jauregi panderojolea ere iritzi berekoa da. «Denetik entzun daiteke erromerian. Jendeak gauza asko eskatzen ditu, modan dauden kantuak batipat. Duela urte batzuk inor gutxi pentsa zezakeen erro-

« Denboraldi batean galduta egon ostean, suelta berrira ere pizten ari da; jende asko dago plazara propio suelta soilik dantzatzera hurbiltzen dena »

JUAN TAPIA

«Dantzan aritzeko baino entzuteko piezak» jotzen dira orain, Juan Tapiaren ustetan.

meria batean Sorotan Beleren kantu bat entzun zitekeenik». Hala ere, ba omen dira oraindik estilo klasikoa gustukoagoa duten tokiak ere, eta horietan trikitixa asko, balsak, *rancherak*... jotzen omen dira Imuntzok azaldu digunez. «Beste zenbaitetan, aldiz, gazteek bestelako doinuak eskatzen dizkigute: rock gehiago eta trikitixa gutxiago».

Dantzatzeke baino entzuteke

ERREPERTORIO aldaketa-
rekin batera dantzatzeke

modua ere aldatu da. «Lehen bikotean dantzatzeke erromeria egiten zen, bals eta 'agarrau' askoz osatua. Orain, berriz, dantzatzeke modua mugituagoa da», azaldu digu Juan Tapiak. Hala ere, *rancherak* eta balsak asko entzun daitezkeela aitortu du. «Dantzan aritzeko baino, entzuteko piezak jotzen dira orain», adierazi digu.

Sueltoari dagokionez, badira iritzi kontrajarriak. Inñaki Lajaren ustetan gaur egun oso gutxi jotzen da. «Jendea hasieran mugiarazteko eta

ondoren beste pieza pare bat tartean. Sueltoa bizpabiru pieza dantzatu eta segituan nekatu egiten dira». Juan Tapiak, ordea, ez du iritzi bera. Bere ustetan, denboraldi batean galduta egon ostean, sueltoa berriro ere pizten ari da. «Jende asko dago plazara propio sueltoa soilik dantatzera burbiltzen dena».

Errepertorio aldaketa horrek, noski, izan du eraginik beste zenbait kontutan ere. Esaterako, soinu eta pandero soiletik beste musika-tresna batzuk sartzerara igaro da.

«Hasieran erritmo-kaxa sartu zen, gitarra ondoren, eta baxua eta bateria azkenik. Talde antza hartzen ari gara», diosku Jauregik. Bere ustez prozesu normala da, jendeak musikariak eskatzen dituela argudiatu. «Egun trikitixak, soinuak eta panderoak soilik osatua, ez du zeresanik».

Plazako saioetatik ezteietakoetara

PLAZETATIK urrun, trikitixak baditu beste eszenatoki batzuk ere. Horien artean daude ezteietako dantzaldiak. Batzuek ez dute aldatzen errepertorioa plazatik ezteietara. «Normalean gauza bera jotzen da, gertatzen dena da ezteietan giroa segurtatuta dagoela, eta plazan gutxi», dio Jauregi panderojoleak. Juan Tapiak, oster, plazatik ezteietara aldatu egiten du errepertorioa. Ezteietan jendea dantzarako gogoz dagoenez, mugimendu handiagoko piezak jotzen dituela adierazi digu. «Ezteietan jendeak dantza egiten du, eta plazara jendea gehiago joaten da entzutera. Nabitaez aldatu behar dira kantu eta piezak».

Laja ere Tapiaren iritzi berekoa da. Bere ustetan, plazan jendea dantzan jartzea gehiago kostatzen da, giroa hotzagoa izaten baita. Aldiz,

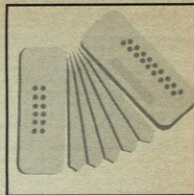
- Musika Tresnak
- Musika Eskola
- Megafoni Alokairua
- Diskoteka Mugikorra

Berazubi auzoa Tel. 67.19.59 • Tolosa (Gipuzkoa)

Grabaketa estudioa

Oruz baserrria, Berriz - Bizkaia ☎ 622 54 01 - 682 42 40

ezteietan jendeak zer nahi duen «berekala antzematen da. Hasi eta segituan festaosatzen da, laster hasten dira dantzari. Bizpahiru orduko saioa izaten da, baina bete-betea bera».

Nahiz ezteietan nahiz festetako plaza eta erromerietan, aurtengo udan izango dugu trikiti doinuak non aditu eta dantzatu. Trikitilariak hasi dira jada udarako prestatetean, eta plazaz plaza jardungo dute. Erromeria horietan entzungo dugunari buruz, oster, guztiek erantzun beretsua eman digute: «Gure aldetik, betikoa joko dugu». Hala ere, bada berrikuntzetan murgilduta dabilenik ere, Imuntzo kasu. «Beste erritmo batzuk lan-

«Garai batean, ligatu nahi izanez gero, dantza egin behar izaten genuen, baina orain ez da horrelakorik gertatzen». Juan Tapiak horixe bota digu jendeak plazetan dantzik ez egitearen arrazoi posible gisa. Horretaz gain, tabernen eragina —tragoska hartuz musika entzun liteke—, giroaren eta musikaren eraldaketa azpima-

tzen ari gara. Kajun musika sartzen ari gara, asko gustatzen baitzait. Eta akaso aurrerapenen baten testigu izateko parada ere izan deza-

Dantzarik egin nahi?

rratu dizkigu.

Itziar Lajaren ustetan, «tabernako giroak asko kendu dio erromeria edo plazari». Jauregi ere tabernen eraginaz mintzo zaigu, baina beste arrazoi bat erantsi du. «Hainbeste festa egonik, ezin duzu pentsatu joaten zaren leku orotan jende mordoa izango duzunik». Lau festa soilik egingo balira, jo

eta su egingo litzatekeela dantzan gaineratu du.

Imuntzo ez da iritzi berekoa. «Ez leku guztietan, baina orokorrean jendeak dantza egiten du. Zenbaitetik errazegi esaten dute ez dela dantzik egiten». Jendea dantzan jartzeko bi aldean aldetik lotura eman behar dela esan digu. «Oso garrantzitsua da guk zer giro jartzen dugun...».

kegu Imuntzo eta Beloki eta hauekin batera jotzen duen taldea plazaren batean topatuz gero. «Udazkenerako disko berria prestatzen ari

garenez, horko kantu batzuk ere eskainiko ditugu». On dagigula!

MIKEL JAUREGI

SONIDO E ILUMINACION

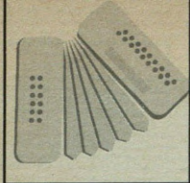
- Grabazio Estudioa
- P.A. Soinu Ekipoak
- Soinu Industrialak
- Megafonia
- Argiztapen profesionala
- Garraioetako kutxak

Saleve Komunitatea 101
Lastaola poligono industrial
20120 HERNANI (Gipuzkoa)
Tel. (943) 33 20 30 Faxe: (943) 33 20 29

Soinu ta

Argiztapen

Hauspo zahar hauspo berri

Azken urteotan, 1986 eta 1988ko txapelketen ondoren, trikitixa moderno eta tradizionalaren arteko bereizketa sumatu zenetik, izugarrizko aldaketen lekuko izan da trikitiaren mundu txiki eta aldrebes hau. Onerako ala txarrerako? Galdera honek mota guztietako erantzunak izango lituzke ziurrenik. Ukaezina da, baina, trikitiak -zenbaiten oso gustukua izan ez arren- aurrera egin duela.

Trikitixa ez da soilik soinu txikia. Itziar, 1920: Patxi Agerre eta emaztea.

EGIN dezagun denboran atzera, duela ehun urte esaterako. Soinu txikia sartu berria zen Euskal Herrira; nork daki nondik eta nola. Izan ere, eztabaidarako gaia dugu hau ere. Zenbaitek dioteenez, Bilboko portutik iritsi zen. Beste batzuen arabera, berriz, Gipuzkoako trenbidea egitera etorri ziren langile italiarrek ekarri zuten eurekin.

Ailegatu eta azkar baino azkarrago kendu zien lekua, bere sonoritate eta armonia aberatsagoari esker, txistuari eta garai hartan maiz entzuten ziren beste hainbat musika tresnari ere: alboka eta dultzaina tartean.

Berehala pieza mota berriak eskaintzeko gai zela ohartu eta *agarrauen* modukoak entzuten hasi ziren, txistua edo beste instrumentuekin jotzen ez zirenak. Baina jendeari gustatu arren, Elizaren eraso eta gaitzespena ukan zuen: «Infernuko hauspoak gazteak bekatuaren bidean jartzen zituen».

Bere garaian ere, «eskan-daluzkoa» izan zen Laja eta Landakandaren moduko trikitilariak erromerietan erritmo-kaxa erabili edota pasodobleak jotzen hasi zirenean, Zumarragako trikitilariak gaztelaniaz abesturiko trikitixak grabatu zituztenean, edo soinu txikia eta

■ Pieza berriak, 'agarrauak', iritsi ziren trikiarekin batera baina berehala Elizaren gaitzespena ukan zuten; «infernuko hauspoak» gazteak bekatuaren bidean jartzen zituela argudiatuz

panderoaz gain laguntzaile gisa beste instrumenturen bat erabili zuenean.

Modernitatearen gurdira igo

AZKEN urte hauetan naba-ritu da, trikitilari nahiz trikitizaleen artean, trikitixa gaurkotzeko nahia. Musika modernoa konplexua da, instrumentu askoz osatua goa eta ondorioz sonoritate aberatsa duena eta edonoren (edo ia edonoren) gustukoa izateko modukoa. Garai batean txistua soinu txikiaren parean 'pobrea' gelditu zen moduan, egun soinu eta panderoa nekez sartzen dira jende gaztearen belarrietan; 'biluzik' dagoen musikatzat dute.

Modernitatearen gurdiari heldu behar zitzaion, eta horrela sortu ziren beste instrumentu 'arrotzen' laguntza zuten lehenengo trikitixa diskoak. Horien artean aipatzekoa da Kepa, Zabaleta eta Motrikuren lehen diskoa, 1987. urtean kaleratu

zutena. Hortik aurrera, trikitilari gehientsuenek 'lagundu' dituzte beraien erromeriak edo grabazioak erritmo kutxa, baxua, gitarra edo bestelako soinu tresnekin.

Garai batean fandango, arin-arina eta kale-jirenak ziren ezagutzen genituen patroï bakarrak, eta horien neurritik diseinatzen ziren erromeriak. Urteak ez dira, ordea, alferrik pasatzen. Orain zeharo aldatuta datozkigu errepertorioak. Euskal Herriatik kanpoko musika errazago eskuratzen dugu eta ondorioz, onartu ere.

Aro modernoak doinu berriak ekarri zituen, eta balsak eta pasodobleak lehenik, eta rock, *samba*, *salsa* eta bestelakoak gerora, 'etxeak' bihurtu dira. Zergatik ez, beraz, trikitixa gaurkotu eta eragin hauek onartu eta erabili?

Trikitixa ez da soilik soinu txikia; azken hau Euskal Herrian sartu baino lehen trikitixa beste instrumentu batzuekin jotzen zen. Juan Ma-

Orain dela oso gutxi arte baserri giroko musika zen trikitixa.

ri Beltran hernaniarraren esanetan, «XX. mendearen hasieran, Lasarteko jai eta erromeriak bi biolin joleen doinuez egiten ziren».

Alboka, dultzaina, biolina

DENBORAn atzerago jota ere, herrietako jende xumeak, panderoaren erritmoaren triki-trikiaz nahikoa

zuen dantza egiteko. Gerora etorri ziren biolina, alboka eta dultzaina.

Trikitixa musika estiloez hitz egitean, ez da ahaztu behar soinu txikia guztien artean beste instrumentu bat besterik ez dela. Orain artekoetan seniderik gazteena dugu, eta bai alboka zein dultzaina ere oso denbora gutxian baztertu zituena.

KRIK

KRAK

Zure lokal eta aurrekontuaren arabera musika ekipoa

Deitu (94) 422.28.18ra eta galde ezazu konpromezurik gabe

Zure beharren berri emango dizuten lagunak gaituzu

Grupo Gaztelondo kalea 5, sotoa 1. • Tel. 422.28.18 - 48002 Bilbo

Kontuan hartu beraz: Leon Bilbao edo Txilibrin albokajoleen modura, Tolosa edo Iruñeko dultzaineroak ere trikitilariak dira.

Trikitixaren hauspoak onartu ditu jada modu berriak, beste hainbat erritmo, armonia eta instrumentu. Orain lehen pentsaezina zenaren lekuko gara Euskal Herrian. Fandangoak tristeak izan daitezkeela, kalejirak *heavyak* eta nahi izanez gero, ingelesez ere kantatu litekela. Noski, zapore zaharreko trikiti piezak egiten dituenik ere bada. Aukeran denon gustorako dago.

Orain arteko trikitilari gehienak pieza zaharrak moldatzen zituzten, txisturako aspaldian eginak edota erreperitorio tradizionaletik hartutakoak. Gutxi batzuek txapelketarako piezak akordeonistaren bati enkargatzen zizkioten, gehienetan Pepe Iantzi. Akordeojole honek egindakoak dira trikitixa erreperitoria osatzen duten pieza asko.

Trikiti txapelketak

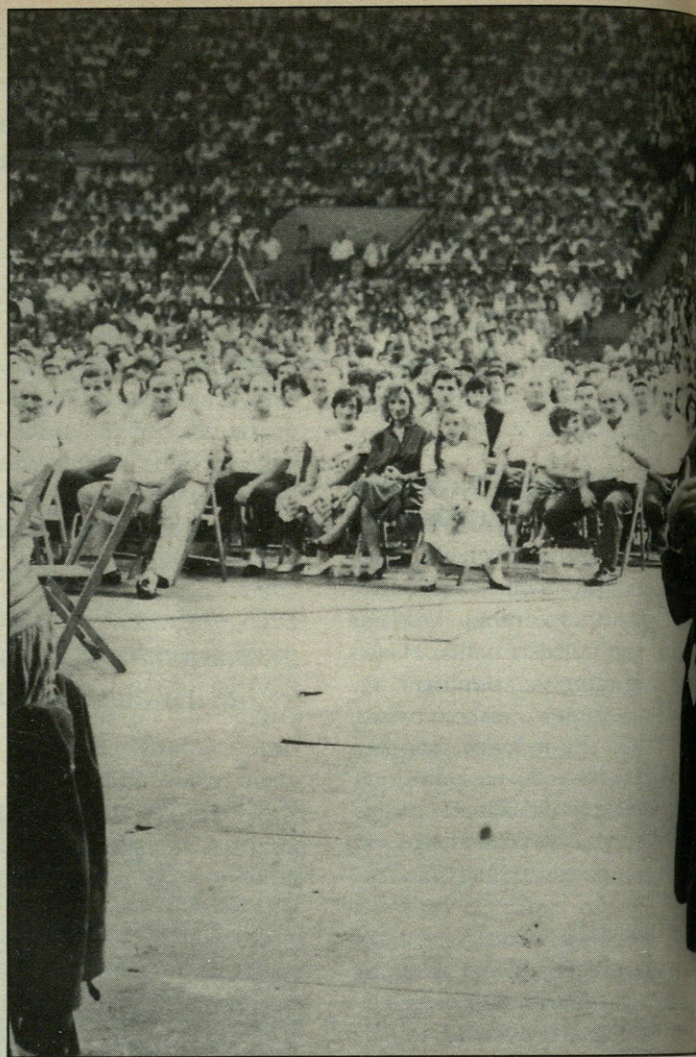
ORAIN urte batzuetatik hona, Kepa Junkerak eta Joseba Tapiak eraginda hasieran, eta trikiti pieza berrien lehiaketak bultzatuta segi-

dan, soinu-jole asko animatu dira norbere piezak egitera. Beharrezkoa zen jauzia, zailtzarik gabe, eta izen berriak ere ekarriko ditu trikitiaren historiara.

1970ean hasi ziren trikitixa txapelketak eta 1991n eten. 1986-1988. urteetan hasi ziren ordura arteko ur bareak mugitzen, eta belaunaldien arteko bereizketa izan zuten amaiera. Hilzorian jaio zen 1991ko txapelketa, orain arteko azkena.

1986 eta 88ko txapelketetako tirabirak, bestalde, onuragarriak izan ziren ordurarte soilik baserri eta herri giroa mugatzen zen trikitixa kaleratzeko. Jende gazte, modu onak eta maisu zaharren eskutik aldentzeko irrika izan ziren trikitixaren *boom* honen ezaugarriak. Urte horietatik aurrera, trikitixa eskolak inoiz ezagutu gabeko oparotasuna izan dute. 1992an 500 ikasletik gora zeuden Euskal Herrian, eta 1994ean, berriz, milatik gora ziren.

Ezin ukatu, txapelketak neurri handi batean onak izan direla trikitixarentzat; musika hau jende askori ezagutzera eman ziotelako. Ezin ukatu ere txapelketen kaltea. Izan ere, trikitilari

1988. urteko Euskal Herriko Trikitilari Txapelketa dibortzioaren atea izan zen.

gazte asko lehiarako eta lehiarengatik hazi eta hezi izan dira, trikitixaren funtsa bera alde batera utziz.

Gauzak horrela, trikitixaren inguruko gazte txapel-

ketak perretxikuak bailiran agertu dira, nonnahi. Eta jada zenbait herritako jaietan 'tradizio' bihurtu dira. Trikitilari gazte askorentzat jendaurrean jotzeko modu

Imuntzo eta Beloki

Laukote bihurturik
aurten kaleratuko den
diska berri bat
prestatzen...

Tel. 81.48.57

EUSKAL HERRIKO TRIKITILARIEN ELKARTEA

Prozesio Kalea 33, bajera
20829 • Itziar. Gipuzkoa

bakarra izan arren, aurrera egin ez duten eskema batzuek lotzen dituzte trikitilari gazte hauen eskuak.

Noizko hurrengo Euskal Herriko Txapelketa Nagusia? Denborak esango du, baina asko dago hitz egiteko gai horri heldu aurretik. Au-

rrejuizio askok lotzen dute oraindik trikiti mundua bere iraganera. Bitartean, trikitixaren formulak aldatzen eta berritzen doaz. Ez daitezen zaharrak isil, baina gazteek dute orain hitza eta giltza.

XABI NABARRO

**Kultur
&
Promotora**

Hondarribia kalea 27, 2
Tel. 943. 46.11.39 Faxa: 943. 47.16.08
20.005 DONOSTIA

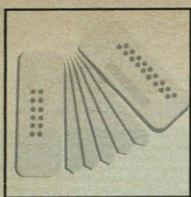

**Ikuskizunetarako
Zerbitzu
Teknikoak**

Oztaran Auzoa, 13 • 4. Pab. • 20.130 URNIETA (Gipuzkoa)

☎ (943) 55 75 13 • (943) 33 23 03

Fax. (943) 55 75 13

Italiatik natorren trikitixa naiz ni...

Irikitixa modan dago. Gazte zein helduek tradizio zahar honi indar bereziz eutsi diote azkenaldian eta denbora eskasean soinu jotzen ikasteko gogo bizia piztu da. Klase praktikoen eskaerak gora egin ahala, trikitixa eskolez bete dira Hego Euskal Herriko herriak. Iparraldean momentuz eskolarik ez badago ere, etorkizunerako proiektuak jorraturik daude. Italiatik ekartzen ziren soinu txikien kopurua txiki geratu da dagoeneko eta marka berrien bila dabilta euskal trikitilariak.

ITALIAKO Castefirardo herri-
tik ekartzen dira Euskal Herri-
rako bereziki egiten diren soinu txikiak. Duela hamabost bat urte, Billabonako Martin trikitilariak Larrinaga zahar bat eraman zuen Castefirardora, han kopia egin zitzaten. Ordutik gero, handik ekartzen ditu Cero Sette markakoak, egun gehien saltzen diren diatonikoak. Hau ez da, ordea, erabiltzen den soinu txiki bakarra. Hor dauzkagu Pigi-

ni eta Polverini ere, euskal merkatuan indarra hartzen ari diren markak.

Soinuari dagokionez, antzerakoak dira hirurak eta oso kalitate ona dute adi-tuen hitzetan. Felipe Azpiroz, soinu txikien banatzaileak adierazi digunez, «ezberdintasun nagusia, abo-tsetan dago». Hauspoaren presioa, soinuaren gorputza eta kanpoko kajaren es-truktura dira bestelako di-ferentziak.

Larrinaga zaharretatik, egungo soinu txikietara

SOINU txikiak jasan duen garapena handia izan da. 1940 eta 1970. urteetan, Donostiako Egia auzoan egiten ziren Larrinaga-Guerrini soinuak ziren erabilien eta kuttunenak. Diatoniko hauen soinu bereziak kutsu espeziala ematen zioten trikiti piezei. Beranduago Zarauzko Keller lantokiak Es-

trella izeneko soinu txikiak merkaturatu zituen. Dena den, material guztia Italiatik inportatu beharrek gastu handia sortzen zuen eta, azkenean, Euskal Herrian trikitixa munduko esanguratsuenak ziren bi banatzaileek bertan behera utzi behar izan zuten beren lana.

Gaur egun, Larrinaga zaharren kopia hobetuak dira trikitilarien eskuetan ageri diren Cero Sette eta Pigini soinuak. «Lehenagoak baino instrumentu hobea egitea lortu dugu denborarekin», adierazi du Billabonako Martinek. «Larrinaga baien teklatura oso gogorra zen. Haiekin ezinezkoa litzateke orain jotzen diren piezak azkarrak jotzea», diosku Billabonako banatzaileak. Azpirozek, bestalde, soinu txikien konpresioan lortu

MISTER SAGUAK TXAKUN SKUNK

ZTK. IPARRALDEKO ROCK TALDE KOORDINAKUNTZA

Iparraldeko rock talde batekin harremanetan sartzeko, edo ZTK elkartearen taldeen kontaktatzeko edo iparraldeko taldeen diska ta maketen eskuratzeko :
Xemark 59 54 34 70,
Pantxix 59 29 60 12
Paxkal 59 26 46 21.

den hobekuntza azpimarra-
tu du: «Instrumentuek behar
duten konpresioa kontuan
hartuta, baiena txikiegia
zen».

Soinu txikiaren ezauga-
rriak egokiro landu dituzte
etxe esportatzaileek. Euro-
pako beste herrialdeetako
diatonikoekin konparatuz,
gure soinu txikiak 23 botoi
ditu eskuinaldean eta 12 ez-
kerraldean. Bi, hiru eta lau
ahotsetakoak izaten dira -az-
ken biak profesionalek era-
biliak-. Bestalde, tradizio-
nalki do nagusian eta do
sostenituan egiten ziren soi-
nu txikiak, si bemolean egi-
ten dira orain. Tonuaren
jaiste honekin tonalidade
oso polita lortu du euskal
diatonikoak.

Inportazioen gorakada bizkorra

URTE hauetako trikitixa ez-
tandak, Italiara egiten diren
eskaerak ikaragarri handi-
tzea ekarri du. Aldiro hogei-
ta hamar edo berrogei soinu
txiki ekartzen badira, ko-
puru hau iritsi orduko es-
kaera berriek eginda behar
izaten dute. Iruñeko Tomas
Albizu banatzaileak urtean
150 soinu txiki saltzen ditue-
la adierazi digu, orain urte
bakar batzuk baino askozaz
ere gehiago. Hauxe da Mar-
tinen kasua ere, bostehun

1940-1970 artean, Larrinaga-Guerrini soinu txikia erabili zen gehien.

soinu txiki baino gehiago
banatzen baititu urtean.
Dendetan dozena bat sal-
tzen da, diatonikoa gora,
diatonikoa behera.

Salmenten gorakadak,
beste arlo batean ere eragi-
nik izan du; soinu txikiak
inportatzeko leku berrien
bila hasi dira banatzaileak.
Martin, esaterako, Errusiako

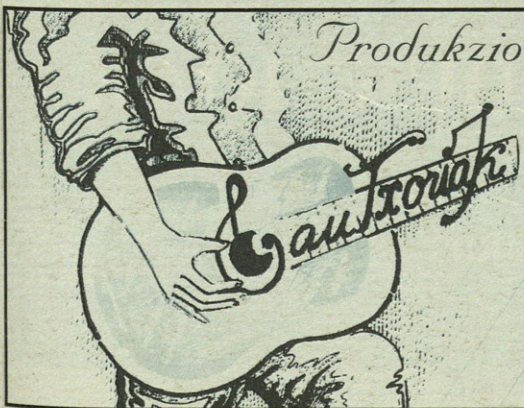
soinu-lantoki batean egona
da. Urte t'erdi dela Moskun
izan zen eta soinu txiki bat
utzi zuen, eredu gisa. «Kopia
bat ekarri genuen, baina
bura ez zen oso ona -esan
digu- baina aurrerakun-
tzak egin dituzte instru-
mentuarekin eta hamar
diatonikoren zain gaude
orain, egun batetik bestera

iritsiko baitira». Kalitate
onekoak ateraz gero, musi-
ka tresna hauek inportatzen
hasiko da berehalakoan.
Erosleei soinu txiki mer-
keagoak lortzeko aukera
luzatu nahi die billabona-
rrak, beste markak baino
gutxiago balioko baitute
Ako soinu txiki berri
hauek, «100.000 pezeta in-
guru».

**Larrinaga zaharren kopia hobetuak
dira gaur egun trikitilarien eskuetan ageri
diren Cero Sette eta Pignini markako soinu
txikiak. Teklatu biguinagoa dute, oraingo
pieza azkarrak jotzeko egokiagoak**

Ahotsek baldintza- tzen dute prezioa

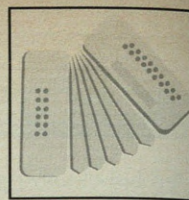
MOMENTU honetan saltzai-
leek duten arazo latzena
soinu txikiaren prezioa da,
beste lurralde batetik inpor-

Produkzio Artistikoak

- Talde eta Orkestrak
- Herri Kirolak
- Haur Animazioa
- Txarangak, Trikitixa eta abar...

Telefonoa: (94) 437.33.69

■ Arazo latzena soinu txikien prezio altua da, atzerritik inportatu beharrak ikaragarri igotzen du diatonikoaren balioa; halaber, eskuz eginak direnak garestixeagoak izan ohi dira

175.000 pezeta dira hiru ahotsekoak eta 234.000 pezeta lauakoak. Une honetan saltzen den merkeena, Polverini marka da, batez beste 160.000 pezeta balio baitute hiru ahotsekoak, lau ahotsekoak 199.000 pezetan saltzen diren bitartean. Marka honek berak, haurrentzako kaxa txikiagoa duen 130.000 pezetako soinua merkaturatzen du.

Honetaz gain, Polverini soinu txikietarako mikrofono berezietz hitz egin digu Tomas Albizu iruñearrak. «*Bost mikrofono saltzen dira, hiru soinuaren eskuin aldean jartzeko eta bi ezker aldean. Sistema berezi honek bi soinuak independentizatzeko ditu, kalitatea asko hobetuz*». Bestalde, orain arteko pastilen ordeztuak daukaten mikrofonoak kapsula modukoak direnez, diatonikoaren berezko soinua gutxi reproduzitzen dute. 29.000 pezetan saltzen dira.

Gipuzkoan daude Euskal Herriko hiru soinu txiki banatzaileetatik bi. Oizartungo Felipe Azpirozek Piginierakoak saltzen ditu eta Bilbonako Martinek Cero Setteak. Bizkaiko, Arabako eta Gipuzkoako denda eta eskolak hornitzen dituzte bi hauek. Iruñeko Tomas Albizu da Polverini marka banatzen duena. Nafarroa hornitzeaz ere arduratzen da.

Bidasoa gairiditza helburu

LAPURDI, Nafarroa Beherea eta Zuberoara oraindik ez dute soinuak banatzen, eta Hegoaldera etortzen dira erostera. Dena den, laster hasiko dira Iparraldera ere bidaltzen. «*Donibane Lobi-zuñen eskola irekiko dut. Trikitixa Euskal Herri osora bedatu behar da eta horretarako gogor saiatuko gara*», amaitu du Martinek.

AINHARA ZUAZABEITIA

■ Italiatik ekartzen dira hona bereziki egindako soinuak.

tatzeak asko igotzen baitu kostua. Gaur egun, 185.000 pezeta balio duten B saileko soinuak eta garestixeagoak diren profesionalak aurki daitezke merkatuan. Ahots kopuruen arabera, 60.000

pezetako aldea izaten dute marka bereko soinu txikiek. Hiru ahotseko Cero Setteak, esaterako, 200.000 pezeta (8.000 libera) balio ditu eta lau ahotsekoak 260.000 pezeta. Piginiei dagokienez,

AZKEN PRODUKZIOAK

POTATO
LEIZE
LA POLLA RECORDS
PSICOSIS

Igarabidea, 88 bis 20009 DONOSTIA - Tel: (943)-31 02 67

Martin Musika Eskolan irakasten da:

- Triki-tixa
- Solfeoa
- Dantza
- Panderoa
- Gitarra
- Kantua
- Ahozkaketa
- Teklatua
- Pianoa

Bulego ordutegia: 3,30tik 7,30etara
Matrikula, urte osoan zabalik

Martin Musika Etxean eros ditzazkezu:

- ZeroSette markako akordeoi eta trikitixak (bost urteko garantia osoa dutelarik)
- Era eta marka guztietako akordeoi eta trikitixak konpontzen dira

Kale Berria 14 • Tel 69.24.35 • BILLABONA (Gipuzkoa)

BILINTX

megadenda

- 800 m2
- Kultura eta Aisialdirako, denda kontzeptu berria.

IGANDE
ETA
JAIEGUNETAN
ZABALIK

MUSIKA

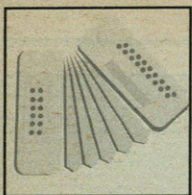
BIDEOAK

JOKU HEZIGARRIAK

ALDIZKARIAK

ETA LIBURU-SAIL GUZTIZ OSATUA

Fermin Calbeton, 21 - DONOSTIA. Tf.: 420080 / Fax: 420388

Martinen zenbaki bidezko metodoak aurrez aurrekoaren nagusitasuna alboratu du

Hatzen dantza ikasiz

Kabinetan -insonorizatuak- hasten da ikasketa prozesua. Modua da, ordea, trikiti-eskola batetik bestera aldatzen dena. Irakaslea eta ikasle aurrez aurre, hatzen mugimenduak errepikatuz ikastea da metodo zaharrena. Musika notak zenbakiez trukatzuz hasi zen gerora Martin. Baina, musikaren baloreak ez zirela behar bezala sumatzen eta solfeoa tartekatzen duen sistemari heldu zion Junkerak. Aukeran hirurak.

EUSKAL Herriko txoko guztietan bada egun trikiti-eskolarik. Hego Euskal Herrian 45 inguru zenbatu daitezke, eta Gipuzkoa da bil-

gune garrantzitsuena. Eskola pribatuak dira gehienak eta hilean 5.000 bat pezeta (190 libera) kostatu ohi da, asteen ordubete igarota.

Imuntzok esan digunez, «*orain bospasei urte iritsi zen trikiti-eskola hauen gorakada. Orain galtzen ere ez doaz, baina garai onena*

izana dute». Egun, batez beste 1.500 trikitilari eta panderojole daude Euskal Herrian. Irakasten dabilzaten artean, berriz, izen oso ezagunak ageri dira. Hasi garai bateko trikitilarien-gandik eta egungoenganaino: Juan Tapia, Laja, Martin, Kepa Junkera, Joseba Tapia, Imuntzo eta Zabale anaiak, esaterako, herriz herri dabilza dakitena azaltzen. Erakusteko modua da bate-

Kepa Junkera: «Zintekin eta bakarrik ikasi nuen trikitixa»

Zein eratarik ikasi zen nuen trikitixa?

Billbon eta Bizkaian orokorrean bazen jende heldua erakusten, baina hutsunerik ere ez zen falta. Ez zen transmisiorik egon, Gipuzkoan egon den bezala. Beraz, zintekin ikasi nuen, autodidakta naiz. Ondoren, teknika propioa garatu dut. Denborarekin oihartu nintzen horrekin lan egitea posible zela.

Beste metodoak ez al zitzaizkizun egokiak iruditzen?

Aurrez aurrekoan ikaslea irakaslearen aurrean eseri eta bere mugimenduak

errepikatzen ditu. Baina gerta daiteke etxera joan eta ez gogoratzea. Nire us-tez paperean adierazi beharra dago. Martinek zenbakiekin landu zuen beste metodo bat, baina honetan musika ez zen isladatzen, neurraketa... soilik zenbakiak daude.

Beraz, solfeoarekin lagundutako metodoan hasi nintzen. Lehenbizi melodiak transkribatu, eta gero zenbakiekin jarri, nik egindako sailkapenaren arabera. Metodo hau oso aproposa da, Bizkaian batez ere, jendea ez baitago erromerietara hain ohituta.

Orain urte batzuk gorakada izan zuten trikiti-eskolek. Nola ikusten duzu egoera egun?

Gorakada mantentzen delakoan nago. Musika orokorrean indartsu dabil, ia herri guztietan musika es-

kolak daude. Horrezaz gain, ohizko instrumentuez gain, jendeak beste instrumentu zenbait ikasteko gogoia du. Diziplina gutxigorekin agian, abesti batzuk jotzeko aukera eskaintzen dutenak.

Zer abolku ematen diezu zuregan burbiltzen diren ikasleei?

Askotan trikitixa, pande-reta, alboka eta honelako instrumentuez hitz egitean badirudi ez duzula sakrifikatu behar eta hor dator akatsa. Horixe esaten diet nire ikasleei: ondo ikastekotan etxean landu behar dela.

tik bestera aldatzen dena. Hiru dira nagusiki trikitixa metodoak: aurrez aurrekoa, soilik zenbakien bidez, eta musika ikasketekin batera egiten dena.

Aurrez aurrekoa hasieratik

AURREZ aurrekoa dugu hiruretan aitzindari. Garai batean metodo bakarra izan zen eta oraindik ere hainbat irakaslek aukeratzen duena, Laja horien artean. Ikaslea irakaslearen aurrean eseritzen da. Irakasleak pieza jotzen du pusketaka eta bitartean hatzen mugimenduz jabetzen da ikaslea. Irakasleak soinu du eta entzumena landu eta hatzen posizioa ikusita, pieza errepikatzen du.

Orain urte batzuk, metodo berria azaldu zuen Martin trikitilariak. Italian bereziki erabilia den sistema: musika noten orde, nota bakoitzari zenbaki bat eman eta solfeo jakin gabe ere, soinu txikia jotzeko aukera eskaintzen duena. «Metodo honek emaitza oso onak izan ditu. Oraintxe inprimatu behar dute liburua. Solfeo dakienarentzat pentagrama agertuko da eta gainontzekoentzat noten gainean

Duela gutxi arte aurrez aurrekoa zen metodo bakarra, irakasleek solfeoa ez baitzekiten.

zenbakiak», dio Martinek.

Alabaina, metodo hau ez da akatsik gabekoa. Izan ere, zenbaki hutsez musikaren erritmoa, baloreak... ezin baitira jakin. Horregatik, entzumena ondo landu behar da: zenbakiaren botoiak ikasi eta belarriz pie-

zaren neurria eta doinua.

Aurrez aurrekoa eta zenbakien bidezkoa, biak, erabiltzen dituenik ere bada. Imuntzok adierazi digunez, «haurrei zenbakiaren erakusten diet, oso zaila baita zortzi eta bederatzi urtekoei aurrez aurre azaltzea. Bai-

na behin maila nabaritzean metodo zabarrari beltzen diot».

Musika ikasketak izanez gero beste edozein instrumentu ikasteko erabiltzen den sistemak badu lekua trikitixan ere. Gisa horretarako landu du Kepa Junkerak. «Nire iritziz osoa da, baina beste ikasketa moduak alde batera utzi gabe; baina zuzen entzunez lantzen den ikasketa mota, bere freskotasun guztiarekin. Hori baita trikitiaz niri gustatzen zaidana», jakinarazi

«Zenbakien bidezko metodoak oso emaitza onak izan ditu; noten gainean zenbakiak ipintzen dira eta beraz, solfeoa ikasi gabe ere jo daiteke soinu txikia»

MARTIN AGINALDE

ESAN OZENKI

SOINU BERRIAK

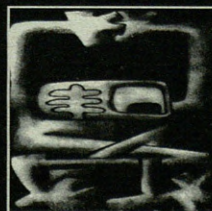
BALDIN BADA

"Erraien Iraultza"

NEGU GORRIAK

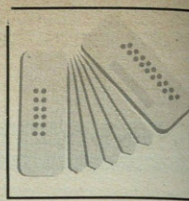
"Ideia Zabaldu"

DUT

Esan Ozenki Records • Pilar, kalea 1 bis 20.304 IRUN Gipuzkoa Tel. 943 63.31.37 Faxa: 943 63.31.30

Martinekin 345 ikaslek ikasten dute Billabona, Aia, Arbizu, Ataun, Leitza, Urretxu eta Deban.

du bizkaitarrak.

Insonorizatutako kabinetan, beraz, ikasleak prest dira ikasketa prozesuari ekiteko. Zailtasunak digitazio asko edo hauspoaren mugimendu handia duten pieze-

kin hasten direla esan digute irakasleek. Kepa Junkerak azpimarratu duen beste zailtasun bat ezagupenarena da, «gauza bat da abestiak foku batean jotzea eta beste trikitixa ezagutzea. Hori

urte askotako lana da».

Lagun artean dozena bat pieza ondo jotzen ikasteko bi urte-edo aski direla dio Imuntzok. Solfeoa jakinez gero hilabete zenbaitetan «zerbait jotzeko» modua ba-

dela esan du, bestalde, Junkerak. Baina profesionalen antzera doinuak aireratzeak zazpi bat urte eramango lituzkeela esan du Martinek.

MAITE ARTOLA

MUSIKA KLASIKOA
Ganbara Musika · Orkestrak · A tzerriko Musika

ANTZERKIA
Haur Antzerkia · Txotxongiloak · Clown

Plazaola 11, pral. esk. Tel. 30.04.99 Faxa: 30.04.15

TRIKI TRUK

Soinu eta Argiak

- Bertsolariak, mitinak, txoznak eta mota guztietako kontzertuak
- Zure gustoko kontzertuak antolatzen ditugu

Telefono honetara deitzea bertzerik ez duzu
948 - 63.09.70 • 31780 BERA (Nafarroa)

MAIATZA DANTZAN

Eguna/Día	Antzokia/Teatro Ordua/hora	Taldea/Compañía	Egitaraua/Programa
Apirilak 29-30 Abril lar/sáb, ig/dom	Victoria Eugenia 20 h. (Donostia-San Sebastián)	Compañía Nacional de Danza Director artístico; Nacho Duato	"Duende" (N. Duato) "The vile parody of adress" (W. Forsythe)
Maiatzak 5 Mayo ost/vie	Lugaritz Kultur Etxea 20 h. (Donostia-San Sebastián)	Búbulus Iliacan	"Amb els cabells en la soba" (C. Salas) "Ja no sabría tomar" (A. de la Peña)
Maiatzak 6 Mayo lar/sáb	Bazartxo (Azkoitia) 22,30 h. (Donostia-San Sebastián)	Búbulus	"Amb els cabells en la soba" (C. Salas)
Maiatzak 6 Mayo lar/sáb	Usurbe (Beasain) 22,30 h.	Iliacan	"Ja no sabría tomar" (A. de la Peña)
Maiatzak 6 Mayo lar/sáb	Dantza kalean (Donostia-San Sebastián)	Ines Boza A deshoras	"Capricho"
Maiatzak 7 Mayo ig/dom	Dantza kalean (Donostia-San Sebastián)	Iliacan Mikel Aristegi	"Ja no sabría tornar" (A. de la Peña)
Maiatzak 12 Mayo osti/vie	Lugaritz kultur-etxea 20 h. (Donostia-San Sebastián)	Mal Pelo La Ribot	"Dol" "Piezas distinguidas"
Maiatzak 12 Mayo osti/vie	Amaia (Irun) 20 h.	Metros-Ramón Oller	"Miénteme por favor" (R. Oller)
Maiatzak 13 Mayo lar/sáb	Amaia (Arrasate) 22,30 h.	Metros-Ramón Oller	"Miénteme por favor" (R. Oller)
Maiatzak 13 Mayo lar/sáb	Victoria Eugenia 20 h. (Donostia-San Sebastián)	Ballet Gulbenkian progr. I	"E i sospiri e le lacrime e'l desio" (V. Wellenkamp) "Jardi tancat" (N. Duato) "Made of dreams" (Itzik Galili)
Maiatzak 14 Mayo ig/dom	Victoria Eugenia 20 h. (Donostia-San Sebastián)	Ballet Gulbenkian prog. II	"Movimiento perpetuo" (C. Paredes) "Kaburjas" (N. Duato) "Tranquilissimo" (V. Wellenkamp) "Adeus...e nem voltei" (G. Ismailain)
Maiatzak 20 Mayo lar/sáb	Victoria Eugenia 20 h. (Donostia-San Sebastián)	A. Nikolais-M. Louis progr. I (A. Nikolais)	"Crucible" (A. Nikolais) "Tensile Involvement" (A. Nikolais) "Blank on Blank" (A. Nikolais) "Noumenon" (A. Nikolais) "Mechanical Organ" (A. Nikolais)
Maiatzak 21 Mayo ig/dom	Victoria Eugenia 20 h. (Donostia-San Sebastián)	A. Nikolais-M. Louis progr. II (M. Louis)	"Porce lain dialogues" (M. Louis) "Station" (M. Louis) "Four Brubeck Pieces" (M. Louis)
Maiatzak 24 Mayo asteaz/mie	Théâtre de Bayonne (Bayona-Baiona) 21 h.	Céc. Maguy Marin	"Waterzoi" (M. Marin)
Maiatzak 27 Mayo lar/sáb	Victoria Eugenia 20 h. (Donostia-San Sebastián)	Trisha Brown	"If you couldn't see me" "M.O."

UEMA eta Oinarriak-en ereduak

EGUN historikoak, txirindularitzan mendiko portuekin egiten den legez, sailkatzen hasteko ordua heldu da: lehen mailakoak, bigarrenekoak, hirugarrenekoak... egun historiko bakoitza bere altuera eta ezaugarrien arabera definituz gero, esfortzuak, estrategiak, lorpenak eta beste, bere lekuan kokatzeko aukera izango dugu.

Euskararen alorrean, lehen maila-kotzat jo daitezkeen bi gertakari nagusik datozen hilabeteetan ondo jarraitzeko moduko arrastoa utzi digute: Iruñean Oinarriak-ek eta Bermeon UEMAk. Bakoitzak bere esparruan euskararen erreibindikazioari bi egun handi, historiko, erantsi dizkiote.

Nafarroako hizkuntz egoera zertan den adieraziz kilometro askotxo egin dituzte maldan gora Oinarriak plataformakoek, eta aurrerantzean, euskararen normalizazioaren helmugaraino

eman beharreko pedalkadak azkartzeko asmoa agertu dute. Sei alderdi politikoren bultzada erantsi zaie zeregin honetan: Eusko Alkartasuna, Herri Batasuna, Izquierda Unida, Nafarroako Abertzaleak, Batzarre eta Euskadiko Karlisten Alderdia.

Manifestu batekin eman diote hasiera etapa berriari, gizarte-bizitzaren esparru guztietan nafarrek dituzten hizkuntzazko eskubideak gordetzeko eta begiratzeko erremedio azkarrik jartzen ez bada, «euskara galzorian edo bazterreko bondar biburtzeko arriskuan dagoela» adieraziz.

Gainditu beharreko portuak eta ahalegin honetan markatu nahi dituzten erritmoak ere zehaztu dituzte: batetik, administrazioak euskarazko eta euskararen hezkuntzarako eskubidea ziurtatzea, «bakoitzaren aukera librearen arabera, zeinabi delarik

bizi diren Nafarroako eskualdea». Komunikabideei buruz, «informazioa euskaraz, erdaraz bezala, hartzeko eskubidea bermatzea», eta horretarako, erakunde publikoko emisoretan euskarari lekua egin behar zaiola, zeharkako kudeaketa dutenei frekuentziak erraztu, eta ETBren harpen ofiziala bideratu behar dela diote. Eta

Iruñetik Bermeora, hainbat alorretan ematen den zatiketa euskararen alorrean gainditzen ari dela eta normalizazioaren alde eskutik hartuta joan gaitzkeela adierazi da

Kalean du Negu Gorriak taldeak bere bosgarren diskoa, «Idea zabandu» izenburupean atera dena. Guztira hemezortzi kantu bildu dituzte, erritmo ugariri jarraituz, eta laia eskuetan duen emakumea irudikatuz osatu dute diskoaren azala, «lur zaharra mugitu, eragin eta sustraiak galdu gabeko bide berriak jorratzeko» duten asmoa azaltzeko. Ekainaren 3an aurkeztuko dute lana zuzenean, Nafarroa Behereko Heletan. Diskoaz gain, bideoa ere osatu dute, Manolo Gilen eskutik. (A: Ander Gillenea).

azkenik, «administrazioak bere zerbitzuak euskaraz eskaini behar dizkiela buntu hau egin dutenei».

Manifestuaren aldeko tropel luzeari bide guztiak zabaltzeko prest agertu dira alderdiok, «Parlamentura eta udaletara ekimenak eramateko konpromezua» hartuz. Hau guztiaren adierazgarri dugu maiatzaren 7an, Iruñean, «Euskara guztiona eta guztiontzat» lelopean burutu zen manifestazioa, Nafarroan euskararen berreskurapenaren aldeko ahaleaginean gertakari nagusitzat jo daitekeena, egungo egoera gainditzera eraman gaitzakeen beste hainbat urrats bideratzeko mugarrria den neurrian.

UDALERRI Euskaldunen Mankomitarearen urteotako irudi nagusien artean kokatuko den argazki historikoa osatu zen Bermeon, maiatzaren 7an, EAJ, HB, EA eta Eusko Jaurlaritzako ordezkariaren partehartzeaz. Nafarroan euskararen oinarritzko eskubideen alde lortu den batasunaren adibide osagarria genuke honakoa, kasik erabat euskaldunak diren herriotako 180.000 biztanleren eskubideak bere osotasunean bete daitezen begiratzen duena. Iruñetik Bermeora, hainbat alorretan antzematen den zatiketa euskararen esparruan gainditzien ari dela eta eskutik hartuta joateko gai garela adierazi da, hots, hain beharrezkoa zaigun normalizazioaren konpromezua elkarlanean bideratu behar dela, herri erakunde, alderdi politiko eta instituzioetatik.

Antzeko gertakariak aldatzen dituzte historiaren lerroak, eta euskarari dagokionez, etorkizunari begira elkarlanerako lerroen nondik norakoa irudikatzen modua ekarri digute bi gertakariok. Nafarroako itzulua eta UEMArena irabaztea falta. Euskaltzaleen tropelak aldatz estuenetan aurrera egiteko modua izan dezake ordea, halako babesa eta giroa ikusita. Egun historikoak pilatuko dira aurrerantzean ere, lehen mailako portuotan halako maila erakutsiz gero.

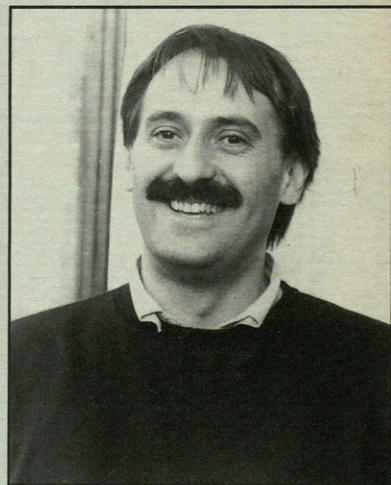
J.J. PETRIKORENA

UZTURRE AURREAN DUDALARIK

Badatoz berriro ere

H **ASIAK** dira denak mugitzen, urduri jartzen. Batetik bestera, han eta hemen hitz egiten, komunikabideetan azaltzen, hitz politikak eta goxuak isurtzen. Badatoz berriro ere hauteskundeak eta badator beraz hiritarren bila, etxez etxe eskaleak ibili ohi diren moduan, botua eske aritzeko unea.

Hor ikusiko dituzu, askotan behintzat, inork ezagutzen ez dituen batzu herriko paskinetan argazki itxurosoa erakusten, kalean inork ikusten ez dituen batzuk egunkarietan halako *speech* astronautikoak –asko eta asko, parakaidisten modura, ez baitakigu nondik iritsiak diren ere– ematen eta herriko arazoak konpontzeko formula behin eta mila aldiz errepikaturikoak aspergarriki botatzen. Harrigarriena ordea zera da: ideologikoki inor ez dela dagoen tokitik zentimetro bat ere mugitzen. Denon ahotan dago hainbat gauza konpondu behar deneko kontu hori, akordioak, itun nahiak, hitzarmenak eta antzeko hitzak erruz aipatzen dira behin eta berriz baina bakoitzak berean segitzen du, norberak bere luebakian ongi gordeta jarraituko du izpi bat ere mugitzeke. Eta atzerantz begiratu bat eginez gero ohartuko gara duela bi, lau, bost, zazpi urte ere bere horretantxe jarraitzen zutela norbera bere luebakian, zentimetro bat mugitu gabe. Eta hauteskunde eguna iristen denean bakoitzak bere trintxerakoei emango die botua duela bi, lau, bost, zazpi urte egin zuen bezalaxe. Partidu politikoei aurrekoetan eskainitako gauza bera eskainiko dute oraingoan ere eta dagokeen gutxiengo botu aldaketa esplika daiteke politikoen akatsen bidez eta ez inon inoiz egindako lorpenei esker. Politikoen hutsek eragiten dute botu aldaketa eta ez alderantziz. Partiduek betiko gauza berberak eskaintzen eta agintzen badituzte –eta horixe da egiten dutena– politiko bakoitzaren karisma eta xarma da benetan garrantzizkoena eta hemen ere, politiko jakin baten hutsak eta akatsak eta ahuleziak izango dute eragina botu aldaketan, alegia, politiko horrek defendatzen duen partiduari botua eman beharrean beste bati emango diola hiritar sufritu eta aspertuak, dudarik gabe.

JOXEMARI ITURRALDE

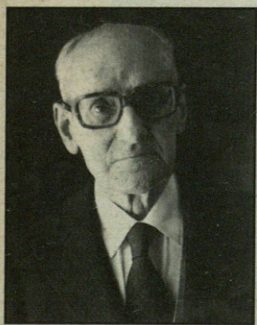
POLITIKOEN xarma, karisma eta balioa aipatzerakoan komunikabideek aipatu behar berriro ere eta politikoaren trebetasuna edota baldarkeria jende aurrean bere 'produktua' saltzeko orduan. Edith Wharton idazle amerikar apartak beti aipatzen zuen Abel Bonnard hizlari politiko ezagunaren izena. Edith Warton Frantziar bizi zenean asko, luze eta sakon hitz egiten omen zen politikaz eta Pariseko aretoetan Abel Bonnard omen zen gai berberaz nahi beste denbora mintza zedin uzten zioten hizlari bakarra, gai politiko batetaz bost minutuz baino gehiago ezin zenean inoiz hitz egin, orduko ohiturak halaxe agintzen zuelako. Horrek zera adierazi nahi du: arazoak argi, zehatz eta garbi aurkeztu behar zirela eta konponbideak aukeran eman bost minututan. Nik, egia esan, gaur egungo hemengo politikagintzan ez dut inolako Abel Bonnardik ezagutzen zoritxarrez. Beraz, eta begi bistakoa denez, bigarren aukeraren aldekoa naiz: politikari guztiek bost minututan argitu eta garbitu ditzatela dauzkagun arazoak. Edo bestela joan daitezela etxera behingoz, inoiz Abel Bonnard bezalako bat iritsiko den arte.

TXUTXU - MUTXUKA

EUSKAL MUSIKA TALDEAK FRANTZIAKO MERKATUAN

Bi banaketa etxe ari dira egun Frantzian euskal musika taldeen doinuak zabaltzen: Melodie Distribution Esan Ozenki zigiluaz arduratzen da, eta Baionako Agorrila, koruak direla, txarangak, bakarlariak, folk taldeak... denetarik eskaintzen ari da bere katalogoan. Etxeotako arduradunek esan digutenaren arabera, rockaren alorrean Negu Gorriak taldea da gehien estimatzen dena. Folkari begira berriz, gure artean apenas oihartzunik jaso duen baina Frantziako merkatuan indarrean antzematen den Michel Etxeberrik salmenta ugariak lortu ditu; eta plaza taldeetan Sustraira ari da gogor, iazko abenduan kaleratu zuen lana dela medio.

NOR - NORI - NOR K

KARLOS SANTAMARIA

zientzilari, idazle eta humanista donostiarraren obra osoa zazpi liburukitan bildu dute, eta obra horri buruzko azterketa beste bitan jaso, Gipuzkoako Foru Aldundiaren enkarguz, «Jakin» aldizkariaren inguruan ari diren Joseba Intxausti, Joxe Azurmendi eta Jose Mari Torrealdaik. Beste idazle batzuek ere parte hartu dute saioan. Bakearen aldeko borrokalari gisa definitu dutenaren ekarria eta garrantzia omendu dira honela ●

LUZIEN ETXEZAHARRETARI

«Maiatz» aldizkariaren aro berria iritsi dela entzun diogu, 23. alea aurkezterakoan. EKEren laguntzari esker, hiru hilabetero kaleratuko da aurrerantzean. Gehigarri batez hornitua gainera: Garaziko ikasleek emandako «Ezkonduko ditugu» antzezlanen dator oraingoan. Honezaz gain, Bizkaiko poesiari buruz lan berezia presatu dute. Manex Lanata, Ur Apalategi eta Antton Lukuren lanak ere aurki daitezke, besteak beste, ale honetan ●

DANIEL KALPARSOROK

«Hutsera jauzia» bere lehen luzemetraia aurkeztu du euskal zinema aretoetan. Najwa Nimry, Roberto Chalu, Karra Elejalde, Kandido Uranga, Ion Gabella, Maribi Bilbao-Goioaga, Ester Belasko, Karla Galparsoro eta beste hainbat euskal aktorek parte hartu dute gehienentzat lehen filmea izan den honetan. Sestaon inguru gordin batean kokatua, pertsonai nagusiak xamurtasunaren bila egindako jauziak ispilatzen dira irudietan ●

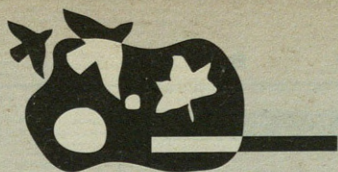
TEILAK

■ HIZKUNTZ ARAUEN BILDUMA

EUSKALTZAINDIAK kaleratu berri du «Arauk» bildumaren lehen sorta, 1994ko urritik 1995eko otsailera arte hartu dituzten erabakiak, 29 hizkuntz jokamolderi dagozkionak, jasoz. Bi mailatakoak dira erabakiak: arautu diren formen ingurukoak batzuek, eta gomendatu edo hobesten direnak besteak. Euskaltzaindiak harpidetza bitartez banatuko du argitalpen ofizial hau, eta urte osoko ordainsaria 5.000 pezetakoa izango da (200 libera inguru). Bete ahala bigarren sorta ere argitaratzeko asmoa agertu du akademiak. Hainbat jenderi proposamenak bidali, iritziak jaso, horien artean bat aukeratu, eta azkenik, euskaltzain osoen aurrean aurkeztu ondoren, hauek egindako hautuari jarraikiz osatu dira arauak.

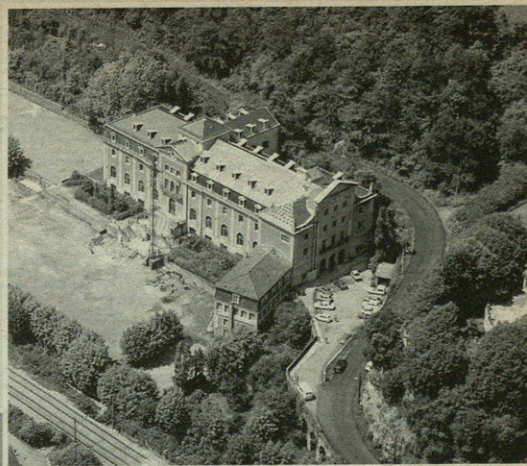
■ 14 IRAKASLEREN DEMANDA STRASBURGEN

EUSKAL Herriko Unibertsitateko 14 irakaslek «tartearen EHUK» kaleratu dituen seiak daude demanda jarri dute, «Espainiako Erresumaren aurka eta pairatzen dugun indefentsioa salatuz», Strasburgeko Giza Eskubideen Batzorde Europarrean. Demandan gogoratzen dutenez, «Espainiako goi auzitegiek ez dituzte tramiterako ere onartu Unibertsitatearekin ditugun lan mailako loturak ezagutuak izan daitezen aurkeztutako errekursoak». Erreibindikazio honi jarraikiz, gose grebari heldu dio Nikolas Xamardo EHUKo irakasleak.

MARTUTENeko
INSTITUTUA
LANBIDE HEZIKETA EUSKARAZ

BATXILERGOA - LANBIDE HEZIKETA - D EREDUA

DABILEN HARRIARI
EZ ZAIO
GOROLDIORIK
LOTZEN

BATXILERGOA LOGSE BACHILLER

BATXILER BERRIAREN
ALDEZ-AURRETIKO
EZARPENERAKO ZENTRU
BAIMENDUA.

CENTRO AUTORIZADO
PARA LA IMPLANTACION
ANTICIPADA DEL
NUEVO BACHILLER.

IEE / REM

LANBIDE HEZIKETA • FORMACION PROFESIONAL

943 - 45 36 55
telefonora
dei zazu

Maiatzak 4 • Arratsaldeko 6etan

• **BISITA EGUNA** •

Barkaitzegi bidea 5 • 20014 Donostia

Pello Sarasola, ETBko programazio arduradun berria

«Erdi mailako arduradunengan dago ETBren etorkizunaren indarra»

EITBko Ikerketa Sailean hasi zuen etxe horretan ibilbidea, 1989an. Komunikazio arlo orokorra gidatzera igaro zen gerora eta programazioaren ardura du orain bere gain. «Oso pozik nago». ETBren ereduak ongi funtzionatu duenez, irizpide lerro berari helduko diola ere iragarri du Pello Sarasolak.

ETBn audientzia azterketak egin zenituen garai batean. Zenbateraino da audientzia programazio bantaketan irizpide?

Audientzia sekula ez da helburu, ez medio publikoetan behintzat. Audientzia lan-tresna da, komunikabideak dituen helburuak lortzeko baliagarria dena. Gure helburuak, titularretan esanda, euskara eta giza-integrazioa dira eta helburu horiek finkatzerakoan muga batzuk marrazten dira produktuari begira. Muga horiek ezin dira ikus-entzule kopuruaren arabera aldatu. Era guztietara, elementu garrantzitsua da gidaketa lanetan. Orain lau urte Iñaki Zarrakoak finkatu zuen Zuzendari Kontseiluan bere-

hala eskatu zuen audientzia irizpideak kontuan hartzea. **ETBren bi kateetako audientziaren gorakadaz hitz egiten da. Zerk eragin du hori?**

ETB, hasieratik, lasterketa luzea egiten ari da. Presa historikorik ez daukagu. Audientziaren bilakaera, beraz, graduala izan da. Joan den irailean, baina, estreinatutako parrillarekin jauzi galanta egin genuen. Beste kateei kendutako audientzia izan da. Lehen TVErekin soilik lehiatzen zenean %14 inguruan mugitzen zen; orain, oster, pribatu eta guzti %20-21ean du bere eremua.

Batez ere bi ardatz aipatu behar dira: ETB-1ean «Goenkale», eta telesail be-

«Euskara eta giza-integrazioa ditugu helburu». (A.: X. Simal).

rak ekarritako efektu biderkatzailea, euskaldunok euskarazko telebistaz egiten dugun kontsumoan, eta

ETB-2an batez ere informatiboen kolpea. Aurtengo lehenengo lau hilabeteetako datuak hartuz, «Teleberri» da

EAEn gehien ikusten den informatiboa. Eta horrek ere efektu biderkatzailea du katea ikusteko ohituretan.

Inñaki Zarraoak EITBn jarraitzen du baina Amatiño joan da. Normala al da zuzendaririk gabe funtzionatzea?

Ez dakit normala den. Hala ere, bi gauza komentatuko dizkizut: batetik, nire ustez lauzpabost urte telebista munduan aritu ostean eta bere lanak eman dion ikuspegi orokorragatik, Zarraoa da telebista munduan gehiago dakien pertsona EITBn. Bestalde, ETBn eta edozein telebistan, azken batean taldearen indarra da ardatza. ETBren gorakadaren gakoa ez da goi mailan bilatu behar, erdi mailan baizik. Nire ustez ETB erdi mailako arduradunen telebista da eta horretan dago ETBren etorkizunaren indarra. Gainera, erdi maila horretan badago jendea esperientzia oso zabalarekin, zazpi-zortzi urteko esperientziarekin, bere lanerako adin hoberenean, eta hor dago ETBren indarra, ez gorago eta ez beherago.

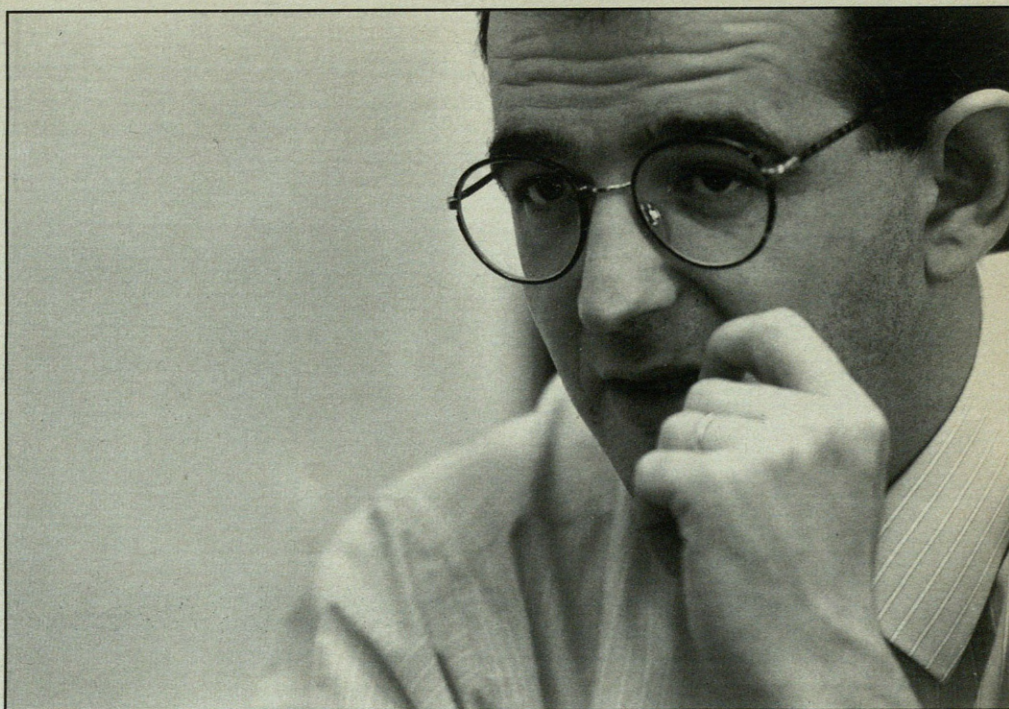
Nolako lana egin du Amatiñok ETBn?

Amatiño etxe honetako elementu historikoa da. ETBn egin duen azken kolaborazioan bere dinamismo hori nabaritu da.

Programazio ardurazure gain duzula, zein aldaketa egingo dituzu?

Irizpideetan orain arteko lerroa mantendu behar da,

“ETB-1ek telebista jeneralista izaten jarraituko du; indarra «Goenkale»ren ildoari eta denborapasa saioetan ardatz berriei emango die; zinema, kirolak eta haur programazioa ahaztu gabe”

«Orain eskaini didaten aukerarekin asko ikasiko dut». (Arg: Xouse Simal).

argi baitago ETB azkenengo urteotan ondo joan eta eredu eta etxea profesionalki ondo dabiltzala.

Programazio ahaleginak ditudan helburuetara bideratuko ditut. Bi zereginetara batipat: batetik, herritarrek ETBn gastatzen duten dirua ondo gastatua dagoela pentsatzera. Bigarrenez, egia da Euskal Herrian gelditzen direla oraindik hainbat giza-sektore ETBtik urrun. Hain zuzen, sektore horiek dira telebista gehien ikusten dutenak. Hots, jende adindua eta etxekoandreak, eta hauengana zuzenduko dut ahalegina.

Zeren alde egindo du apustu ETBk ikusleak bereganatzeko?

ETB-1ek jeneralista izanez jarraituko du eta garrantzia «Goenkale»ren ildoari emango dio batetik eta denborapasa saioetan elementu berriak azalduz, bestetik. Atal honetan berrikuntzak izango dira. Noski, zinema, kirolak eta haurren programazioa ere zainduko ditu.

ETB-2an «Teleberri»ren indarrak baliatu behar da eta informazio debate gisa partehartze arloan saio berriak azalduko dira. Horretaz gain, zinema eta baita ETB-2ri pertsonalitatea ematen dioten egungo telesailak.

Sumatu den beste fenomeno bat saioen erreposizioa da. Zer dela eta?

Askotan pentsatzen dugu, garena baino gehiago garenaren ustearekin, behin produktua eskaini eta jada erre egin dela. Audientzia azterketek, baina, erakusten dute saioek audientzia altua lortu arren, are altuagoa gelditzen dela ukitu gabe. Eta ez zure audientzia po-

tentziala ez delako. Beraz, bigarren paseak lehenengoan itzalean mantendu dena erakartzen du.

Bestalde, jendeak gustura ikusi ohi ditu berriz produktak. Esaterako, bideo banatzaileak badakite bideo-pelikula bat telebistan eman den momentuan kaleratu behar dela, ez telebistan eman behar dena baino lehenago.

Aurrerantzean ere errepikapenekin jarraituko duzue, beraz...

Emaizta onak lor badaitezke, bai. Gai honetan batetik gure baliabideen mugak daude. Baina errepikapenen kontua ez da arrazoi horregatik soilik. Ezin da ahaztu ondo funtzionatzen dutela; hori da bigarren arrazoa.

Zertan da ETB eta Bertsolari Elkartearen arteko arazoa?

Bi aktoreen arteko arazoa negoziazio prozesuan dagoenean, hobe hor ez sartzea. Nire ustez, momentu

«Lauzpabost urte telebistan egon ostean eta bere lanak eman dion ikuspegi orokorragatik Iñaki Zarraoa da telebista munduaz gehiago dakien pertsona EITBren barruan»

honetan ondo enfokatua dago. Dakidanez konponbidean da kontua eta beraz hobe da jendeari lanean utzi eta irtenbidea edota akordioa berehala gauzatzen ikustea.

Zein oinarriren gainean behar du izan akordioak?

Bertsolaritza ETBrentzat interesgarria da eta bertsolariantzat ere ETB interesgarria da difusio tresna den heinean. Interes puntu komun argia badago eta horixe da akordioaren ardatza.

«Goenkale»z gain irailetik aurrera gazteentzat beste telesailik eskaini behar al du ETBk?

Asmo tinkoa dugu horretarako, oraindik proiektu itxi batean gauzatzeke dagoen arren. Ez dakit irailetik, urtariletik edo noiztik aurrera azalduko den pantailan, baina nahia hor dago. «Goenkale»-ren klabeak islatzen dituen komedia berri bat, telesail bat. Erreferente horien artean dago, besteak beste, «Goenkale»-k euskara mailan lortutako freskotasuna.

Pausoka produktora pribilegiatua al da ETBn?

Une honetan Pausokak bere gain dituen saioak «Goenkale» eta «Iparra» dira. «Goenkale» bere garaian beste produktoren esku utzi zen baina azkenean Pausokak heldu zion erronkari. Kontu egin ETBk urtean zehar lau mila milioi pezeta gastatzen dituela produktoretan eta «Goenkale» eta

«Iparra» saioen aurrekontuak ikusita, erraz atera litezke kalkuluak. Ez dut uste Pausokak leku pribilegiatua duenik. Zorionez, hori bai, Pausokarekin egiten den lana ondo ateratzen da.

ETBko administrazio kontseiluaren baitan alderdi politikoek zein eragin dute?

Eguneroko lanean, profesionalen irizpidea sumatzen da asko. Eguneroko gestioan administrazio kontseiluak ez du parte hartzen, baizik eta bere segimendu eta erabakien prozesua dauka. Noski, ETBren eredu zein helburuak finkatzeko orduan alderdiek garrantzia dute, baina etekina atera eta helburu horiek ondo betetzea lan profesionala da.

ETB-1/EAJ eta ETB-2/PSE eskemak horrela funtzionatzen al du?

ETB-1/Euskal Herria eta ETB-2/Euskal Herria eskemak funtzionatzen du. Herri hau anitza da. Argi dago ETB-1 eta ETB-2, bi helburu, askotan osagarri egitea zaila dena, baina benetan biak garrantzitsuak dira. Alegia, euskara eta giza-integrazioa, eta bata indar handiagoa du helburu batean eta besteak bestean. ETB-1 igo-tzeak ez dio kalte egiten ETB-2ri. Baina alderantziz, euskaldunek ETB-2 ikusten ez badute, kate hori ikusten pasatu beharreko orduak beste kate erdaldunetan geldituko lirarteke.

MAITE ARTOLA

Harry Crews

idazle amerikarraren nobela

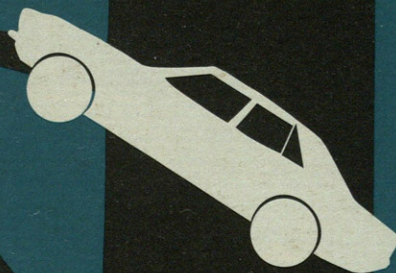
AUTOA

euskaratzaileak:

Eduardo Matauko - Kristin Addis

hitzaurrea:

Xabier Montoia

1993an SUSa argitaletxeak euskaraz

1994ean Gallimard argitaletxeak lehen aldiz frantsesez

espainolez oraindik ezezaguna

SUSA

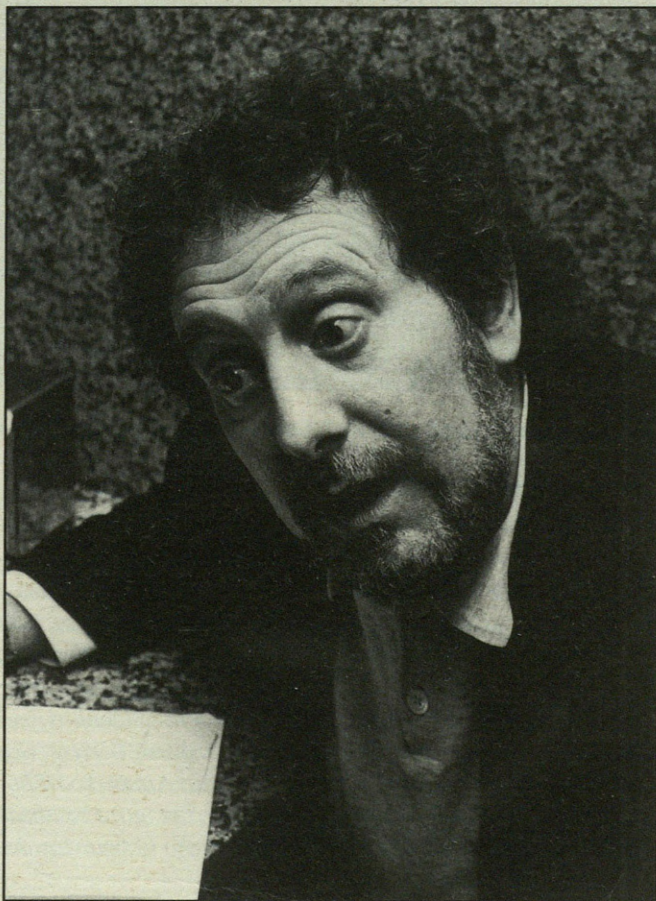
☎ (943) 37 07 38

Enrike Zelaia 18 urteotako lanari amaiera eman dio «Baxe Nabarra» diskoarekin

«'Zazpiak Bat' mezua musikaren bitartez gauzatzea lortu dut»

Euskal Herria aldenik alde ibili ondoren, herrialdez-herrialdeko folklorea zazpi diskotan bildu du Enrike Zelaia. Elkar etxearekin kaleratu du azkena, «Baxe Nabarra». «Zazpiak Bat» bilduma osatu du: batasunaren mezua.

HITZ errazekoa duzu Enrike Zelaia, arrasto luzeko arrastoiak ematen dituen. Arrasto horiei jarraituz, euskal folkloreak eremu zabale-tara eraman gaitu altsua-rrak, eta akordeoia lagun jaso dituen doinuetara. Azkenak Elkarrekin kaleratu duen «Baxe Nabarra» diskoan bildu ditu, eta modu honetan amaiera eman dio duela hemezortzi urte abiatu

«Nire lanik garrantzitsuen burutu dut». (A: Alberto Elozegi).

zuen «Zazpiak Bat» bildu-mari. Euskal Herri osoa ibili du zeregin honetan, soinu handiaren botoietan zazpi

herrialdeen batasunaren aldeko mezua sakatuz.

Erraz esaten dira hemezortzi urte. Zazpi disko ka-

leratzeko lan eman diote Enrike Zelaia, Nafarroan hasi, Bizkaia, Araba, Gipuzkoa, Zuberoa eta Lapurdin ibili, eta «Baxe Nabarra»-raino. Herrialde bakoitzak ehundaka urtetan gorde dituen doinu esanguratsuenak aurki daitezke «Zazpiak Bat» bilduman, eta hau guztiarengatik lan historikoa dela dio: «Zentzu honetan egin den bakarra baita, ez Euskal Herrian, ezta Espainian ere ez da antzeko besterik egin».

Gidoi melodikoen datu bankua

BIDE beretik osatu ditu zazpi diskoak. Lekuan lekuko folkloreak arrastoetan arakatzea zen lehendabiziko lana, «gidoi melodikoak direla, partiturak... gizarte jokaerari loturiko soinu orotaz jabetzea». Batez beste 500en bat gidoi biltzen zitzaizkion herrialde bakoitzeko. Bi iturri nagusitatik edan du lan hau burutzeko orduan: R.M. Azkue eta Aita Donostia. «Beraiek izan dira gure folkloreak inbestigatzaile bandienak, eta es-

kerrak egin duten lanari, galduta genituen bestela gure altxorren bamaika adibide». Autore hauen lanetan aurkitu ez duena bere kabuz osatu du Enrike Zelaia, «dantza taldeekin, herriko taldeekin, adituekin... hitz eginez bete dut almazena», edo datu bankua, orain esaten denez. Hau guztiaren ondoren, entresaka egitea egokitzen zitzaion, hau da, 500 gidoietatik material esanguratsuen 45 minututan diskoratzeko irizpideak finkatzea. «Beti ere, adituak diren sektore guztietara jo dut urrats hau eman aurretik, eta gero, kontuan hartu dut pieza bakoitzaren zabalkundea, politika, gizarte edo kultura mailan izan zezakeen oihartzuna, eta besterik». Herrialde guztietan arazo berarekin egin du topo: «Hainbat partitura esanguratsuri diskoan sartzeko forma ematea».

Nafarroan material ugarien

45 minutuk ez dute gehiagorako ematen, eta neurri horretara moldatu behar, nahiz eta aitortu digunez, «Nafarroarekin bakarrik hamalau disko osa nitzakeen». Material ugariena bertan jaso du: «Beste herrialdeekiko diferentziak nabarmenak dira. Aro primitiboekin lotuago dago. XVIII. mendean, adibidez, beste lurraldeetan kultura bilakaera ematen da eta doinuuen aldetik aberastasun gebiago aurki daiteke. Nafarroa, alderantziz, bere horretan geratzen da, erreserbetatik elikatzen». Bakartuta egon direla dio Nafarroa, Zuberoa edo Nafarroa Beherea, eta besteak, kanpoko musika eraginare-

«Nafarroatik abiatu eta Euskal Herriari besarkada eskaini diot bildumarekin». (A: Alberto Elosgi).

kin eta, aldatzen joan direla.

Nafarroan hasi eta Nafarroa Beherean amaitu du bira luzea Enrike Zelaia, eta ez da kasualitatea izan. «Nafarroatik abiatu, Euskal Herriari besarkada eskaini eta disko bonekin bukatu nahi bainuen bilduma». Eta pieza oso berezi bat gorde du gainera, okasiorako: Nafarroako himno naziona-

la, joan den mende hasieran Walkinson ingelesak partitura batean argitaratu eta, Bernardo Estornes Lasak helarazi diona. «Leben diskoan Nafarroako Gorteetako himnoa, ofiziala dena, sartu nuen. Bizkaiari zegokion diskoan berriz, 'Gorata gora'. Azkenekoan honi heldu diot, gure historiaren aparteko testigantza de-

lakoan». Izan ere, Enrike Zelaia ikuspegi guztiei loturiko doinuak jaso ditu diskotatik, baita politikoko ere.

Herriaren izpiritua gogoraraziz

BAKARRIK egin du bidaia osoa altsasuarak, lanaren zama inorekin banatu gabe. «Erosoagoa zitekeen datu bankua osatzeko eta, ekipoeekin kontaktzea, baina ez hain aberasgarria, batetik bestera ibiltzeak herri honen mamiaz jabetzeko aukera eskaini dit eta». Horretatik datza, hain zuzen ere, obra honen ekarpen nagusia, Enrikek azpimarratu

«Herrialde bakoitzak ehundaka urtetan gorde dituen doinu esanguratsuenak jaso ditut; lan historikoa da, zentzu honetan egin den bakarra. Ez Euskal Herrian, ezta Espainian ere, ez da besterik egin»

«Bakarrik geratu naiz akordeoiaren mugimenduaren defentsan»

Akordeoiaren Euskal Eskola sortzearen alde mintzatu izan zara. Zertan da asmo hau?

Euskal musika egiten dugunok gure iturri propioetan oinarriturik egongo den mugimendu batean biltzen saiatu izan naiz behin eta berriro, baina bakarrik geratu naiz, ez nau inork jarraitu.

Trikitaliaren mugimenduaren antzeko zerbait egin nahi nuen, kontserbatorioen bidea hautatu da ordea. Ez dut gaizki ikusten instrumentua kontserbatorioan sartu izana, seriotasuna eman dio horrek, baina hor ikasten direnak bide one-tik eramatea falta da.

Bide okerretik al doa bada akordeoiaren irakaskuntza kontserbatorioetan?

Errazenera jotzen dute, ekialdeko herrietatik edo Italia, Alemania edo Frantziatik errepertorioak kopiatzera. Ez dakit nora goazen. Horrela ezin da akordeoi jolearen lana ondo garatu; kontzertu bat eskaintzen dutenean ikusten da hori: bazter guztiak aspertzen dituzte. Bestalde, beste instrumentuekin profesional gisa aritzeko aukera badago ere, badirudi akordeoia entretentzeko soilik dela. Horma hori bota nahi nuen nik, eta lortu dut, 30 urtez profesional gisa ari-

tuz. Egia da bestalde, asko tiratzearen poderioz, aurrean bakarrik geratu naizela, eta hori ez da nire helburua, herriak martxa har dezan nahi dut.

Gure iturrietara itzultzeko proposamena egiten duzu, beraz.

Gure iturrietara bideratu behar da irakaskuntza, hor eragin. Ni herritar musikaren baitan jaio nintzen, eta klasikoetatik elikatu ondoren, folklorean murgildurik bizi naiz. Neure burua aurkitzeagatik egin dut hau guztia, gure oinarrietan dagoen musikaren hizkuntza aurkitzeagatik. Ez dut antzeko saiorik ikusten irakaskuntzaren alorrean.

kok egin ez dutena akordeoi batekin lortu dut. Hau guztia erakusteko eta zabaltzeko baliatzen duela musika gaineratu digu, «*akordeoia ez da soilik fandangoak eta arin-arinak jotzeko... Herriarekin barremanetan jartzeko astintzen dut nik, nondik gatozen, zer garen eta gure erroak non dauden adierazteko. Hori da niretzat garrantzitsuena*», eta «*Zazpiak Bat*» bere bizitzako emaitza kuttunena bihurtu duena, erabateko ziurtasunez aipatu digunez.

Elkarrizketaren pasarte honetan berotu ere egin zaio eztarria, azaldu digun arras-

toa, bere garrantziagatik, bete-betea harrapatuko dugula ziurtatu nahian. «*Jendeak herria maitatzeko ezagutu egin behar du aurretik, eta horretarako aukera izango du lan bonekin*».

«Baliagarria izan dadin nahi dut»

KEZKARIK ere agertzen du ordea, egindakoak eta gero, bildumaren aurrean antze-man dituen jarrerak epaitzerakoan, artistaren itzala lanarena baino gehiago baloratzen den susmoa baitu: «*Gehiago entzuten da nire izena obra baino: 'Hor jarraitzen Enrike Zelaia bageita hamar urte jotzen...' Egia da itzalik gabe obra ez litzatekeela zabalduko, baina garrantzitsuena ez da Enrike Zelaia, egiten duena baino, eta egun badirudi, jasotzen ditudan inpresioen arabera diot, errentak ja-*

sotzetik bizi naizela. Ez da horrela eta burutu dudan lana baliagarri izan dadin nahi dut. Argi eta garbi esan dizkigu hauek ere.

Ez dauka noski, erretirtzeko asmorik, ezta hurrik eman ere. Donostian harropatu genuen guk, diskoaren berri zabaltzen. Batetik bestera, urteotan legez. Saioak eskaintzeko prest du akordeoia. Azken diskoa bereziki zaindu du gainera, armonizazioei dagokienez eta, taulatu gaineke emanaldietara ahalik eta zuzenen egokitzeke. Proiektu berriak ere baditu besapean, «*bat, bi... asko*» aitatu digunez. Urte bukaera aldera grabatu nahi du hurrengo lana: «*Agian herriari ez zaio interesatuko nik eskaintzen diodana, baina niri asko interesatzen zait herria*».

J.J. PETRIKORENA

nahi izan duenez: «*Herri mailako musika kultura jaso nahi duen zerbitzari-tzat dut neure burua, eta zerbitzu hori eskaintzera jo dut bilduma honetan, oinarrietan arakatu eta herriaren izpiritua bilezkorra dela adieraziz, eta era berean, Euskal Herriaren batasunaren aldeko mezua zabalduz. 'Zazpiak Bat' mezua musikaren bitartez gauzatu dut; politikari as-*

«Akordeoia ez da soilik fandangoak, arin-arinak edo beste jotzeko; herriarekin barremanetan jartzeko astintzen dut nik, gure erroak non dauden adierazteko. Hori da niretzat garrantzitsuena»

MAIATZEKO BIGARREN ASTEBURUA

MAIATZAK 13, LARUNBATA

Aia eta Usurbilgo bertsolarien arteko bertso-seta Saizar sagardotegian, gaueko 21etan

Oharra: Bertso-setarako afari txartelak salgai Usurbil eta Aiako tabernetan 2.700 pezetetan

Aian: Iturritxo tabernan

Usurbilen: Txiriboga, Aitzaga, Bordatxo eta Patri tabernetan.

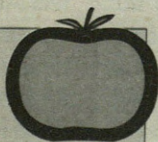
MAIATZAK 21, IGANDEA

SAGARDO EGUNA. Egun hau aprobetxatuz, "Remigio Mendibururen omenez" herriko artisten erakusketa zabalduko da.

Oharra: Uztaileko Santixabelak arte egongo da zabalik.

SAGARDOTEGIA

ASTIAZARAN

JUAN IGNACIO ASTIAZARAN

Zubieta auzoa - Tel: 36 12 29 - DONOSTIA (Gipuzkoa)

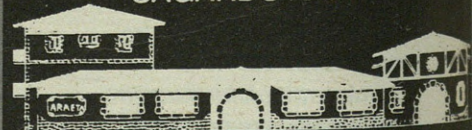
San Esteban
auzoa
20170 USURBIL
Tel: 37 16 49
37 16 52

ILLUNBE
sagardotegia

ARAEATA

SAGARDOTEGIA

ARBITZA BIDEA
36 20 49 - 36 66 04

20160 ZUBIETA

AGINAGA
SAGARDOTEGIA

TXOTXETIK

URTE GUZIAN

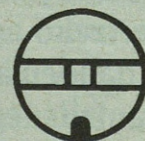
Astelehenetan ezik egunero irikia

Telf.: 36 22 28 - Faxa: 36 64 12

SAIZAR

Restaurante - Sagardotegia

URDAIRA
SAGARDOTEGIA

Urdaira Baserria
Telf.: 37 26 91

AGINAGA
20170 USURBIL

If.: 36 67 10 - 37 06 68

Aginaga-USURBIL

LIBURUAK

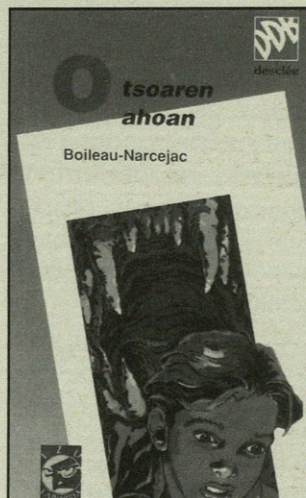

«OTSOAREN AHOAN»
BOILEAU-NARCEJAC
ITZULTZAILEA: FELIPE

JUARISTI
DESCLEE, 173 or.

Boileau-Narcejac ezizenpean bi idazle frantses ditugu elkarturik, abentura eta suspense eleberriak idazteko. «Ganorabako» gazteen zat pentsatutako elaberri sortaren protagonista da eta haxe bere lehen liburua.

Francois, «Ganorabako» izengoitiz ezaguna, gazte ausarta da. Udako oporrak, bere lagun Paulekin pasatzera joan eta bere lehenengo ikerketa egingen du. Intrigaren txanda, bizikletaz doazelarik kobazulo baten sarreran hilotz bat aurkitzean ●

«DENBORAREN
KANTA-KONTUAK»
YOLANDA ARRIETA

MALAXETXEBARRIA
SM, BAPOREA BILDUMA,
63 or.

Etxeberrin jaio zen 1963an Yolanda Arrieta. «Begigorritarren erlojua» lanari esker, 1991ko Baporea Haur Literatur IV Lehiaketan lehen saria eskuratu zuen. SM argitaletxeak berreskuratu du aipatutako idazlana, «Hegaldiak» bere liburua eta orain eskuarte dugu.

Irudimenaz baliatuz, urtarok, urteko hilabeteak, asteko egunak, egunaren atalak eta orduak azaltzen dira modu errazean «Denboraren kanta-kontuak» testu poetiko honetan ●

FITO RODRIGUEZEN BEGIETAN

Bakearen bankuan

Ibaizabalek kaleraturiko materiala behar bezala ulertzeko Hezkuntzaren Erreformak eratu dituen «zehir arloak» zer diren komentatu beharko genuke, «Bakea» arlo haietan landu beharreko gaia bihurtu zaigu eta.

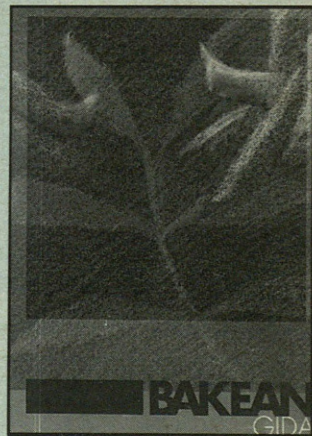
Erreformaren izpirituak agertarazi nahi omen du orain arte «ezkutuko curriculum» gisa ezagutu duguna. Hau da, aurreko irakas-kuntzan didaktikak, gehien batean behintzat, edukiei so egiten baldin bazien ere, egun «gai akademikoekin batera» *prozedurak* eta bertan egon daitezkeen *iritziak* ere hartzen omen ditu kontutan. Horrela, asmoz behinik behin, hezkuntzan helerazten diren baloreak zein giza jarrerak «demokratikoki» kontrolatu nahi izaten da. Funtsean, ene aburuz, bai Eliza Katolikoak zuen (duen) hezkuntza poterea baita arlo horretan sortu ohi diren disidentziak dira benetan kontrolpean jarri nahi direnak.

Fitxategi honetan egileak, Karmelo Gorrotxategi filosofoa, Katalunyan egin duten «Educació per la pau» liburuar buruzko mi-respena aitortzen digu. Ez da dudarik zehazki lan horri loturik egon den Alfonso Banda edota, eragin orokorragoa bada ere, Grasa

irakaslea bera aintzindariak izan ditugula es-tatu espainolean bakearen tratamendu eskolarrean. Horrexegatik, hain zuzen ere, euskararen erabileraz aparte beste haietaz esan genezakena esaterik daukagu proposatzen zaigun lan honen aurrean. Alegia, eta Jean Piagetek esango lukeenaren arabera, «*erakusten dugun guztia geure ikasleek ezin izango dute beraiek bakarrik aurkitu*».

Honetan ere, gerren historioak gora-behera, pedagogikoki zein politikoki ere oso diskutigarria izan zitekeen proposatzen zaigun maparen erabileratik at, didaktikotik ikusita horren arriskugarriak diren helburu nahiz eragiketen arteko nahasketaz kanpo, *ikasleari gai boni buruz pentsatzeko eredia helerazten diote, ez ordea pentsatzeko bide ezberdinak eskaini*. Gainera, euskaraz izatetik aparte, Euskal Herritik kanpo bakeaz pentsatzeko edonon erabil daitezkeen eredia da hemen aurkitzen duguna zeren hemengo egoerari buruzko erreferentzia ez da azaltzen ezta mapetan ere!!

Erreformaren oinarri psiko-pedagogikoe-tan ezagueraren eraikuntza dugu. Bakearen tratamendu eskolarra ezin egokiagorik suer-

BAKEAN GIDA. IBAIZABAL

ta daiteke horretarako. Ez, ene iritzi apalez, fitxategi honetan erakusten diguten gisan ordea. Bibliotekaren erabilera pedagogikoa-ren aldekoagoa nauzue testu liburuarena baino, eta komentatzen ari garena fitxategia-ren itxurazkoa bada ere, testu-liburua dugu.

Xabier Galarreta

Itsasoko istorioak

«ITSASOKO ISTORIOAK»

XABIER GALARRETA
AUSKALO-EREIN, 75 or.
Izango du zer esatekorik Xabier Galarretak itsasoko istorioekin hasita. Ez dira sekula gehiegi, ur haunditan mugitzen diren kontuak. Fantasia eta akzioaren arteko nahasketa, Antton Oloriagaren marrazkiez ilustratua datorrigu.

Zer ote da miresgarriagoa, itsasoaren eta gizakiaren arteko desira baino? Zatoz! Gonbitea luzatua dugu kontrazalean. «Igaro ditzagun itsaso guztiak. Azkar! Itsasoko legeari muzin egin zioten haiek aspaldian zeuden itsas hondarrean, baina aurrerantzean gure tripulazioa osatuko dute... Zatoz!» ●

«PONTTOKERIAK»

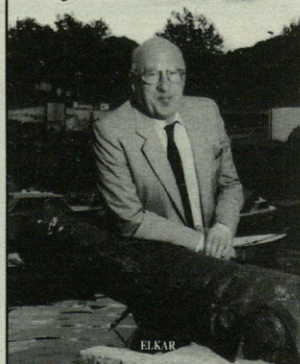
JEAN HARITSCHELHAR
ELKAR, 186.

Urteak zeramatzan Euskaltzaindiko lehendakariak «Herria» astekarian iruzkin laburrak kaleratzen. Horretarako erabiltako izena zen xelebrea; ezizena hobeki esanda: Gehexan Pontto. Hortik izenburua. Beñat Oihartzabal euskaltzainaren laguntza ere izan du eskuartearen dugun liburuan agertzen diren idazlanen aukera egiteko.

Idazki laburrak dira guztiak. Batzuetarako kultura du hizpide, beste zenbaitean, berriz, politika edo gizarte-gaiei eskaini die tarteak. Baina luma zorrotza hartu du lagun eta umore klabean idatzi beti ere ●

PONTTOKERIAK

Jean Haritschelhar

Ramon Artola

Ipuiak edo kontutxoak (I)

«IPUIAK EDO KONTUTXOAK 1 ETA 2»

RAMON ARTOLA
AUSPO LIBURUTEGIA,
160 or eta 164 or.

Tolosan jaio zen 1831. urtean eta Donostian bizi izan zen Ramon Artola Larrañaga. Bertso-jartzaile egoki eta oparoa zela esan izan da berataz.

Haren bertsoek, orain eskuartearen ditugunak, toki berezia eskatzen dute. Ipuinak dira; garai hartan arrakasta handia izan zuen literatur jeneroa. Artolak, berak sumatuak ditu, bertso jantziara ezezik, ipuin gehientsuenen gai eta argumentuak. Bi liburu hauetan datozkigunak, hain zuzen ere ●

«INDUSTRI IRAULTZA 1 ETA 2»

D.S. LANDES ETA BESTE
GAIK, 235 eta 239 or.

Industri historiaren bideak zabalagoak eta konplexuagoak dira egun, duela hogeita urte baino. Bigarren sektorea eta Britainia Handiaren distantzia Frantziarekiko desmitifikatua da jada.

Industrializazioaren ikuskera eraberritu haxe eskaintzen dute aurrez aurre ditugun liburuek. Azken urteotan gai honen inguruan gertaturiko fokapen-aldaketan berri izateko aukera dugu gainera. Etorkizuna ahaztu gabe, gerorako bide berriak irekitzen dituen D.S. Landes-en hausnarketa metodologikoak ere jaso dira Gaiak argialetxeak «Industri Iraultza»-ri eskainitako lehen eta bigarren liburuxketan ●

PENTSAIEN GARAIA

INDUSTRI IRAULTZA (I)

D. S. Landes eta beste

AUKERA
ZABALAI!

ARGITALPEN BERRIAK

«TXEPETX» BILDUMA

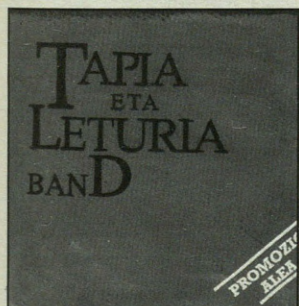
- TXEPETX 5 INGURUAREN EZAGUERA
- TXEPETX 5 INGURUAREN EZAGUERA (GIDA)

Pasiotarrak - 48290 ● EUBA ☎ 6308036 FAX: 6308028

«LANEKO LESIOEN ESTATISTIKAK, 1993»
EUSKO JAURLARITZA,
168 or.

Eusko Jaurlaritzaren babesean, laneko lesioen inguruan egindako estatistikak kaleratu dira; 1993. urteari dagozkionak. Sektorez sektore eta EAEko lurraldeetan lanean izandako istripuen portzentaiak isladatzen dira, istripu hilgarriak, bajak... kontuan hartuz ●

«TAPIA ETA LETURIA BAND»

TAPIA ETA LETURIA BAND
ELKAR DISKETXEA

Maiatzaren erdialderako prest izango den diskoaren aurkezpen modura, kalean da Tapia eta Leturia Band-ek Elkarren eskutik atera duen

JON MARTIJAREN BELARRIZ

Bestaldean ere rock-ean

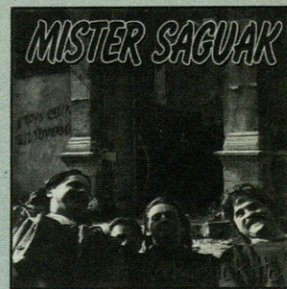
ZTK siglapean Iparraldeko Rock Taldeen Elkarte osatu da, beren musika aurrera eramateko eta hegoaldean honek oihartzun za- balagoa izateko. Eta hau lortzen ari dira, beren lehendabiziko emaitza disko-grafikoak atera baitituzte orain dela gutxi. Txakun eta Mr. Saguak taldeek disko bana IZ hegoaldeko disketearekin ko-produkzioan.

Suposatzen dugu urte batzutako lana bilduko dela Mr. Saguak taldearen disko honean. Bertan, 14 abesti, eta hauek 60 minutu pasatxo irauten dute; hemen dugu taldearen musikari buruzko bigarren argibide bat, lehendabizikoa diskoaren izena baita, «Rock eta kitto», horixe aurkitzen dugu diskoan, Rock-aren filosofia, baina *heavy* aldean kokatuta. 70. hamarkadaren amaieran eta 80. hamarkadan egiten zen *heavy*-a, eta hemengo hainbat talde berbeneroek hartu zuten filosofia (Akelarre...). Horixe dugu Mr. Saguak taldearen es-

kaintza, *heavy*-a, rock ez oso latza, kaleko rocka, baina dena berberena ikutu batekin jantzia. Ezin zen falta eta badute ere *heavy* taldeen ohizko *blues* hori, oso letra bitxiarekin gainera, artzai zakurren lehiaketa bati buruz bait dihardu «Txapelketa» abestiak.

Abesti luzeak (honetaz ari nintzen bigarren argibidearekin), bertan instrumentista maila ona erakutsiz, eta Pantxix kitarristarentzat zulo ugari utziaz honek bere *soloak* bertan kokatzeko. Hala behar zuen *heavy*-rock klasikoa egiten duen talde batetan. Abeslariari buruz ere zerbait esan beharrean aurkitzen naiz, bere abesteko erak, epikotasun operistiko horrekin, alde batek nekatzera iritsi daiteke, baina bestalde, taldeari nortasun berezi bat ere eman diezaioke, hortxe sartzen dira norberaren gustuak. Dena dela, niri gehiegizkoa iruditzen zait.

Liburuxkan abestien letrak azaltzen dira, eta hau, Hegoal-

ROCK ETA KITTO
MISTER SAGUAK
IZ

dekoentzat behintzat, ezinbestekoa iruditzen zait, abestiak ulertzeko letrak irakurri egin behar baitira, eta hala eta guztiz ere batzutan...!

Amaitzeko, esan beharra dago desberdintzasun linguistikoak argiak baldin badira Hegoalde eta Iparraldearen artean, musika arloan ere hauek nabariak dira nahiz eta gure artean kilometro gutxi egon, eta honen adibide berri bat izango dugu laister Txakun taldearen diskoari buruz aritzean.

singela. Hiru urtez ezer grabatu gabe egon ondoren, taldeak azaroan ekin zion lan honi eta orain arte erakutsi digutenetik hainbat aldaketa ditu lan berriak.

Gitarra, baxua eta bate-riak indar handia hartu dute. *Heavy*-aren ukituak ere na-

bari dira zenbait abestitan. Musika eurena da baina hitzetarako, besteak beste, Mikel Markez, Unai Iturriaga, Jon Sarasua eta Asier Serrano izan dituzte lagun. Guztira hamazazpi abesti «Tapia eta Leturia Band» diskoan ●

Hontza
LIBURUDENDA

Okendo kalea, 4
Tel. 42 82 89 Faxe: 43 12 56
20 004 DONOSTIA

Bertan dauden ikusleez gain, aurkezleek ere txisteak kontatzen dituzte.

Euskal labela duen algara

Badira lau hilabete Euskal Herrian (eta euskaraz), eginiko kamera ezkutua ikusi dezakegula ETBn. Baina hau ez da «Baietz barrez lehertu» saioaren osagarri bakarra, atzerrian grabaturiko bromak, haurren txiste lehiaketa, ikusleen eta aurkezleen txisteak... Barre egiteko beharrezko osagaiak ditu Jose Felipe Auzmendi eta Yolanda Alzolak aurkezten duten saioak.

ABENDUAREN azken egunean hasi zen «Baietz barrez lehertu»ren emisioa eta lehen balorazioak egin dituzte saioaren arduradunek: *«Jendeari asko gustatu zaio, entzule asko izan dituen saioa da eta jende askok euskal umorerik ez zegoela uste bazuen, badagoela ikusi ahal izan du. Gainera jendeak parte hartu du, kanpoko jendeak eta Euskal Herrikoak. Beste herrialdeetako bideoak ere badaude, baino batez ere bertako umorea da azaltzen dena*

eta jendeak bori ondo hartu du», azaldu digu Aintzane Oiarbide, «Baietz barrez lehertu»ren zuzendariak.

Hamahiru programa grabatzeko eskaera egin zion ETBk Gestmusik produktorari. Proposamena onartu eta Mikel Ezkiagarekin batera taxiaren atala grabatzen hasi zen produktora. Donostia, Bilbo eta Gasteizen grabatu zituzten taxiako kamera ezkutua. Hau egitea proposatu zenean, arazoak egongo zirela pentsatu zuten produktorako batzuek; hiriak

nahiko txikiak direnez, ez dago taxa hartu beharrik eta gainera jende euskalduna behar zen. Baina uste baino hobe atera zen eta hamahiru programetarako adina material grabatu zuten.

Emisio aldetik gorabehera handiak izan ditu saioak. Hasieran asterokoa izan behar zuen eta ondoren hilabeterokoa izatera pasatu zen. Baina erabaki hauek ez dira mantendu eta maiztasun jakinik gabe emititu dute. Hau dela eta, ikusleak nahiko galduta daude pro-

grama honekiko, ez baitakite noiz ikusi ahal izango duten. Horrek eragina dauka ikusleengan. Hala eta guztiz ere, eta audientzia datuek diotenez, ikusle asko dituen saioa da.

Programa ereduari dagokionez, asmatu egin dutela esan daiteke. Atal batzuk atzeritik kopiatu eta beste batzuk lan taldeak asmatuak dira, taxiako kamera ezkutua esaterako. Txisteen atala, berriz, «Jocker in the Pack» izeneko programa ingeleseko eredua da. Kanpotik erositako kamera ezkutua ere badaude. *«Formato desberdinak erabili dira programa hau egiteko. Piska bat Euskal Telebistari egokitu, dextente esango nuke»,* esan digu Aintzane Oiarbidek.

Hasieran aurkezle bakarra izan behar bazuen ere, Jose Felipe Auzmendi eta Yolanda Alzola dira saioaren gidariak. Gipuzkoarra bat eta bizkaitarra bestea. Oso argi zeukaten Jose Felipek aurkeztuko zuela eta ondoren, beste aurkezle laguntzaile bat jartzea erabaki zuten. Zuzendariak bizkaitar bat nahi zuen eta casting bat antolatu zen aukeraketa egiteko. *«Yolanda Alzolak primeran hitz egiten du bizkaieraz eta euskara batua ere oso ondo menderatzen du. Txisteak bere euskararen kontatzen ditu, naturaltasun handiagoa baitu»,* azaldu du zuzendariak.

Aurkezleen naturaltasuna, haurren freskotasuna, bertako eta kanpoko umorea, kamera ezkutua erabiliz grabaturiko sketxak... nahastu, eta arrakasta duen produktua eskaintzea lortu du Gestmusic produktorak.

AINHOA GERRA

Iñake Irastorza: «Kultura bat ez duen herriak ez du iraungo»

Hamabost urte inguru dira Iñake Irastorza antzerki munduan dabilela. Urte hauetan antzezlan ugaritan parte hartu du Donostiako Orain antzerki taldearekin. Haur, gazte eta helduentzako obrak egin ditu euskaraz zein gaztelaniaz. Orain, «Goenkale»-ko Teresa gaiztoaren azalean ezagutzen du Euskal Herriko jende gehienak.

Nola ikusten duzu egungo euskal antzerkigintzaren egoera?

Momentu honetan ez oso ondo. Lanean ari den jendearen aldetik izugarritzko potentziala dago eta aurrera egin da, baina funtzionatzen ez duen zerbaite dago. Antzerkia gaurko ez da gauza komertziala, telebista askoz ere komertzialagoa da.

Gauza asko daude bizitza honetan komertzialak ez direnak eta izan behar ez dutenak. Euskal Herrian, esaterako, kulturgintzan gauza asko ezinezkoak izan dira, edo lehentasuna beste gauza batzuei eman behar izan diegu. Hala ere, antzerkiak aurrera egin duela uste dut. Baina politika aldetik begiratura maila txarrean dago,

kultur politika falta da. Due-la urte asko uste genuen euskal gobernu eta instituzioekin, egin dena baino gehiago egingo zela. Herri honek kultura aldetik dituen hutsuneak ikusi eta zer potentziatu nahi den eta nola ikusi behar da. Nire ustez, kultura bat ez duen herriak ez du asko iraungo.

Oso desberdina al da antzokietan eta telebistan egiten den lana?

Bietan interpretazioa egiten da, baina medio bezala, telebistak antzerkiarekin ez du zerikusi handirik. Antzerkia askoz ere artizanagoa da telebista baino.

Hamabost urte antzerkia egiten eta telebistan egin-dako pertsonaiagatik orain arte zenuena baino askoz ere arrakasta gehiago lortu duzu.

Telebista gizarte honetako fenomeno da eta «Goenkale»-ren arrakasta ere hor dago. Telebistaren barruan beste fenomeno bat izan da «Goenkale». Antzerkia askoz ere artizanagoa da eta ezin lezake horrekin konpetitu. Nahikoa da hamar minutuz telebistan ateratzea eta jendeak askoz ere gehiago ezagutzen zaitu antzerkian urtetan ibiliz baino.

TXORI BATEK

ESAN DIGU

Euskaltzainak ere «Goenkale» eta bertako aktoreen jarraitzaile dira.

Kalean dabilatzala jendeak autografoak eskatzea, ziur aski normala izango da «Goenkale»-ko aktore gehienentzat, baina nork espero du euskaltzain bat sinadura eske joatea? Hori gertatu zen duela gutxi «Goenkale»-ren grabaketaren ondoren. Xabier Kintana, Jose Antonio Arana Martija eta beste zenbait euskaltzain kapitulu bat grabatzera joan ziren ETBk Miramonen duen egoitzara. Grabaketa ondoren, bazkaltzen ari zirela, inguruan zeuden «Txapas» eta beste aktoreengana inguratu eta autografoa eskatu zieten euskaltzainek.

ETB «Euskal Antzertiaren Historia» prestatzen ari da

urrian emititzeko asmoz. Bi bertsio izango ditu saio honek, lehenik erdarazko bertsioa eskainiko da, eta euskarazkoa ondoren. David Barbero da ETBren proiektu berri honen gidogilea.

Garai desberdinetako antzerkilaritzaren jarraipena egin nahi izan du ETBk. Antzinako antzerti eta antzekoetatik hasi (maskarada, pastoralak...), antzerti modernoaren hastapenetatik pasa eta gaurko talde eta erakundeetarainoko bidaia egingo du urrian emititzen hasiko den aipatu saioak.

«Kultur politika falta da Euskal Herrian». (Argazkia: Alberto Elozegi).

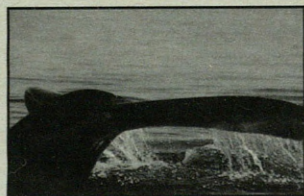
AINHOA GERRA

■ «14 euskal sukaldari» ren azken bi atalak asteazken eta ostiralean

Karlos Argiñano sukaldaria gidari gisa agertzen den «14 euskal sukaldari» saioaren reposizioa ere amaitzeardago. Azken bi atalak baino ez dira falta. Ostegunean J. Juan Casti-lloren Nicolasa jatetxera joango da eta Casti-llok nola egiten duen lan ikusi ahal izango dugu arratsaldeko bostetan. Ostiralean, berriz, telebistako beste sukaldari baten, Pe- dro

Subijananen Akelarre jate- txera inguratuko da Argiña- no. (Ostirala, 12a, 16.55etan).

■ Bale eta bakailaoen bi- zitzari buruzko zehazta- sunak «Arrantz»a

«Baleak eta bakailuak, ozeanoko abentura» izen- burua duen zortzigarren atala eskainiko du «Arran- tza» saioak. Dokumental serie honetan, Euskal Herria eta Estatu espainiarreko arrantza aztertzen da eta bi mila urtetan itsasoan gerta- turikoa laburbiltzen. (La- runbata, 13a, 13.25etan).

■ «Amildegiaeren ertzean» filmea larunbatean

Graeme Clifford-ek 1989.ean grabaturiko «Amil- degiaeren ertzean» («Glea- ming the cube») filmea tau- laratuko du larunbat gauean ETBk. Bigarren mailako eta Espainiako Ligako futbol partiduen ondoren.

«Skateboard» egiten Brian Kelly baino iaioagorik aur- kitzea zaila da. Baina familia eta anaiare- kin duen harre- mana ez da oso ona. Anaiak Vinh izena du eta vietnam- darra da, txikia zela adop- tatu zuten gurasoek. Egun batean, gaizkile batzuk Vinh hilko dute eta Brianek anaiaren hilketa argitzea erabakiko du. Christian Sla- ter, Steven Bauer eta Ed Lauter dira filmeko aktore nagusiak. (Larunbata, 13a, 23.00etan).

■ Hauteskundeak ere iri- tsi dira ETBra

Astelehena, hilaren 15etik aurrera, maiatzaren 28ko hauteskundeetarako hauta-

gaiekin mahainguruak eta elkarrizketak hasiko dira ETBn. Astelehenean, gaue- ko hamar t'erdietan, hautes- kundeen inguruko lehen mahainguruia izango da eta asteartean, berriz, hautagai bat elkarrizketatuko dute. UAko hautagaia izango da asteartean.

■ Ramon Bareari elka- rrizketa «Iparra»n

«Adios Toby adios» labur- metraia bukatu berria duen Ramon Barea elkarrizketa- tuko dute «Iparra» saioan. Cannes-en aurkeztua izate- ko aukeratu dute aipatu la- burmetraia.

Egun Euskal Herrian egi- ten den publizitatea ere eza- gutuko dugu. Josu Garcia, Ramon Blazquez eta Ger- man Imaz-ek egiten dutena batez ere. Hemen egiten di- ren iragarkiak eta publizita- tea nazioartekoekin konpa- ratuko dituzte. (Osteguna, 00.35etan).

Z A P P I N G

Alkoholak gazteengan duen eraginaz hitz egingo dute Arrasate Telebistan

«Alkohola eta bere eraginak gazteen artean» izenburua du asteazken gauean Arrasate Telebistan izango den «Gazte nahaste» saioak. Gaueko bederatzi t'erdietan ikusi ahal izango dugun saio honetan, besteak beste, ertzain bat eta larrialdietako zerbitzu- ko langile bat izango dira platoan gai honi buruz berba egiten.

Ostegun gauean, berriz, bederatzi t'erdietan hau ere, «Ni alkate» saioa emitituko dute. Alkategaiak elkarriz- ketatzen dituzten saio honetan, Xa- bier Zubizarreta alkatea, HBko hau- tagaia izango da aste honetako gon- bidatua.

Saio hauetaz gain, gaueko zortzie- tan, zortzi t'erdietan eta bederatzietan

albisteak izango dira. Eta ordu bata t'erdietan, aurreko gaueko saioa erre- pikatuko da.

Ostiralean, programazioaren ohiz- ko eskema apurtzen da: Marrazki bi- zidunak zazpiak eta laurdenetan, «Kukaratxa motel» saioa zortziak ha- mar gutxiagotan eta berriak zortzi t'erdietan eta bederatzietan. Hama- rretan marrazki bizidunak emitituko dituzte.

Hilario Garcia Trula futbolaria eta Zarauzko aparkalekuei buruzko erreportaia Zarauzko Telebistan

Asteazkenean, hilaren hamarrean, «Bazenekien» saioa ikusiko dugu Za- rauzko Telebistan. Antxon Etxebe- rriaren eskutik, Hilario Garcia Trula

futbolaria ezagutu ahal izango dute zarauztarrek. Hilario Garcia, Zarau- tzen dagoen futbol arbitro federatu bakarra da eta garai batean lehen mailako futbol partiduetan marrazain bezala aritu izan zen.

Ostegunean, berriz, «Udal Herria» saioa izango da ikusgai. Zarautzen, Euskal Herriko beste herri gehienetan bezala, aparkaleku falta dago eta hau dela eta erreportaia egin du Juan Mari Zubiaurrek. Zarautzen egiten ari di- ren bi aparkaleku berriei buruzko erreportaia da Zubiaurrek eginikoa (Munoako aparkalekua eta Udaletxe ondokoa). Saio hau, asteartean, hilak 16an, errepikatuko dute.

Eguerdiko 13.15etan, Zarauzko telebistan egunero aurreko eguneko iluntzeko programazioaren errepika- pena eman ohi da.

Uhin bidezko puntu eta errima

Txapelketa finaletan zuzenean egoten edo saioak grabatzen guztiak saiatzen badira ere, astean zehar ordubete edo gutxiago eskaintzen diote bertsolaritzari euskal irrati gehienek.

EUSKAL irratietatik, Euskadi Irratia da bertsolaritzari denbora gehien eskaintzen diona. Igande goizetan, 60-70eko hamarkadetakako bertsoak entzun litezke «Bertsoz bertso» saioan. Ostiral gauean eta larunbat goizean ere, bertsolaritzari buruzko «Eta hitza jolas bihurtu zen» saioa du Euskadi Irratiak.

Honetaz gain, «Ai Ene» saioaren barruan, ordu erdi eskaintzen diote egunero bertsolaritzari. Astelehen eta ostiraletan,

14.30etatik aurrera, egungo bertsolaritzari buruz hitz egiten du Nikolas Aldaik; asteazkenetan XVIII. eta XIX. mendeetako bertsolaritzak utzi dituen azarnak jorratzen dituzte. Astearte eta ostegunetan, Mertxe Ezeizak «Uztapideren lehenengo egunak» liburua irakurtzen du.

Irulegiko Irratia Iparraldeko bertso saioak zabaltzen saiatzen da, baina gutxi daudenez, Hegoaldera jo behar izaten du gehienetan. Hegoaldeko bertsoak

Asteburuko saioen errepasoa eskaintzen dute irrati gehienek.

sartzen dituztenean, saio berezia egiten dute Iparraldeko jendeak Hegoaldeko euskalkietan esan dena uler dezan.

Astelehenetan bertso zaharrak eta asteazkenetan bertsolari gazteak izaten dituzte Bizkaia Irratian. Bi bertsolari gazte estudiora eraman eta saiotoxa egiten dute 20.15etatik aurrera Koldo Isusik gidatutako saioan.

Aipatu saio hauetaz gain, beste irratietan ere entzun dai-

teke bertsolarien ahotsa: Inaxio Usarralde Egin Irratian egiten duen «Bota punttuba»... larunbatetan, Laxaro Azkunek asteburuko agenda eta ondoren saioen errepasoa egiten du Herri Irratian, Beñat Gaztelurrutiaren «Berakatz sopa» Durango Irratian, Mikel Bujandak Euskalerria Irratian egiten duen «Bapatean»...

AINHOA GERRA

B A G A K

■ «Astearen haria» saio berria Segura Irratian

Joan den larunbatean saio berria hasi zen Segura Irratian. Xabier Barandiaranek aurkezten du «Astearen haria» izeneko saio hau eta asteko notiziak oso modu pertsonalean aztertzen ditu larunbatero.

Aipatu saio berria hamaitatik hamabiak bitartean da eta ondoren, Beasaingo «Ai Geala» taldeak egiten duen irratisaioa entzun daiteke Segura Irratiaren sintonian. Batez ere Beasaini zuzenduriko saioa da eta datozen larunbatetan, elkarriketa nahiko informa-

lak egingo dizkiete Beasaingo alkategaiei. Albisteak ere jorratuko dituzte eguerdiko ordu bata bitartean.

■ Durango, Iurreta, Mañaria eta Izurtzako hautagaiak Durango Irratian

Hauteskundeak direla eta, Durango Irratiak ere alderdi politikoetako ordezkari guztiekin elkarriketak egingo ditu. Maiatzak 8tik 16ra elkarriketak izango dira eta debateak 17tik aurrera. Durango, Iurreta, Mañaria eta Izurtzako alderdi politikoak izango dira Durango Irratian, ordu bata t'erdietan eta zortzi t'erdietan egunero.

A U R P E G I A

Agustin Errotabehere (Euskadi Irratia)

Nafarroa Beherean, Baigorri jaio zen duela 49 urte eta seme baten aita da. Urte t'erdi dara ma Euskadi Irratian Iparraldeko eta Frantziako kronikak egiten. Gustura dago lanarekin. «Oso interesgarria da,

gauza berri asko ikusten dira, arlo asko ikertu eta egunero lana diferentea da», azaldu digu Agustin Errotabeherek.

Irratian hasi arte, nekazari munduan ari izan da lanean, Donapaleuko «Lur-Berri» kooperatiban eta irakaskuntzan. Sektore horretan krisia zela eta Euskadi Irratia jo zuen.

Aurrera begira, Baionako korrespontsalian garrantzizko urratsa eman behar dela ikusten du, beste lagun bat jar-tzea, alegia. «Oso zaila da bakar batek urte guztian arlo guztiak aipatzea. Hori astuna da eta lanpostua osatzea interesgarria dela us-tet dut».

MAIATZAK
12
ostirala

KOMIKI ETA LITERATURA LEHIAKETA

Arabako Diputazioaren laguntzaz, Eskolarteko V. Komiki eta Literatura Lehiaketa antolatu du Duranako Ikas Bide ikastolak. Lehiaketan, **Arabako OHoko ikasle guztiek** har dezakete parte eta lanek maiatzaren 12 baino lehen egon beharko dute Ikas Biden.

AKUARELA ERAKUSKETA BILBON

Bilboko Arte Ederretako Museoak «**Euskal Abangoardiako Akwarela**» erakusketa zabaldu du uztailaren 18 arte. Euskal Akueragileen Elkartek bultzatu du Gris Aretoan ikusiko den lanen bilduma.

BERTSOLARI TXAPEL- KETA HASI DA

Gipuzkoako Bertsolari Txapelketa 95eko lehendabiziko fasean M. Aranburu, J.A. Arrotaonaindia, L. Diaz de Guereñu, I. Epelde, M. Lujanbio, I. Manzisidor, J. Mitxelena eta X. NARBARTe arituko dira. Gurea zinema aretoan jokatu da kanporaketa, gaueko 22.30etan.

EUSKADIKO ORKESTRA SINFONIKOA

W. Boughton-ek zuzenduta, **Walton, Elgar eta Sibeliusen obrak** eskainiko ditu Euskadiko Orkestra Sinfonikoak Barakaldoko Antzokian. Biolontxelo bakarlaria C. Carr izango da. Kontzertua 20.00etan hasiko da.

Maiatzaren 18 eta 19an VI. Magia Jaialdia egingo da Tolosan, Xixka Gipuzkoako Ilusionismo taldeak antolatuta.

Maiatzaren 18an, arratsalde hasiko da jaialdia, kaleko magiarekin. Gueuz, Xixka ilusionistek emanaldia eskainiko dute. Biharamunean goizez eta arratsalde egingo dira emanaldiak, bereziki haurrei zuzenduta. Arratsaldean kale eta tabernetan egingo da magia eta gauean afari magikoa antolatu dute. Ondoren, berriro ere taberna guztietara zabalduko da magiaren distira. Triangulo plazan emanaldi 'informalak' egingo dira.

I H E S I

Infernuko tontorrerantz

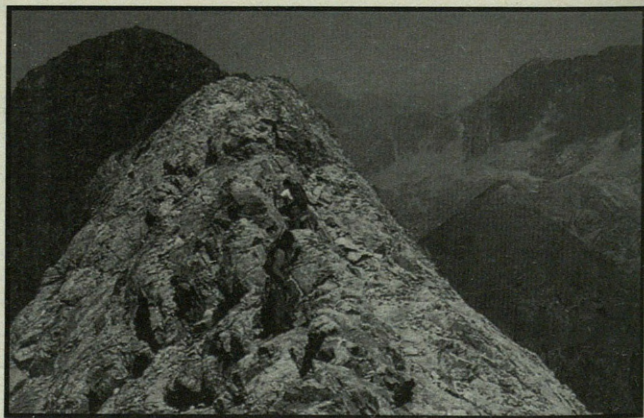
1.650 metroko altueran dago Baños de Panticosa. Haue-tatik hainbat mendi izugarri ikusi ahal izango dituzu, guztiak 3.000 metrotik gorakoak. Infernuko Tontorrrak (3.082) dituen gailur harkaitztsu eta gertatzen diren elur-jausi bortitzengatik, honako mendi hau da alde honetako Pirinioetako mendirik tentagarri eta esanguratsuen. Hegoaldetik eskaintzen duen sarbide errazak interesgarri egiten du Infernuko Tontorra.

Baños de Panticosatik errepidean gora egin eta denbora gutxian mendi nagusienak igotzeko aukera izango dugu, hala nola Argualas (3.046), Algas

(3.021), Garmo Negro (3.051), Pondiellos (2.917) eta Arnales (3.006) mendiak. Azken honen atzealdetik dotore ageri da Infernuko Tontorra.

Nahiko zaila da mendi honen igoera Baños de Panticosatik eginez gero. Man Argualaseko Saroiaren bidea hartu behar da, ur-jauziak eskuineko aldean utziaz. Beheko Saroiatik gora egin behar dugu, 2.230 metrotan dagoen Majada Altararen arora iristeko. Hemendik, ipar mendebaldean dagoen Pondielloso lepora iritsiko zara, kleraz markatutako bideari jarraituta.

Pondiolleseko lepotik Infernuko Tontorraren hego-

aldeko pareta ikus daiteke. Irantz zeharkatu eta aurrealdean agertuko zaigun ibilbideetik ekialdeko gailurra eta gailurraren artera iritsiko gara. Elurrik ezean, ezkerreko harrizko maldatik igarotzea da egokiena. Ezkerrealdetik iritsiko gara, honela, Infernuko erdiko tontorrera (3.082). Ederta-

sunez beteriko ikuskizunak izango dituzu hemen goian.

Joan-etorria hamar ordutan betetzeko moduko txangoa duzu honakoa. Urte sasoi honetan mendia oraindik elurtua egoteak igoera errazten du, baina zurekin izan beharko dituzu pioleta eta kranpoiak. Udan, bide hau ez da egokia ■

KATALUNIATIK BALETA DONOSTIARA

Maiatza Dantzan-en barruan, «Zarco» eta «Piezas Distinguidas» obrak egingo dituzte «**Mal Pelo**» eta «**La Ribot**» talde kataluniarrek. Donostiako Lugaritz Kultur Etxean izango da ikuskizuna, arratsaldeko 20.00etatik aurrera.

BERTSO AFARIA LASARTEN

Takun Kultur Elkarteak antolatutako bertso afarian Sebastian Lizaso eta Aitor Mendiluze bertsolariak arituko dira. Goiegi jatetxean izango da, gaueko 21.00etan. 25 urtetik beherakoek 2.000 pezeta (78 libera) eta gainontzekoek 2.500 pezeta ordaindu beharko dute afaria.

ANTZERKI ASTEA

Urretxu eta Zumarragako Antzerki As-

tearen barruan, In Fraganti antzerki taldeak Mamet-en «Oleanna» antzerki lana eskainiko du. Urretxuko Pagoeta Antzokian izango da gaueko 22.30etan.

MAIATZAK 13 USANSOLON TRIKITIXA

Trikitixa saioa egingo da Usansolon, **Maixa, Itziar eta Garbiñe**ekin. Jaialdia plazan izango da, 22.30etan.

AKROBAZIA ETA MALA- BARAK ZUMARRAGAN

Munduko monoziklista onena den M. Paré eta M. Hesseling malabarista ospetsuak osatzen duten **Flying Dutchmen** taldea Zumarragako Areizaga Kalebarren Enparantzan arituko da eguerdiko 12.30etan, eta Beloki Pilotalekuan 20.30etan.

Arte plastikoen formazioan lagundu asmoz, eskultura, pintura eta grabatua arloak sakontzeko Juan de Ostolaza y Pérez de Saracho beka antolatu da Basauriko Udalean. Berau lortu nahi dutenek, maiatzaren 20a baino lehen ondorengo agiriak aurkeztu beharko dituzte udal bizkaitarrean: nortasun agiriaren fotokopia, espezialitate horretan gaitasuna frogatzeko dokumentazioa eta egingo den lanaren programaren zehaztasu- nak. Epaimahaiak maiatzaren 25ean hartuko du erabakia eta irabazleari 500.000 pezetako (20.000 libera inguru) emango zaio.

M O K O F I N A

Arrain freskoaren ezaugarriak

- Ezkata tente, ongi itsatsia
- Sabela lau-laua, hanpatu gabea
- Hegatxa gorria, berez
- Usainik ez, ia
- Gorputza distirante, erakargarria
- Begiak garden
- Ukimen gogorrekoa
- Oso-osorik, atalik falta ez zaiola
- Odolaren arrastorik ez
- Uzkia (ipurtzuloa) erabat itxita

rriz, ez dut uste.

Arrain txuriak uretatik atera eta lehen egunean bere pisuaren %20a galtzen du (ur-galtze hau, jela erantsita 'irabazten' dute batzuek).

Arrainak gustu hobea, finkatuagoa du biharamunean, ene ustez, itsasoan egunero egiesten genuen bezala

EDORTA AGIRRE

Asteko aholkua

Batzuetan arrandegietan egoten den arraina ez da egun berekoa izaten. Badaezpada ere, erosi arraina salmenta handia egoten den tokian: horrela, fresko egongo denaren ziurtasuna izango duzu. Begitik eta sudurretik ongi sartzen ez bazaizu, ez erosi arrainik gaur ■

URRATS EGUNA SARAN

Herri Urrats bezperan, urtero bezala, jaialdia egingo da aurten ere. Egurdiko 15.00etan emango zaio hasiera ekitaldiei, esku pilotako «Herri Urrats Txapelketa» sariarekin. 17.30etan, Xalbador eta Ihidoik eta Jojo eta Ramuntxok kantaldia eskainiko dute eta 21.00etan Anje Duhaldek. Ondoren, bertsolari saioa egingo da M. Arozena, E. Arozena, K. Arzallus eta E. Fernandezekin. Gauerdian BAPen kontzertua eta ondoren dantzaldia egongo da Sakasta taldearekin.

BALETA BARAKALDO ANTZOKIAN

Barakaldo Antzokian Monte-Carloko Baletak «There is a time» dantza emanaldia emango du gaur eta bihar Maillot zuzendari eta koreografo-aren eskutik. Arratsaldeko 20.00etan hasiko da.

MAIATZAK
14
igandea

AKORDEOI KONTZERTUA BILLABONAN

«Isidro Larrañaga» Tolosaldeko akordeoi orkestra ezagunak kontzertua eskainiko du Bi-

llabonako Gurea zinema aretoan. Egurdiko ordu batean hasiko da musika ekitaldia.

EIBARREN ANTZERKIA

Mutrikuko OHO, IBI eta helduek osatzen duten «Goizeko Izarra» antzerki taldeak «Markes baten alaba» taularatu du Eibarko Hezkuntza Konplexuko aretoan. Emanaldia arratsaldeko 20.30etan hasiko da.

Aurrekoetan bezala, eskualdeko ume eta gazte guztiei zuzenduta «Erakusketa» egitaraua aurkeztuko du Nurruko Zezen Eibarko antzerki taldeak jardunaldi hauetan.

Lapurdiko kostaldeko Miarritzeko Herriko Etxeko Kultura zerbitzuak «Nobela txapelketa» izeneko literatur lehiaketa antolatu du. Idazlanek, noski, argitaratu gabeak izan behar dute eta hamar orrialdeko luzera izango dute gehienez. Literatur lan 'sarigaion' hizkuntzaren aldetik bada berezitasunik, euskaraz eta frantsesez ezezik, gaskoieraz ere aurkeztu ahal izango baitira. Lehiaketako oinarriek diotenez, literatur lanak hiru hizkuntzetan onartzearen arrazoiak hirurak erabiliak izatea da. Saria, kategorია bakoitzeko irabazleek eta bigarren sailkatuek izango dute lehiaketa honetan.

E T X E Z U L O A N

Metro justuak horma papereztatzeko

Gela papereztatzeko, zenbat paper erroilu behar diren kalkulatu beharko duzu.

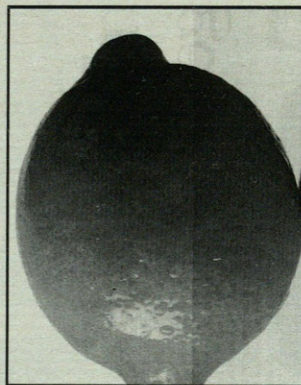
Margotutako paperen neurri estandarra 10 m. x 53 zm-koa izaten da normalean. Estalketak egiteko paperak, bestalde, zabalagoak izaten dira eta bi motakoak: estandarrak eta ekonomi-

koak.

Zenbat paper behar duzun jakiteko hormaren altuera neurtu (zokalorik gabe) eta hamar zentimetro gehitu, badaezpada.

Ondorengo taulan adierazten da, gelaren neurriaren arabera, zenbat erroilu beharko dituzun ■

Gelaren Altuera	Gelaren Perimetroa						
	9 m.	12 m.	14 m.	16 m.	18 m.	21 m.	23 m.
2.14 m.	4	5	6	7	8	9	10
2.45 m.	5	6	7	9	10	11	12
2.75 m.	6	7	8	9	10	12	13
3 m.	6	8	9	10	12	13	15

Sukaldeko aluminiozko ontzien behealdeak belzten hasten direnean, dendako produktuekin ere ezin izaten da atzera distira eman. Etxean egindako zuku batez igurtziz gero, ordea, ontzia berri geratuko zaizu.

Astean behin, limoi azalaren zatiak uretan irakiten ipini eta ur horrekin igurtziz helburua lortuko duzu ■

Lorategiko belar txarrek, inguruko lore eta belar zainduaren itxura lardaskatzen dute eta hauetaz libratzea kosta egiten da. Patatak egostean erabiltzen den urarekin edo liziba tanta batzu dituenarekin belar txarrenak ureztatuz gero, hogeita lau orduren buruan hauek nola horitzen eta lehortzen diren ikusiko duzu ■

MAIATZAK
15
astelehena

ARTE TAILERRA DONOSTIAN

Artelekuk antolatuta, **Pep Duranen arte tailerra** ikastaroa hasiko da, ekainaren 14a bitartean luzatuko dena.

MAIATZA SALTSAN

Zizurkilko Kultur Etxeak Milan Kundera idazle txekiarraren eleberrian oinarritutako **«La insupportable levedad del ser»** filmea emango du, Maiatza Saltsan-erako prestatutako ekitaldien barruan.

MAIATZAK
17
asteazkena

KOMIKI MINTEGIA

Errenterian komikiei buruzko mintegia egingo da **Fernando de Felipe komiki-lariaren** eskutik. Ikastaroa hilaren 17-18-19 eta 20ra luzatuko da eta bertan parte hartu nahi izanez gero, 21.000

pezeta (808 libera) aurrez ordaindu beharko dira.

MAIATZAK
18
osteguna

ARGAZKI IKASTAROA

A. Tabernerok argazki ikastaroa gaur hasiko du **«Paisaia, erreportaia eta erretratua»** izenburupean Alavesa Argazki Elkartearen. Hiru egunekoa izango da eta 16.000 pezeta (615 libera) ordaindu behar da ikastaroa.

ANTZERKIA SOZIAL ANTZOKIAN

Basauriko Sozial Antzokian, Por-Pol taldeak Samuel Becket-en «Godoten zain» lan esanguratsua aurkeztuko du. Carmen Ruiz Corralen zuzendaritzapean, Mavir Alkorta, Alex Furundarena, Marcos Marin, Rafael Martin eta David Alkorta antzezleek eskainiko dute 20.30etan. Sarrerak 1.200 pezeta (46 libera).

Maiatzaren 11n ekingo zaio Hendaian XI. Antzerkiaren Maiatza jardunaldiari, eta hilaren 14ra arte luzatuko da. Hiru eguneko egitarauaz Hendaia Kultur Elkarteak antolatutako ekitaldi honetan, Garcia Lorcaen «Yerma», P. Roome, J. Henaff eta S. Accaoui autoreen «Les Z'Acoustiques» eta Y. Jaulinean-en «La vie des roses» antzezlana ikusteko aukera izango dute bertaratzeko direnak.

O S A S U N A

Belarronduaren sukarra

Udaberrian sartuak gaude aspalditxoan eta seguruenik gure irakurle batek baino gehiagok edukiko zuen gaur aipagai dugun gaitz hau: arnas alergía bat besterik ez da, arnasten dugun airean landareek urte-saso honetan zabaltzen duten polen edo lorausak sortutako erreakzioa.

Arnas mukosa, alegia sudurreko eta goiko arnasbi-deetako mukosa erasaten da gehienbat. Gaixotasunak eragin familiar argia dauka, eta espazio irekietan landare gramineoek aire zabaleran botatzen dituzten lorausak arnasterakoan, alergía sufritzen duen pertsonak sudurreko hazkurea sentituko

du, doministikuak eta sudurreko «tapoia», bertan muki ugari pilatzen delako (muki garbia, transparentea), malko-jarioa, eztul lehorta eta baita arnasestuak ere.

Zer egin behar du kasu honetan pazienteak? Gaitz hauen tratamendurik egokiena prebentzioa da, hau da, sintomak sortzen dituen kausa edo arrazoiarekin (kasu honetan polenekin) harremana edo esposizioa ebittatzea. Baina sarritan neurri hori ezinezkoa da, ingurugiroan gramineoak oso zabalduak daudelako. Beraz, ahal dela kontaktuak gutxitu egin behar lirateke, ahal izanez gero bidaiarik eta mendialderako irteerarik egin

gabe. Horretaz gain eta proba alergiko desberdinen emaitzei begira, txertoen erabilera litzateke aukerako tratamendua. Desentsibilizazioa hasi aurretik egin behar litzateke, udabe-

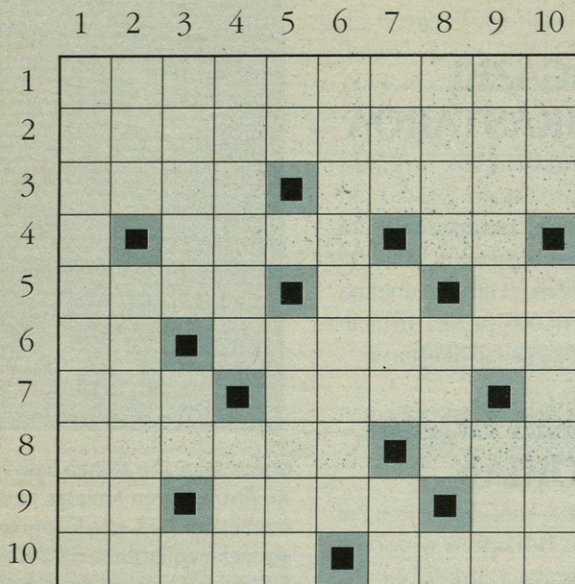
rria aurretik beraz, eta denboraldi luzeetan.

Zenbait kasutan klima-aldaketak, edo egoitza edo lan-aldaketak mesedegarriak eta baita ezinbestekoak ere izatera irits daitezke ■

Jabier Agirre

Denborapasa

Gurutzegrama

EZKER ESQUIN: 1.- Lehergaiak eta bestelako gaiak eratutako gailu. 2.- Ausartak. 3.- Zaude. Aukera. 4.- Uranioaren sinbolo kimikoa. Letoniako hiriburua. Interjekzioa. 5.- Joan nadin. Musika nota. Naizen hau. 6.- Kriptonen sinbolo kimikoa. Hondakinak. 7.- Juntagailua. Ehun mota. Bokala. 8.- Automata. Galdetzailea. 9.- Iparretarrak. Gai itsaskorra. Kontsonante bikoitza. 10.- Pluralean, guraso arra. Lurra iraultzeko lanabesa.

GOITIK BEHERA: 1.- Górdinkeria. 2.- Gabezia. Lautada. 3.- Fruitu mota. Siberiako ibaia. Tona. 4.- VI. hilabetea. Burdinola. 5.- Jainko egiptiarra. Kontsonantea. Fruituak. 6.- Muskuluak. 7.- Ate, hitz elkarketan. Erdi, hitz elkarketan. Aluminioaren sinbolo kimikoa. 8.- Beldurra. Joan den urtean. Lehenengoa. 9.- Hizkuntza zaharra. Gaiso. 10.- Ezeztza. Zeinua, marka.

Kate hitzak

Letra kopuru desberdineko hitzak ageri zaizkizu ondoan. Helburua zera da, eskuineko taula osatzea, puzzlea bailitzan. Pasa ezazu hitz bakoitza dagokion lekura, kontuan harturik hitzok ezker eskuin eta goitik behera joan daitezkeela.

8 letra

Kazetari
Laratzak
Orekatua
Tirokatu

7 letra

Batelak
Bekatua
Eskaria
Gorroto

4 letra

Akta
Alak
Alua
Arin
Aski
Asto
Gazi
Gura
Ibia
Ilar
Ioia
Lazo

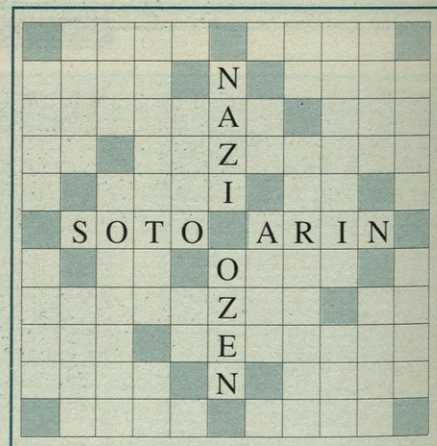
Nazi
Oboe
Olak
Oloa
Orai
Oria
Otar
Oteo
Ozen
Soto
Tori
Zura

3 letra

Bat
Kar
Tor
Uso

2 letra

Ai
Gr
IK
Ir
Ke
Ru
Ta
TB

ERANTZUN zenbakidunak bete ondoan, pasa ezazu letra bakoitza dagokion goiko taulako laukira eta grabatuan ageri den pertsonaiaren izena, nafar bertsolari gazte baten izena ageriko zaizu.

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14

	Gela nagusi	Erasoaldia	Jantzi mota	Emakume izena
	Etsaia	Modua	Zain egona	
				10
Mixeleta	Labore hautsa	Ondorioa izan		
Pobrezia	Lehen aldia	Gernikako auzoa	14	
	6		3	
Gipuzkoar mendia		Nahastura trinko		Zalkur
Metal era-kargaria	9	Arma tresna		1
		Sekularra		
		Pl., Norta-suna		
Nafar ibaia		Atzizkia	Atzizkia	
Burdinola	12	Ugaztun karraskari	8	Deialdi
		Familia		Gor
		Potasioa		
Salmenta mota				Sufrea
Juntagailua				Istu
		Ez geza	13	2
	5	Azkenekoa	11	4
Artzainen janari kopurua	Tratamendu era		Lurralde	50
		7		

—Hieroglifiko a—

1 N 8

Zenbat zaudete hor?

Aurreko asteko soluzioak

P	A	B	L	O
L	A	S	O	

																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																					</
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	----

Gurutzegrama

EZKER ESKUTIN: 1. Medikuntza, 2. Enari.

Naiz, 3. Zardc, Ura, 4. Ukana, Opil., 5.

Lumani AAA 6 Amal Ust K 7 Re U Ale

Q. 8. Izuk-ut-zek. 9. Akra. Tydo. 10. Ko.

GOITIE BEHERA, 1. Mazulinski, 2.

Kate hitzak

Hieroglifikoa:

Diruzaina

Bosteko ttipiak

A 1. Tuteran, 2. Tarot, 3. Nerabe

4. Robot, 5. katetu.

B 1. Izama, 2. Zizun, 3. Kazeta

+ Mutil 5 kanale

Kate hitzak

A	D	A	R	N	E	B	A
A	T	U	N	J	B	U	R
M	A	K	A	L	A	K	R
A	L	B	A	K	A	I	L
K	S	A	I	A	R	A	A
S	O	S	A	T	U	T	U
D	N	a	A	R	R	A	A
E	M	A	K	U	M	E	A
B	A	T	S	E	N	I	D
A	M	U	A	N	T	I	K
I	A	I	O	U	Z	T	A

—Bosteko ttipiak

1. Arabako herria
2. Zuberoako herria
3. Gorputz atal
4. Edari alkoholduna
5. Behi zainak

	1		3		5
1		2		4	
	2				
3					
	4				
5					

1. Nafarroa Behereko herria
2. Harri txintzar
3. Segi eta segi
4. Zutoin
5. Garapen bidean jarri

Zenbaki bakoitzeko hitz bat eta bera

	1		3		5
1		2		4	
	2				
3					
	4				
5					

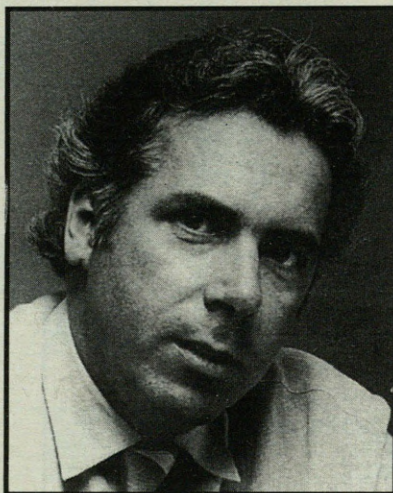
Ekintza batasuna krisi garaietarako

KRISI egoerek unitate kontzeptura daramate. Indar progresistei gauzak gaizki doazkienean ezkerren batasuna aldarrikatzen da; zailtasuna kontserbatzaileei dagokienean, aldez, ezkerren batasuna aldarrikatzen da. Hain krisian al gaude, leku guztietan eskatzen den batasun abertzalea fetitxe moduan agertzeko? Antzinako herriek zeruko zeinuak begiratzen zituzten; beraiek bezala, guk egunkarietako titularetan bilatzen ditugu zeinuak.

Bi alderdierik hurbilketa, bi sindikatuen ekintza bateratua, konferentzia baten burutzea eta alderdi baten keinua ere itxaropenez hartzeko gai gara. Beharraz bertutea egiten dugu.

Gure abertzaletasunarentzat garai txarrak dira, okerragoak ziur aski maiatzaren 28tik aurrera, gero eta argiago nabari den joera udal hauteskundeek indartzen dutenean. Datuak erabatekoak dira eta edozein espekulazio ekiditen dute. Ziurtasunez ezagutzen dugunarekin espekulatzea denbora alferrik galtzea da.

ZERK eraman gaitu egoera honetara? Seguruen arrazoi sail bat izango da eta ziurrenik guztien konbinazioak zioa izaten amaituko du. Azkenaldion irakurri dut penduluaren le-

XABIER ZABALETA

Komunikazio Kontsultaria

geak, politikara aplikatuz gero (kontzientzia abertzale haundiko aroei kontzientzi ahulagoko aroak jarraitzen die), egoera azalduko lukeela. Gainera, Euskadin argitaratzen diren mezubide ez-abertzaleen eta Madridetik egiten diren hedabideen presioak areagotu egiten du ahultasun hau. Batez ere azken hauen kasuan, batzuren ustez ongi antolaturiko kanpaina burutuko luketenak.

Ez nator diagnostiko honekin bat. ETaren ekintasuna eta hildakoak sortuz ekitea da abertzaletasunaren atzerakadaren arrazoi nagusia. Honen desagertzea soilik egingo luke posible azken urteetako jaitsiera gelditzea eta joera alderantzizkoa bihurtzea. Sinistu nahi baitut, egiaz, hau dela helburua. Abertzaletasunaren

inguruan gehitzean dagoela elkar-keta keinuen itxaropena, oraingoz oso gertagaitz den ekintza batasunean.

Euskal klabeen adierazten eta bozkatzaren duten hiritarren gehiagoa berreskuratzea, gizarteari itxaropen abertzalea itzultzea egun askoz garrantzitsuagoa da ETaren inguruan aldarrikatzen diren beste edozein helburu baino; helburu guzti horien batuketa baino garrantzitsuagoa ere bai. Izan ere, zer zentzu dauka egungo egoeran zenbait aldarrikapenen lejitimitateaz edo honen ezaz ezgabaidatzeak? Are gehiago: zentzuduna al da aldarrikapen hoien birtualtasunaz eztabaidatzea? Sostengaezina da inora ez daramaten banderak zabalitzea. Konbokatzea ere merezi ez duten galdeketa eta erreferendumen konpromezuen zertarako balio digute galduko direla ziurra denean?

ULERTZEN dut batasun abertzalean saiatzeko larrialdia eta honi iraxkitzen zaion garrantziarekin ere bat nator. Baina ez larrialdiak ez eta garrantziak ere, ezin dute gorde edo hutsaldu batasuna eskatzera garmatzan krisiaren zergatia. Horrela onartzen badugu, dena errazagoa izango da.

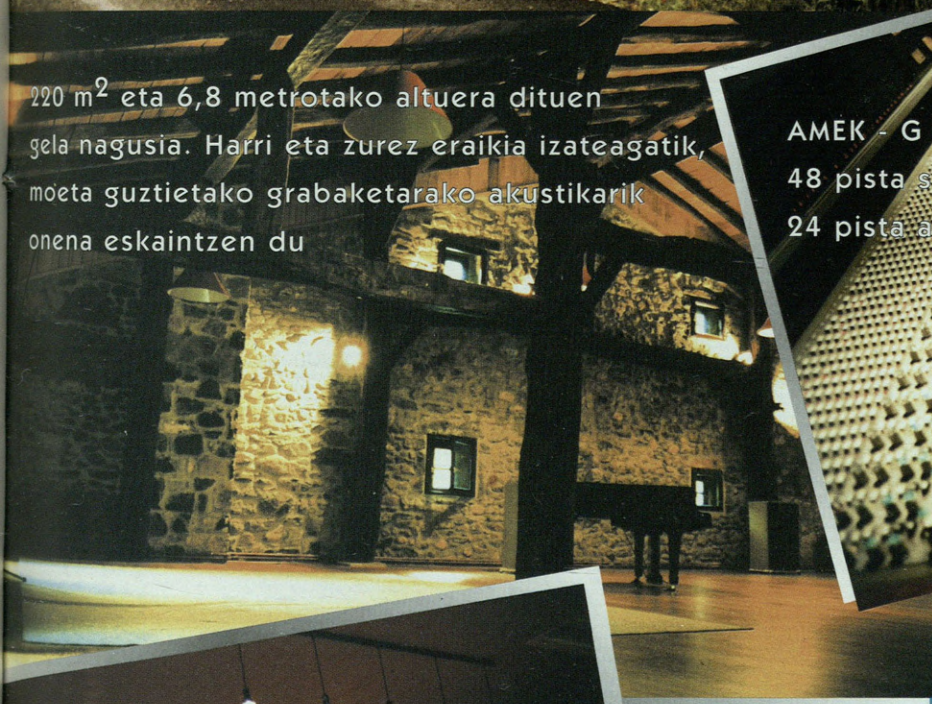

Estudioa

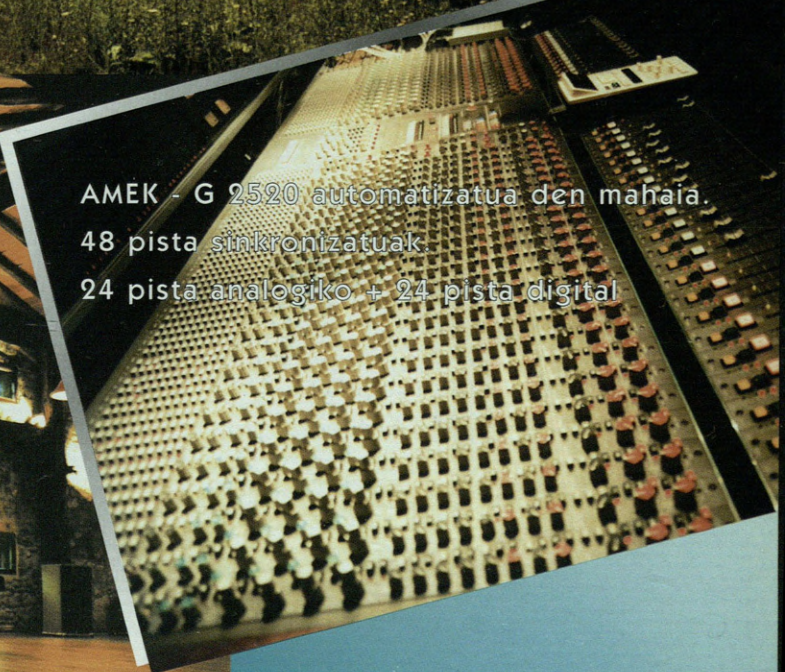
Etxezarreta Baserria
•AMASA•

220 m² eta 6,8 metrotako altuera dituen
gela nagusia. Harri eta zurez eraikia izateagatik,
moeta guztietako grabaketarako akustikarik
onena eskaintzen du

AMEK - G 2520 automatizatua den mahaia.
48 pista sinkronizatuak.
24 pista analogiko + 24 pista digital

60 metro karratutako kontrol ROM bat

.Disketxea

Paseo de los Arbustos 2

20.009 - DONOSTIA

Bulegoa 21.90.63 - 21.75.43 Faxa 21.93.22

Almazena: 46.29.64 Faxa: 46.29.64

Uda honetan
aukeratu nahi baduzu
Egizu berehalak
zure erreserba

AUTOBUSEZ, ZIRKUITU ETA EGONALDIA MAIATZA eta EKAINA

GALIZA	7 egun	Pentsio Osoa	17.000	Pto
COSTA BRAVA	7 egun	Pentsio Osoa	30.900	Pto
SALOU	8 egun	Pentsio Osoa	17.600	Pto
PEÑISCOLA	15 egun	Pentsio Osoa	37.600	Pto
FUENGIROLA	14 egun	Pentsio Osoa	36.800	Pto
HUELVA	10 egun	Pentsio Osoa	37.500	Pto
LA MANGA	14 egun	Pentsio Osoa	35.500	Pto

CANARIAS ETA MALLORCA, EZKONGAIENTZAT BEREZIA

CANARIAS	TENERIFE	58.800	Pto
CANARIAS	LANZAROTE	61.700	Pto
MALLORCA	PALMA	37.500	Pto
MALLORCA	HONDARTZA	43.500	Pto

Sari Bereziak, Txanpain Botila, SOLTOUT oparia,
Gaueko irtenaldia (afari eta ikuskizuna barne)

- HONDARTZA EGITARAUAK
 - Hotelak - Aparthotelak
 - Apartamentuak
- PORT-AVENTURA
- MENDI ETA ABENTURA EGITARAUAK
- BALEAR ETA CANARIAR IRLAN AUKERAKETAK
- NAZIOARTEKO AUKERAK
 - Europa - Amerika
 - Asia - Afrika
- PROGRAMA BERRIAK
 - Kruzeroak

Eska ezazu gure bulegoetan
Udako Bidai Informazio Liburua

TEP BIDAIAK
Urbietia 59
Tel. 46.06.88
DONOSTIA

TEP BIDAIAK
San Martzial 1
Tel: 42.00.71
DONOSTIA

ERRESERBA Tfnoo
902 - 108 108